

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
POLITIKOS IR VADYBOS FAKULTETAS
VADYBOS INSTITUTAS

RITA KRICKAITĖ

VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ VEIKLOS
AUDITO LYGINAMOJI ANALIZĖ

Magistro baigiamasis darbas

Vadovas

prof. dr. Birutė Pitrėnaitė - Žilėnienė

VILNIUS

2014

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
POLITIKOS IR VADYBOS FAKULTETAS
VADYBOS INSTITUTAS

VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ VEIKLOS
AUDITO LYGINAMOJI ANALIZĖ

Veiklos audito magistro baigiamasis darbas
VKA 621N20020

Vadovas

_____ prof. dr. Birutė Pitrėnaitė - Žilėnienė
2014 - 11 -

Recenzentas

2014

Atliko

_____ stud. R. Krickaitė
2014 - 11 - 17

VILNIUS

2014

TURINYS

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

LENTELIŲ SĄRAŠAS

PRIEDŲ SĄRAŠAS

ŽODYNAS

ĮVADAS

1. VEIKLOS AUDITO TEORINIAI ASPEKTAI.....	14
1.1. Veiklos audito samprata	14
1.2. Veiklos audito tikslai, objektai ir rūšys	16
1.3. Veiklos audito 3E koncepcijos analizė	21
1.4. Veiklos audito standartai	24
1.5. Veiklos audito procesas ir taikomi metodai	25
2. VEIKLOS AUDITO YPATUMAI IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE	30
2.1. Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojanti teisinė bazė	30
2.2. Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą atliekančios institucijos	33
3. VEIKLOS AUDITO VALSTYBINĖJE IR PRIVAČIOJE IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOJE LYGINAMOJI ANALIZĖ.....	37
3.1. Tyrimo metodika	37
3.1.1. Viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojų anketinės apklausos rezultatų analizė	39
3.1.2. Interviu rezultatų analizė	62
3.2. Viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos vertinimas	71

IŠVADOS

PASIŪLYMAI

BIBLIOGRAFIJOS ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

SANTRAUKA

SUMMARY

PRIEDAI

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Audito rūšių klasifikavimas.....	16
2 pav. Veiklos audito sistema.....	17
3 pav. Veiklos audito taikymo sritys.....	18
4 pav. Veiklos audito sudedamosios dalys.....	19
5 pav. Veiklos audito elementai.....	21
6 pav. 3E kriterijų hierarchija.....	23
7 pav. Veiklos audito etapai.....	26
8 pav. Veiklos audito procesas.....	26
9 pav. Tyrimo schema.....	38
10 pav. Institucijos, vertinusios darbą per paskutinius 5 metus (N = 191).....	41
11 pav. Institucijoje taikomos audito rūšys (N = 191).....	43
12 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal išankstinį informavimą apie planuojamus.....	44
13 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal audito atlikimo laiką (N = 191).....	46
14 pav. Įstaigoje audituojamos veiklos sritys (N = 191).....	47
15 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal informacijos, susijusios su įstaigos veikla, rinkimą.....	49
16 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal darbo stebėjimą ir vertinimą audito metu (N = 191).....	51
17 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal supažindinimą su audito išvadomis (N = 191).....	52
18 pav. Vietos, kuriose aptariami audito rezultatai (N = 191).....	53
19 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą (N = 191).....	55
20 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal poauditinės stebėsenos vykdymą (N = 191).....	56
21 pav. Vertinimo sritys, kurioms auditas turėtų skirti daugiausia dėmesio (N = 191).....	58
22 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims (N = 191).....	60

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Veiklos reglamentavimo ir organizavimo specifika viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.....	35
2 lentelė. Respondentų socialinės – demografinės charakteristikos (N=191).....	40
3 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos institucijos, vertinusios darbą per paskutinius 5 metus (N = 191)	41
4 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos institucijos, vertinusios darbą per paskutinius 5 metus (N = 191).....	42
5 lentelė. Valstybinėse ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbančių respondentų nurodytos įstaigoje taikomos audito rūšys (N = 191)	43
6 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos institucijoje taikomos audito rūšys (N = 191).....	44
7 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal išankstinį informavimą apie planuojamus patikrinimus (N = 191)	45
8 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal išankstinį informavimą apie planuojamus patikrinimus (N = 191)	45
9 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal audito atlikimo laiką (N = 191).....	46
10 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal audito atlikimo laiką (N = 191).....	47
11 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos dažniausiai audituojamos sritys (N = 191).....	48
12 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos dažniausiai audituojamos sritys (N = 191).....	48
13 lentelė. Valstybinėse ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal informacijos, susijusios su įstaigos veikla, rinkimą (N = 191)	50
14 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal informacijos, susijusios su įstaigos veikla, rinkimą (N = 191)	50
15 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal darbo stebėjimą ir vertinimą audito metu (N = 191).....	51
16 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal darbo stebėjimą ir vertinimą audito metu (N = 191).....	51
17 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal supažindinimą su audito išvadomis (N = 191).....	52

18 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal supažindinimą su audito išvadomis (N = 191).....	53
19 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos vietos, kuriose aptariami audito rezultatai (N = 191)	54
20 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos vietos, kuriose aptariami audito rezultatai (N = 191)	54
21 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą (N = 191)	55
22 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą (N = 191).....	56
23 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal poauditinės stebėsenos vykdymą (N = 191).....	57
24 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal poauditinės stebėsenos vykdymą (N = 191).....	57
25 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos vertinimo sritys, kurioms auditas turėtų skirti daugiausia dėmesio (N = 191).....	58
26 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos vertinimo sritys, kurioms auditas turėtų skirti daugiausia dėmesio (N = 191).....	59
27 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims (N = 191)	60
28 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims (N = 191)	61
29 lentelė. Demografinės tiriamųjų charakteristikos.....	62
30 lentelė. Interviu klausimai nurodantys audito tikslingumą, procedūras, teikiamą naudą	63
31 lentelė. Vadovų įvardijamos priežastys, dėl kurių atliekamas auditas ikimokyklinio ugdymo įstaigose.....	65
32 lentelė. Darbuotojų įvardijamos priežastys, dėl kurių atliekamas auditas ikimokyklinio ugdymo įstaigose.....	65
33 lentelė. Vadovų teiginiai apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos įsivertinimą prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja.....	66
34 lentelė. Vadovų nuomone teikiama audito nauda ikimokyklinio ugdymo įstaigoms	67
35 lentelė. Darbuotojų nuomone teikiama audito nauda ikimokyklinio ugdymo įstaigoms.....	68
36 lentelė. Vadovų nuomonė apie rekomendacijų įgyvendinimo procesą ir pokyčius	69
37 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos vertinimas – vadovų požiūriu	70
38 lentelė. Kokybinio tyrimo duomenų lyginamosios analizės apibendrinimas.....	73

39 lentelė. Darbuotojų teiginiai apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos įsivertinimą prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja.....	107
40 lentelė. Darbuotojų nuomonė apie rekomendacijų įgyvendinimo procesą ir pokyčius	109
41 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos vertinimas – darbuotojų požiūriu.....	111
42 lentelė. Veiklos sritys, kurias reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio	113
43 lentelė. Veiklos sritys, kurioms auditas skiria per daug dėmesio.....	114

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 priedas. Anketa.....	83
2 priedas. Interviu klausimynas.....	86
3 priedas. Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (1) respondentų interviu protokolas	87
4 priedas. Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (2) respondentų interviu protokolas	90
5 priedas. Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (3) respondentų interviu protokolas	92
6 priedas. Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (4) respondentų interviu protokolas	95
7 priedas. Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (5) respondentų interviu protokolas	98
8 priedas. Privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (6) respondentų interviu protokolas.....	100
9 priedas. Privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (7) respondentų interviu protokolas.....	103
10 priedas. Privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos (8) respondentų interviu protokolas.....	105
11 priedas. 39 lentelė. Darbuotojų teiginiai apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos įsivertinimą prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja.....	107
12 priedas. 40 lentelė. Darbuotojų nuomonė apie rekomendacijų įgyvendinimo procesą ir pokyčius.....	109
13 priedas. 41 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos vertinimas – darbuotojų požiūriu	111
14 priedas. 42 lentelė. Veiklos sritys, kurias reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio.....	113
15 priedas. 43 lentelė. Veiklos sritys, kurioms auditas skiria per daug dėmesio	114

ŽODYNAS

Finansinis auditas - audituojamo subjekto finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių, nacionalinio ataskaitų rinkinio ir (ar) kitų ataskaitų duomenų, taip pat valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimas ir nepriklausomos nuomonės pareiškimas (LR Valstybės kontrolės įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2014, Nr. 2014 - 00712).

Ikimokyklinio ugdymo įstaiga – juridinis asmuo, valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, kurio pagrindinė veikla – neformalusis švietimas.¹

Išorės auditas - tai auditas, atliekamas organizacijos, nesančios audituojamo subjekto dalimi ir nuo jos nepriklausomas. Šio audito tikslas – pateikti išvadą ir ataskaitą apie finansines atskaitas ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimu juo teisėtumą ar įvertinti audituojamo subjekto viešąjį ir vidaus administravimą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu bei atskleisti veiklos tobulinimo galimybes.²

Nevalstybinė mokykla – mokykla, kurios savininkė ar viena iš dalininkų nėra valstybė ar savivaldybė (LR Švietimo įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2011, Nr. 38 – 1804).

Privati organizacija – privatus juridinis asmuo, kurio tikslas tenkinti privačius interesus (LR Civilinis kodeksas, *Valstybės žinios*, 2014, Nr. 2014 - 13599).

Savivaldybės mokykla – mokykla, kurios savininkė arba viena iš dalininkų yra savivaldybė (kai valstybė nedalyvauja dalininkės teisėmis) (LR Švietimo įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2011, Nr. 38 – 1804).

Švietimo stebėseną – nuolatinę švietimo būklės ir kaitos analizę, vertinimą, prognozavimą (LR Švietimo įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2011, Nr. 38 – 1804).

Ugdymas – dvasinių, intelektinių, fizinių asmens galių auginimas bendraujant ir mokant (LR Švietimo įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2011, Nr. 38 – 1804).

Valstybinis auditas – auditas, atliekamas Valstybės kontrolės audituojamuose subjektuose pagal Valstybinio audito reikalavimus (LR Valstybės kontrolės įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2014, Nr. 2014 - 00712).

Valstybinė mokykla – mokykla, kurios savininkė arba viena iš dalininkų yra valstybė (LR Švietimo įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2011, Nr. 38 – 1804).

¹ Vasiliauskiene R. et.al., Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo įstaigų steigimas, *Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamentoinformacinis biuletenis*, Nr. 10.1, 2013, prieiga per internetą: <http://www.sac.smm.lt/images/file/e_biblioteka/Ikimokyklinio%20steigimas.pdf>, (žiūrėta 2014 09 11).

² Rudokienė R. Viešojo sektoriaus išorės ir vidaus audito bendradarbiavimo galimybes ir praktika, Konferencinė medžiaga, 2009 04 15, prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=6687&p_k=1>, (žiūrėta 2014 09 11).

Veiklos auditas – audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklos įvertinimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu (LR Valstybės kontrolės įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2014, Nr. 2014 - 00712).

Vidaus auditas - viešojo juridinio asmens vidaus kontrolės sistemos dalis, kurios dėka, vidaus auditoriams vykdant nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą, siekiama užtikrinti viešojo juridinio asmens veiklos gerinimą (LR Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2013, Nr. 11 - 504).

Viešoji įstaiga - pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą (LR Viešųjų įstaigų įstatymas, *Valstybės Žinios*, 2014, Nr. I - 1428).

ĮVADAS

Temos aktualumas. Magistro baigiamojo darbo tema yra aktuali, nes tiek teoriškai, tiek praktiškai yra atlikti tyrimai ir įrodyta dėl ikimokyklinio ugdymo įstaigų kokybiško ugdymo ir priežiūros paslaugų teikimo naudos, bei jų poveikio vėlesniam vaiko vystymuisi, mokymuisi, ypatingai vaikams iš šeimų turinčių socialinių problemų, lengvesnei jų integracijai į visuomenę. Tyrimai rodo, kad kokybiškas ikimokyklinis ugdymas padeda vėliau spręsti daugelį socialinių problemų – skurdą, nedarbą, mažina priklausomybes, gerina akademinius pasiekimus, daro teigiamą įtaką gyvenimo gerovei. Ikimokyklinio ugdymo nauda visuomenei yra suvokiama, tačiau organizuojant ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą susiduriama su įvairiomis problemomis. Todėl plėtojant ikimokyklinio ugdymo sistemą Lietuvoje ikimokyklinio ugdymo kokybė yra ypač aktuali.

Ikimokyklinio ugdymo kokybę galima vertinti keliais požiūriais: tėvų, ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikėjo, paties vaiko, vaiko raidos.³ Tačiau, kaip viena iš priemonių siūloma veiklos auditas, ikimokyklinio ugdymo organizavimui ir veiklos kokybės tobulinimui. Veiklos auditas, tai visapusiškas veiklos vertinimo ir tobulinimo instrumentas, kuris gali būti atliekamas įvairiais tyrimo ir vertinimo metodais, laisvai renkantis sritis, objektą ir metodus, reiškiant nuomonę, atskleidžiant veiklos tobulinimo galimybes, teikiant rekomendacijas, skleidžiant gerąją praktiką.

Tyrimo problema. Nėra aišku, kokie yra viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose taikomo veiklos audito – organizavimo ir vykdymo ypatumai, su kokiomis problemomis susiduriama vykdant veiklos auditą, kaip abiejų rūšių ikimokyklinio ugdymo įstaigos vertina veiklos audito organizavimą ir vykdymą, ar mato veiklos audito teikiamą naudą ir kokiose veiklos srityse įžvelgiamas audito poreikis, siekiant tinkamai užtikrinti vykdomą ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos kokybę.

Darbo naujumas. Nors veiklos audito analizei mokslininkai skiria nemažai dėmesio, tačiau analizuojant literatūrą pastebėta, kad stokojama konkrečių Lietuvos viešųjų ir privačių įstaigų veiklos audito lyginamosios analizės pavyzdžių. Darbo naujumas grindžiamas tuo, kad nėra mokslinių tyrimų, kuriuose būtų analizuojamas ir lyginamas veiklos audito organizavimas ir vykdymas viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Šiame magistro baigiamajame darbe tiriama viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose veiklos audito organizavimo ir vykdymo ypatumai, nustatomi būdingi vykdymo bruožai, bandoma išsiaiškinti taikymo trūkumus ir problemas, ieškoti sprendimų jiems išspręsti.

Kitas naujas ir svarbus aspektas viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito organizavimo ir vykdymo tyrime yra tai, kad veiklos audito organizavimas ir vykdymas viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose bus tiriamas ir analizuojamas naudojant mišrių metodų

³ Valantinas A., *Ikimokyklinio ugdymo kokybė, Švietimo problemas analizė*, 2012, Nr. 13, prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/2012-09_Nr_13_Ikimokyklinio%20ugdymo%20kokybe.pdf>, (žiūrėta 2014 11 10).

prieigą – taikant ne vieną, o kelis metodus, kai derinama kiekybinis ir kokybinis metodai, siekiant kuo platesnės požiūrių įvairovės bei kuo geresnio mokslinio rezultato.

Tyrimo objektas: veiklos auditas, viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Tyrimo hipotezės:

1. Virš 70 % vykdomų audito procedūrų yra susiję su dokumentų ir finansų valdymo vertinimu.
2. Daugiau nei 50 % darbuotojai su audito rezultatais ir rekomendacijomis nėra supažindinami.

Tyrimo tikslas: ištirti veiklos audito procesą, tobulinant viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos kokybę.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti veiklos audito sampratą, esminius bruožus, poreikį ir teikiamą naudą organizacijoms.
2. Išnagrinėti veiklos audito procesą viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.
3. Ištirti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vadovų ir pedagogų požiūrio aspektu.
4. Išanalizuoti ir palyginti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Temos iširtumas. Veiklos auditą tirinėja nemaža dalis Lietuvos autorių, kurių moksliniais darbais daugiausiai remtasi šiame darbe, tai Daujotaitė D., Lakis V., Mackevičius J., Oržekauskas P., Puškorius S. ir kt, kadangi jie nuodugniausiai aprašo veiklos audito teorinius aspektus. Veiklos audito samprata nagrinėjama ne tik remiantis šiais paminėtais autoriais, bet ir tarptautiniais audito standartais, Veiklos audito įgyvendinimo rekomendacijomis, įstatymais ir teisės aktais. Veiklos audito tikslai, objektai ir rūšys analizuojami remiantis Daujotaite D., Mackevičiumi J., Oržekausku P., Veiklos audito vadovu. Veiklos audito „3E“ koncepcija analizuojama pagal Daujotaitę D., Oržekauską P., Puškorių S. Veiklos audito standartai apibūdinami remiantis Mackevičiumi J., Oržekausku P., Puškoriūmi S., Veiklos audito procesas ir taikomi metodai analizuojami pagal Valstybinius audito reikalavimus, Daujotaitę D., Kustienę A., Matickienę I., Mackevičių J., Oržekauską P.

Kitame skyriuje analizuojama ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojanti teisinė bazė, išskirtos ikimokyklinio ugdymo įstaigas tikrinančios įstaigos.

Darbo tyrimo metodai. Nagrinėjant veiklos audito teorinius aspektus, naudojamas duomenų analizės metodas: Lietuvos ir užsienio autorių mokslinių darbų nagrinėjimas, periodinių leidinių, įstatymų ir teisės aktų analizė. Visų pirma mokslinė literatūra atsirenkama, susisteminama, lyginama, detalizuojama ir apibendrinama, vėliau atliekami empiriniai tyrimai.

Atliekant tyrimą naudota mišrių metodų prieiga, kai derinamas kiekybinis ir kokybinis metodai:

1. Kiekybiniame empiriniame tyrime – duomenų rinkimo metodas anketinė apklausa internetu, taikant struktūruotą klausimyną. Anketinės apklausos būdu apklausta 191 respondentas, iš visų 688

Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Gauti duomenys apdoroti naudojant SPSS for Windows 17.0 statistinių duomenų apdorojimo programą.

2. Kokybiniame tyrime – duomenų rinkimo metodas pusiau struktūrizuotas interviu ir fokus grupė. Interviu metu apklausta 5 viešosios ir 3 privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Iš kiekvienos ikimokyklinio ugdymo įstaigos buvo apklausiami po 2 - 3 žmones, pasirinktus dėl savo užimamų pareigų atitikimo temai. Gauti duomenys apdoroti atliekant turinio (angl. content) analizę.

Taikant kiekybinį metodą (anketinę apklausą) buvo siekiama ištirti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vadovų ir pedagogų požiūriu aspektu, o kokybiniu tyrimu (interviu) patikrinti ir papildyti kiekybinio tyrimo metu gautus duomenis. Pasirinkti metodai geriausiai leidžia nustatyti viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose taikomo veiklos audito organizavimo ir vykdymo ypatumus, nustatyti problemas ir atlikti lyginamąją analizę. Metodų naudojimas kartu leidžia pasiekti magistro baigiamojo darbo tikslus bei uždavinius ir tinkamai suformuluoti siūlymus, kurie svarbūs viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos kokybės gerinimui. Pasirinkti metodai taip pat geriausiai leidžia atskleisti darbo temą.

Darbo struktūra: Magistrinį baigiamąjį darbą sudaro turinys, įvadas, trys pagrindiniai skyriai. Pirmoje darbo dalyje aptariama veiklos audito teoriniai aspektai, išanalizuojama veiklos audito samprata, nustatomi veiklos audito tikslai, taikymo poreikis ir nauda, vieta ir reikšmė audito sistemoje, išskiriami pagrindiniai vertinimo kriterijai, išnagrinėjamas audito procesas ir audito modelis.

Antroje magistro baigiamojo darbo skyriuje išanalizuota ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojanti teisinė bazė, išskirtos ikimokyklinio ugdymo įstaigas tikrinančios įstaigos ir pateikta veiklos reglamentavimo ir organizavimo specifikos palyginimas viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Trečioje dalyje apžvelgta tyrimo metodika ir pristatomi tyrimo analizės rezultatai. Darbo pabaigoje pateikiama išvados ir pasiūlymai, bei literatūros sąrašas, santrauka lietuvių ir anglų kalbomis, keli priedai.

Iliustruojančios medžiagos apimtis: 22 paveikslų, 43 lentelės, 15 priedų, 38 literatūros šaltiniai. Darbo apimtis 74 puslapiai.

Darbas galėtų būti naudingas ikimokyklinio ugdymo srityje dirbantiems darbuotojams ir jų vadovams, taip pat kitiems specialistams, kurių veiklą susijusi su ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditu ir veiklos vertinimu.

Magistro baigiamojo darbo autorė dėkinga tyrime sutikusioms dalyvauti viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovams, pedagogams ir kitiems darbuotojams.

1. VEIKLOS AUDITO TEORINIAI ASPEKTAI

1.1. Veiklos audito samprata

Veiklos audito sąvoką nagrinėja daugelis užsienio ir Lietuvos mokslinės literatūros autorių, tačiau jie šią sąvoką interpretuoja įvairiai ir skirtingai.

Kadangi veiklos auditas pradėtas taikyti užsienyje daug anksčiau, nei Lietuvoje, pradedama nuo užsienio šaltinių, tarptautinių standartų ir teisės aktų sufomuluotos veiklos audito sąvokos analizės.

Veiklos auditas, tai veiklos procedūrų ir procesų vertinimas, susijęs su įmonės vidaus kontrole, ekonomiškumu, efektyvumu ir veiksmingumu.⁴

Veiklos auditas yra organizacijos veiklos vertinimas, ar lėšos yra valdomas tinkamai atsižvelgiant ekonomiškumo, efektyvumo, veiksmingumo ir atskaitomybės reikalavimai yra patenkinami pagrįstai.⁵

JAV mokslininkas L. Knightonas teigia, kad „veiklos auditas yra nepriklausomas tikrinimas, atliekamas išorės auditorių, siekiant įvertinti ir pateikti įstatymų leidėjui objektyvią informaciją apie valstybinių institucijų vadovų atsakomybę (pareigą), t.y. ar jie patikimai, rezultatyviai ir efektyviai valdė valstybines programas” (cit. pgl: Daujotaitė et al., 2012, p. 43).

Tarptautiniuose audito standartuose INTOSAI „veiklos auditas – audituojamo subjekto išteklių naudojimo, subjektui vykdant savo veiklą, ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo auditas.“⁶

Pagal Veiklos audito įgyvendinimo rekomendacijas, veiklos audito sąvoka, tai – „nepriklausomas valstybės įmonių, programų, ar organizacijų rezultatyvumo ir efektyvumo įvertinimas atsižvelgiant į ekonomiškumą.“⁷

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas Nr. I-907 valstybinių įstaigų veiklos auditą apibrėžia kaip „audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklos įvertinimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.“⁸

S. Puškorius teigia, kad (2004): „veiklos auditas – nauja kontrolės forma, aprėpianti viešojo sektoriaus institucijų, jos atskirų sistemų ir visos valstybės veiklą“. Taip pat S. Puškorius įvardino plačiąją prasme veiklos audito apibrėžimą: „pačia plačiausia prasme veiklos auditas yra valstybės, ministerijų, departamentų ir kitų viešojo sektoriaus institucijų valdymo ekonomiškumo, efektyvumo, veiksmingumo sisteminė analizė bei pasiūlymų šiems kriterijams gerinti rengimas“ (p. 6).

⁴ Performance audit, prieiga per internetą: <<http://www.businessdictionary.com/definition/performance-audit.html>>.

⁵ Performance Auditing – The Tree Es, prieiga į internetą: <http://www.asosai.org/journal1988/performance_auditing.htm>.

⁶ 1003 TAAIS, INTOSAI finansinio audito gairių sąvokų žodynas, Tarptautinių audito ir kokybės kontrolės standartų vadovo sąvokų žodynas, prieiga prie interneto: <http://www.vkontrolė.lt/INTOSAI_standartai/TAAIS_1003_LT.pdf>.

⁷ Veiklos audito įgyvendinimo rekomendacijos, Veiklos audito standartai ir rekomendacijos, pagrįsti INTOSAI audito standartais ir praktine patirtimi, prieiga prie interneto: <http://www.vkontrolė.lt/INTOSAI_standartai/TAAIS_3000_LT.pdf>.

⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas, *Valstybės žinios*, 1995, Nr. 51-1243, *Valstybės Žinios*, 2014, Nr. 2014 – 00712.

J. Mackevičius veiklos audito sąvoką apibūdina taip (2009): „veiklos auditas – tai įvairių įmonės veiklos sričių nagrinėjimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriais. Vertinant įmonės veiklą: a) ekonomiškumo požiūriu nustatoma, ar taupiai naudojami išteklių išlaikant nustatytą produktų ar paslaugų kokybę; b) efektyvumo – faktiniai rezultatai lyginami su turimais išteklių; c) rezultatyvumo – faktiniai rezultatai lyginami ir vertinami su planuojamais rodikliais“ (p. 125).

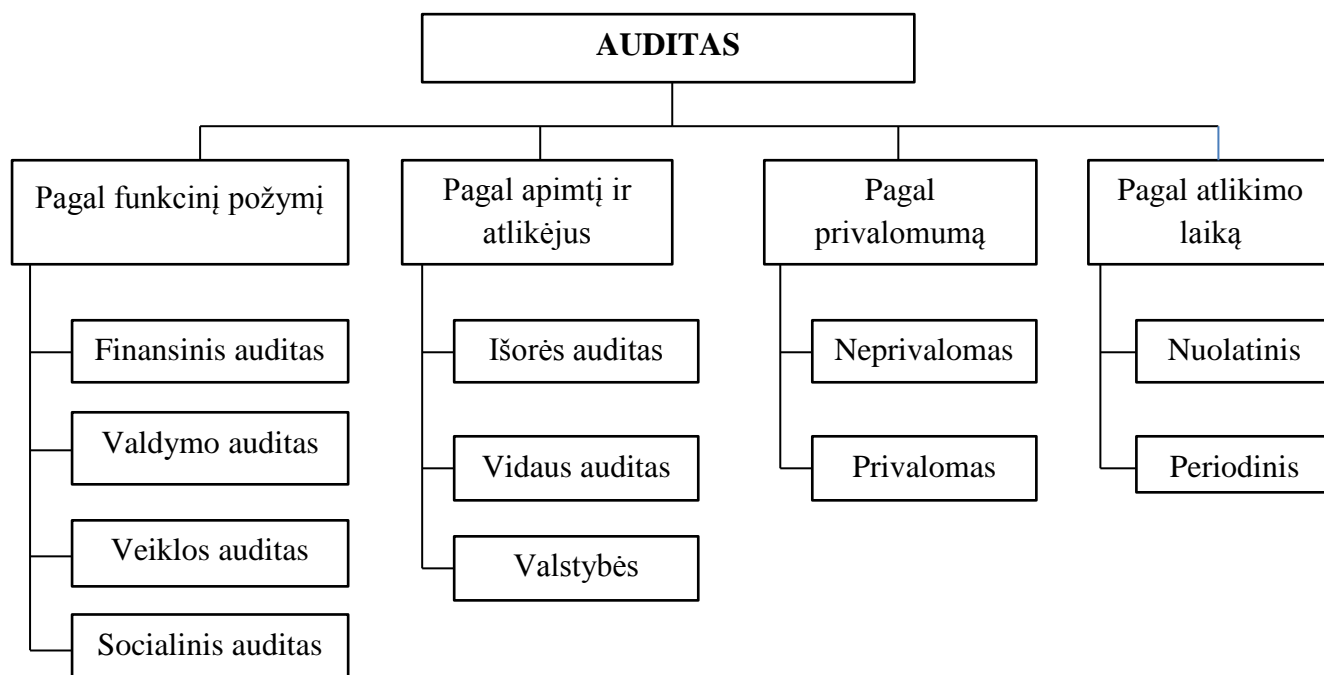
Anot I. Aleliūno ir Z. Atkočiūnienės (2010) „veiklos auditas – tai audituojamos valstybės institucijos, įstaigos ar įmonės administracinės veiklos, siekiant išsikeltų tikslų, taip pat darbo, materialinių, finansinių bei kitų išteklių naudojimo ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo įvertinimas“ (p. 11).

P. Oržekauskas (2012, p. 41) teigia, kad veiklos auditas skatina audituojamą subjektą daugiau dėmesio skirti ekonomiškumui, efektyvumui ir rezultatyvumui. Jam nurodomi būdai, kaip galima atlikti patobulinimus, leidžiančius sutaupyti lėšų, sumažinti išlaidas, gerinti paslaugų kokybę, stiprinti valdymo, administracinius ir organizacinius procesus bei siekti savo tikslų. Spartus organizacijų vystymasis skatina jas taikyti naujus valdymo metodus bei keisti požiūrį į įmonės vidaus kontrolę, kurios organizavimo ir palaikymo problematika yra ypatingai aktuali Lietuvos įmonėms.

Apibendrinant galima teigti, kad veiklos audito sąvoką nagrinėja nemaža dalis tiek Lietuvos, tiek užsienio mokslininkų. Atliktas veiklos audito apibrėžimų analizavimas rodo, kad mokslinėje literatūroje, ir auditą reglamentuojančiuose dokumentuose veiklos auditas yra apibūdinamas įvairiai, tačiau autorių nuomonės sutampa, kad veiklos auditas yra apibrėžiamas kaip audituojamo subjekto veiklos ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo tikrinimas ir vertinimas. Minėti trys veiklos audito struktūriniai elementai, dar vadinami 3 E koncepcija, kurie sudaro veiklos audito esmę.

1.2. Veiklos audito tikslai, objektai ir rūšys

Vyrauja įvairių audito rūšių, tačiau veiklos auditas užima svarbią vietą audito sistemoje. Veiklos auditas išskiriamas audito sistemos klasifikacijoje pagal funkcinį požymį, apimtį ir atlikėjus, privalomumą, atlikimo laiką (žr. 1 pav.):

1 pav. Audito rūšių klasifikavimas

Cit.pagal: Mackevičius J., *Audito teorija ir praktika: monografija*, Vilnius: Lietuvos mokslas, 1999, 42 p.

Kaip matyti iš 3 paveikslo, išskiriamos svarbiausios audito rūšys pagal funkcinį požymį, kaip finansinis, valdymo ir socialinis auditas, taip pat ir veiklos auditas. Tačiau anot D. Daujotaitės, et. al. (2012, p. 53) literatūroje ir praktikoje yra išskiriama daugiau įvairesnių auditų rūšių, pvz. informacijos, komunikacijos, žinių auditas ir t.t.

Auditą pagal apimtį ir atlikėjus išskiria ir kiti autoriai taip pat kaip J. Mackevičius. P. Oržekauskas (2012) teigia „veiklos auditas, kaip ir kiti auditai, priklausomai nuo to, kas jį atlieka, gali būti:

- Valstybinis;
- Išorinis;
- Vidinis“ (p. 41).

Pagal privalomumą išskiriamos dvi audito rūšys – privalomas ir neprivalomas. Šias audito rūšis apibrėžia J. Mackevičius (1999): „privalomas auditas – tai toks, kurį įmonės privalo atlikti, vykdydamos Audito arba kitų Respublikos įstatymų nurodymus.

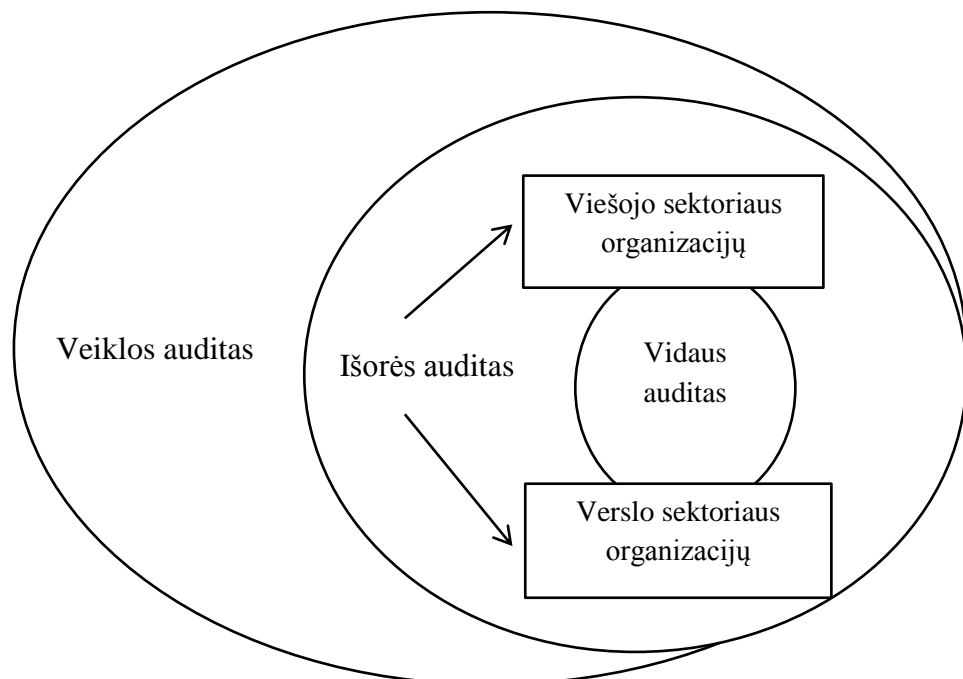
Neprivalomas auditas – toks, kurį įmonės atlieka laisvanoriškai, siekdamos įvertinti savo veiklos rezultatus ir gauti iš nepriklausomų auditorių objektyvią nuomonę. Jis neregamentuojamas jokiais

įstatymais ar valstybės institucijų nurodymais. Neprivalomas auditas atliekamas kliento iniciatyva. Šio audito apimtį nustato klientas“ (p. 55 - 56).

Ten pat, pagal audito atlikimo laiką, išskiriamas periodinis ir nuolatinis auditas. „Periodinis auditas – atliekamas per tam tikrą laikotarpį (vieną, du, tris mėnesius ir pan.), dažniausiai ataskaitiniam laikotarpiui pasibaigus.

Nuolatinis auditas – tai toks auditas, kai auditorius nuolat būna įmonėje, renka medžiagą, daro testus, bendrauja su vadovybe. Ši audito rūšis taikoma didelėse kompanijose, kuriose audito apimtys būna labai didelės“ (p. 56).

2 paveiksle, matomas tarp išorės ir vidaus, viešojo ir verslo sektorių veiklos audito sąsaja ir integralumas.

2 pav. Veiklos audito sistema

Cit. pagal: Mackevičius J., Daujotaitė D., Veiklos auditas: veiklos tikrinimo ir vertinimo instrumentas, *Informacijos mokslai: mokslo darbai*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011, t. 57, 7 p.

Kaip teigia D. Daujotaitė ir J. Mackevičius (2011) „veiklos auditas yra atliekamas:

- 1) išorės ir vidaus,
- 2) viešajame ir verslo sektoriuose.

Išorės veiklos auditą Lietuvoje viešajame sektoriuje (valstybinių ir savivaldybių auditą) atlieka Valstybės kontrolės auditoriai ir savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų auditoriai. Išorės veiklos auditą verslo sektoriuje atlieka nepriklausomi auditoriai pagal sutartis, o vidaus auditą – įmonės, įstaigos ar organizacijos vidaus audito tarnybos darbuotojai, įgiję tam tikrą profesinę kvalifikaciją. Pagrindinis vidaus ir išorės auditų skirtumas – auditorių atskaitomybės ir audito rezultatų skelbimas. Išorės auditoriai atsiskaito ir teikia ataskaitas organizacijos steigėjams, akcininkams, jų atlikto audito

rezultatai skelbiami viešai. Vidaus auditoriai visų pirma atsiskaito organizacijos vadovybei, o audito rezultatai viešai neskelbiami“ (p. 32).

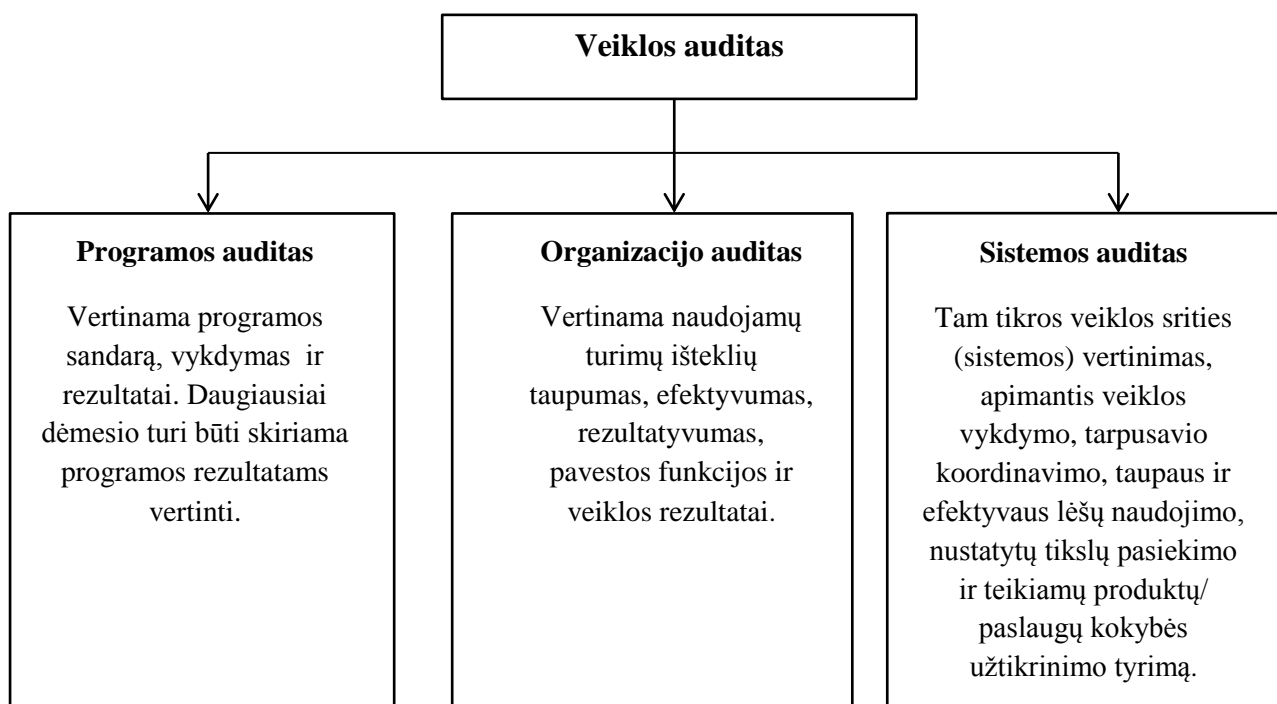
Toliau šiame skyrelyje aptariami veiklos audito tikslai, objektai ir sudedamosios dalys, siekiant tiksliau apibrėžti veiklos audito ypatumus.

„Veiklos audito tikslas – įvertinti, ar audituojamas subjektas savo veiklą vykdo vadovaudamasis taupumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principais, taip pat parodyti veiklos tobulinimo galimybes.“⁹

Veiklos audito vadove (2010) išskiriami pagrindiniai veiklos audito uždaviniai:

- „nustatyti problemines veiklos sritis, ištirti problemų priežastis, apibrėžti jų poveikį tiriamai veiklai;
- padėti ir skatinti audituojamus subjektus gerinti savo veiklos rezultatus;
- informuoti valdžios institucijas, visuomenę, mokesčių mokėtojus apie valstybės turto valdymą ir lėšų panaudojimą;
- nustatyti audituojamų subjektų gerąją veiklos praktiką“ (p. 6).

Veiklos auditą pagal audito objektą galima suskirstyti į tris sritis: programos auditą, organizacijos auditą, sistemos auditą (žr. 3 pav.).

3 pav. Veiklos audito taikymo sritys

Cit. pagal: Veiklos audito vadovas, 2010, 8 p.

Taip pat, D. Daujotaitė (2009) pateikia audito objekto išskiriamų sričių tikslus:

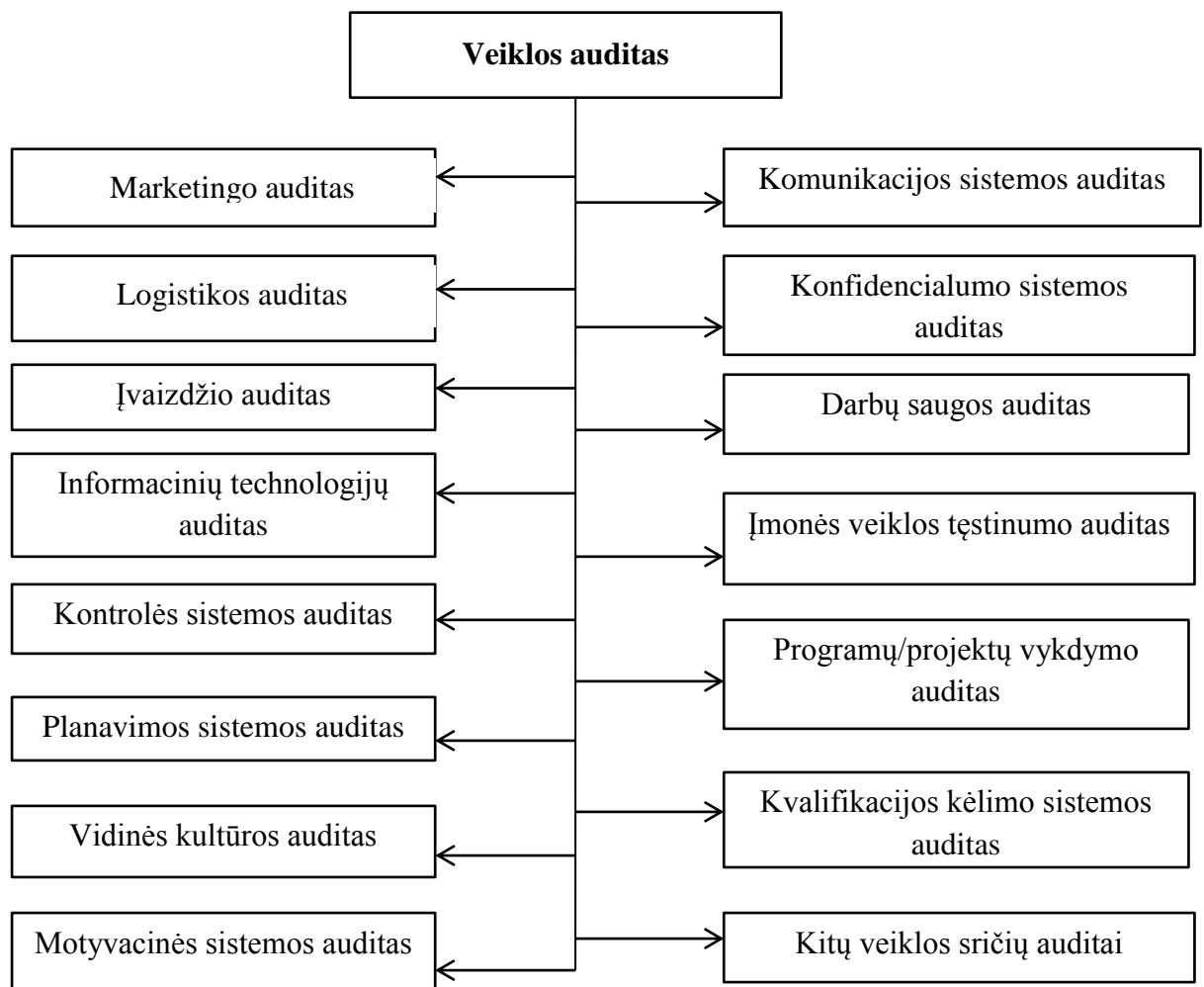
⁹ Veiklos sritys, prieiga per internetą: <<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=8>>, (žiūrėta 2014 11 03).

„Programos audito tikslas – tam tikros programos, finansuojamos valstybės, savivaldybės biudžeto ar kitų valstybės piniginių fondų lėšomis, ekonomiškumo, rezultatyvumo ir efektyvumo vertinimas.

Organizacijos audito tikslas – vertinimas, ar organizacija taupiai, rezultatyviai ir efektyviai naudoja turimus išteklius, kaip vykdo jai pavestas funkcijas, pateikiamos rekomendacijos veiklos efektyvumui didinti.

Sistemos audito tikslas – kelių subjektų, tarpusavyje susijusių savo veikla ir turinčių bendrų tikslų ir užduočių, veiklos ir valdymo vertinimas, veiklos koordinavimo, taupaus, efektyvaus lėšų naudojimo, nustatytų tikslų vykdymo požiūriais“ (p. 33).

Toks veiklos audito klasifikavimas nėra vienintelis. Veiklos auditas apima visas veiklos sritis (žr. 4 pav.):

4 pav. Veiklos audito sudedamosios dalys

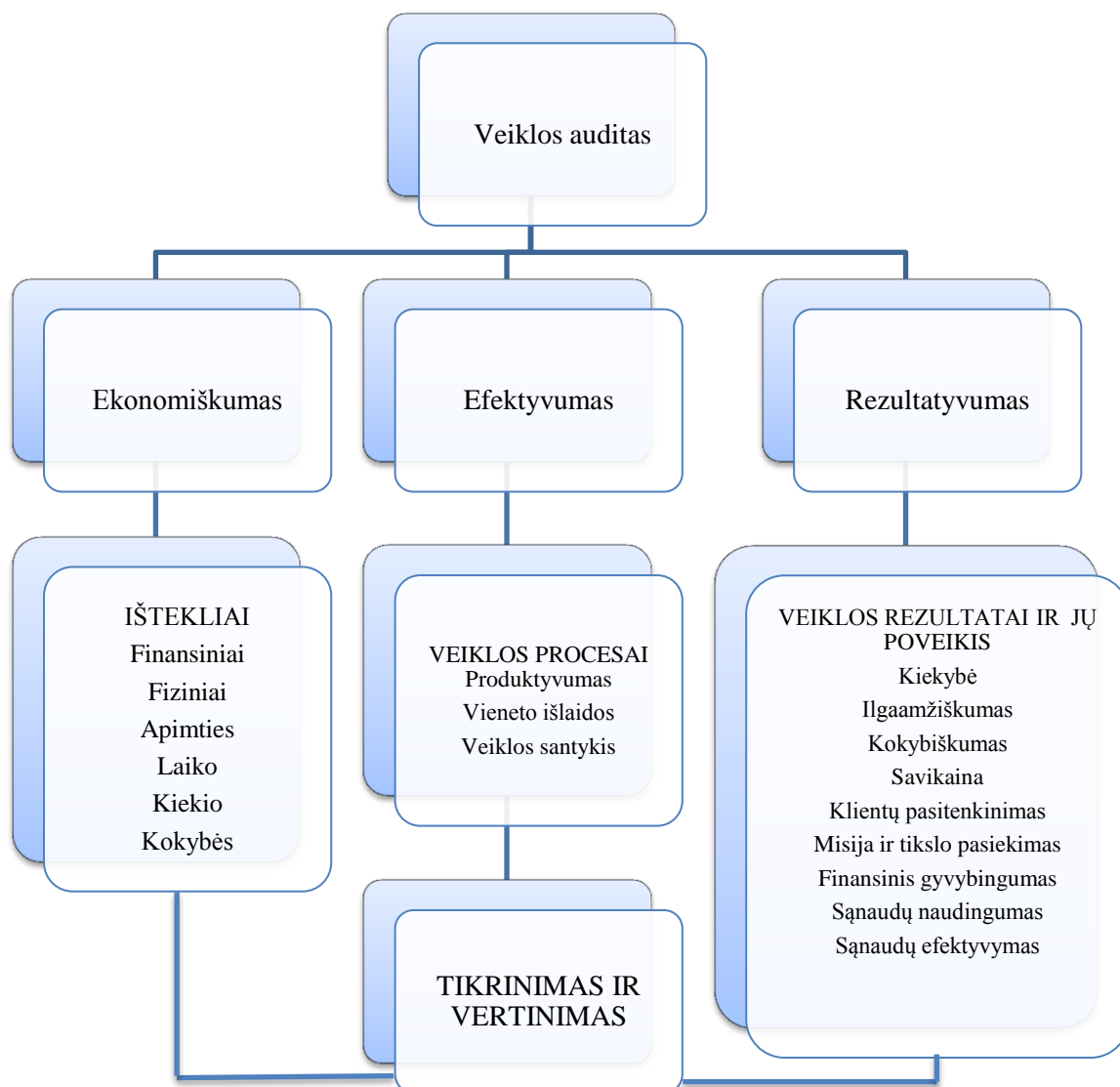
Cit.pagal: Oržekauskas P., Valdymo ir veiklos audito pagrindai: mokomoji knyga, Kaunas: Technologija, 2012, 45 p.

Pagal P. Oržekauską (2012, p. 44 - 45) veiklos auditas gali būti atliekamas, kaip atskirų veiklų tikrinimas arba kaip kompleksinis auditas, apimantis sritis, įtakojančias veiklos valdymą. Valstybinėse įstaigose atliekant išorinį veiklos auditą, vertinimo objektai jau būna nustatomi iš anksto, tačiau privačios įmonės turi teisę rinktis, kurią sritį norėtų, kad būtų audituojama. Taigi, atliekant veiklos auditą tiriama: komunikacijos, personalo valdymo sistema, marketingo veiksmai, kvalifikacijos kėlimo ir mokymų sistema, įmonės įvaizdis ar logistikos sistemos, darbų sauga ir pan.

Apibendrinant audito sistemoje yra išskiriamos įvairios audito rūšys, tačiau pagal audito funkcinių požymių veiklos auditas yra viena iš svarbių audito sistemos rūšių. Veiklos auditas atliekamas išorės ir vidaus, bei viešojo ir privataus sektoriaus organizacijose. Nustatyta, kad tarp išorės ir vidaus, viešojo ir privataus sektoriaus veiklos auditą sieja ryšys ir integralumas. Taip pat, organizuojant veiklos auditą yra svarbu tikslus ir pagrįstas veiklos audito objektų bei tyrimo sričių pasirinkimas, kuris įtakoja audito teikiamą naudą organizuojamos veiklos kokybei.

1.3. Veiklos audito 3E koncepcijos analizė

Anot S. Puškoriaus (2004, p. 26) vadinamoji veiklos audito 3E koncepcija aprėpia tris sampratas: ekonomiškumą, efektyvumą ir veiksmingumą. Tai trys pagrindinės, taikomos viešajame administravime veiklos vertinimo sampratos, kurios sutrumpintai žymimos 3E simboliu: ekonomiškumas (angl. Economy), efektyvumas (angl. Efficiency) ir veiksmingumas (angl. Effectiveness). Veiksmingumas dar kartais vadinamas tikslingumu ar rezultatyvumu. Analizuojamų veiklos audito elementų esmė ir ryšys pateikiamas 5 paveiksle.

5 pav. Veiklos audito elementai

Cit. pagal: Mackevičius J., Daujotaitė D., Veiklos audito elementai: analizė ir auditas, *Socialinių mokslų studijos: mokslo darbai*, Mykolo Romerio universitetas, 2011, Nr. 3(2), 461 p.

S. Puškorius (2002) teigia, kad: „ekonomiškumas – pirmoji sąlyga įmonei, siekiant valdymo ir veiklos kokybės. Ekonomiškumas suprantamas, kaip panaudotų išteklių, reikalingų kokiam nors rezultatui gauti (pagaminti prekę, suteikti paslaugą ir pan.), minimizavimas išlaikant tam tikrą rezultato kokybę“ (p. 31).

Taip pat, ekonomiškumas apibūdinamas, kaip išlaidų sumažinimas veiklos naudojamiems ištekliams, atsižvelgiant į kokybę.¹⁰

Dar Veiklos audito vadove (2007) minima, kad: „atliekant ekonomiškumo auditą yra siekiama nustatyti, ar įgyvendinant užsibrėžtus tikslus yra pasirinkti geriausiai tinkantys ir mažiausiai sąnaudų reikalaujantys indėliai. Audito metu atsakoma:

- ar audituojamasis subjektas įgyja tinkamos rūšies ir kokybės bei reikiamą kiekį išteklių už mažiausią kainą;
- ar audituojamasis subjektas valdo savo išteklius stengdamasis minimizuoti bendras sąnaudas;
- ar galima buvo intervenciją parengti ir įgyvendinti kitokiu būdu, sumažinant jos sąnaudas” (p. 19).

S. Puškorius (2002) teigia, kad: „efektyvumas – antroji hierarchinės schemos dalis. Efektyvumas yra santykis tarp pageidautinų veiklos rezultatų ir panaudotų tiems rezultatams pasiekti kompleksinių išteklių, indėlių, išlaidų bei kitų resursų“ (p. 32).

Efektyvumas susijęs su pagamintų prekių/paslaugų ir išteklių santykiu, naudojamų gamybai. Efektyvumas reiškia užtikrinimą, kad sunaudotas kiekis žaliavų, duos maksimalų kiekį produkcijos/paslaugų.¹¹

Veiklos audito vadove (2007) teigiama, kad: „atliekant efektyvumo auditą yra siekiama įvertinti ar pasiektas geriausias santykis tarp panaudotų išteklių ir pasiektų išdirbių ar rezultatų. Efektyvumas glaudžiai susijęs su našumo sąvoka ir pagrindinis klausimas yra, ar panaudojant turimus išteklius išdirbiai ar rezultatai buvo optimizuoti kiekybės, kokybės ir terminų laikymosi požiūriais. Audito metu atsakoma į šiuos klausimus:

- ar išdirbiai ar rezultatai buvo pasiekti mažiausiomis sąnaudomis;
- ar būta trukdžių ar nereikalingo dubliavimo, kurių buvo galima išvengti“ (p. 21).

Veiksmingumas – trečioji „3E koncepcijos“ sąvoka. S. Puškorius (2002) teigia, kad: „veiksmingumas – tai nustatytų tikslų įgyvendinimo laipsnis panaudojus tam tikrą išteklių kiekį“ (p. 33).

Veiksmingumas – susijęs su planuojamais pasiekimais ir faktiniu poveikiu, arba kitaip tariant, pasiekta nauda (rezultatai), tuo pačiu atsižvelgiant į pradinį planą (tikslą). Apibendrinant,

¹⁰ Audit: Economy, Effectiveness, Objectives of Performance Audit, Concepts, prieiga per internetą: <http://www.zeepeedia.com/read.php?audit_economy_effectiveness_objectives_of_performance_audit_concepts_introduction_to_public_administration&b=47&c=31>.

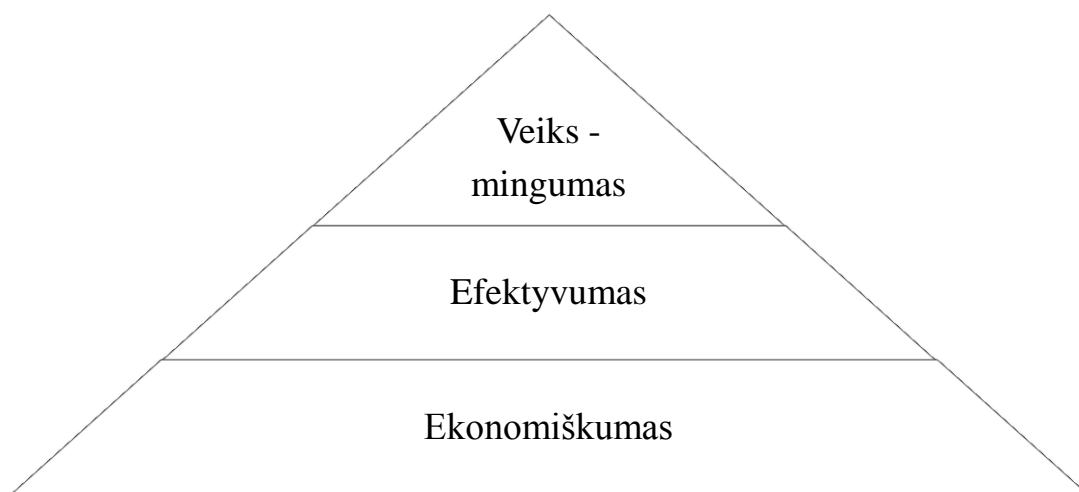
¹¹ Ten pat.

veiksmingumas reiškia užtikrinimą, kad suplanuotos užduotys, tikslai ir rezultatai bus sėkmingai pasiekti.¹²

Veiklos audito vadove (2007) teigiama, kad: „atliekant dar kitap vadinamą rezultatyvumo auditą pagrindinis dėmesys yra skiriamas išdirbiams, rezultatams arba poveikiui. Audito metu atsakoma į šiuos klausimus:

- koku mastu buvo įgyvendinti bendrieji ir net tarpiniai šios intervencijos tikslai;
- koku lygiu įvykdyti veiklos ar tiesioginiai tikslai“ (p. 24).

Anot S. Puškoriaus (2004, p. 31) nustatyta, kad šios trys sampratos yra išsidėsčiusios hierarchinės piramidės būdu. Pasak autoriaus, toks sąvokų santykis išplaukia iš jų turinio. Hierarchinė sąvokų piramidė pateikiama 6 paveiksle.

6 pav. 3E kriterijų hierarchija

Cit. pagal: Puškorius S., *Veiklos auditas: monografija*, Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras, 2004, 31 p.

P. Oržekauskas (2012) ekonomiškumą apibūdina, kaip pačią paprasčiausią sąvoką hierarchinėje struktūroje, taigi: „ekonomiškumas – pirmoji sąlyga įmonei, siekiant valdymo ir veiklos kokybės. Pirmasis auditavimo tikslas – šalinti neekonomiškumo požymius įmonėje. Pasiekus ekonomiškumą, reikia siekti efektyvumo, kadangi įmonei neužtenka ekonomiškai naudoti savo resursus.

Antroji hierarchinės schemos dalis – efektyvumas, kuris aprėpia veiksnius, išskirtus vertinant ekonomiškumą, tačiau tai jau daug sudėtingesnis uždavinys, negu vertinti ekonomiškumą, nes:

- Jis nagrinėja ženkliai platesnius ir įvairesnius faktorius;
- Vertina veiklos rezultatus sistemiškai;
- Yra „arčiau“ užsibrėžtų tikslų.

¹² Ten pat.

Trečioji 3E koncepcijos sąvoka – veiksmingumas, nustatytų tikslų įgyvendinimo lygis, panaudojus ta, tikrą išteklių kiekį. Trečiąjį kriterijų sunkiausia nusakyti ir išmatuoti“ (p. 39-41). Taip pat anot D. Daujotaitės, et al. (2012, p. 50) lyginant rezultatyvumą su efektyvumu, pirmuoju atveju daugiau dėmesio skiriama rezultatams. Svarbiausi reikšminiai žodžiai, apibūdinantys rezultatyvumą, yra tikslai, tikslų įgyvendinimo lygis, panaudoti ištekliai.

Apibendrinant visi veiklos audito elementai yra tarpusavyje susiję hierarchine struktūra, pradedant ekonomiškumu, pereinant prie efektyvumo, baigiant rezultatyvumu kriterijumi. Kitaip tariant ekonomiškumas ir efektyvumas siejami su kiekybiniais rodikliais, o rezultatyvumas su kokybiniais. Tinkamas jų įvertinimas padeda tobulinti organizacijos veiklą, taupyti lėšas, mažinti išlaidas, gerinti paslaugų kokybę, stiprinti valdymo, administracinius procesus, siekti nustatytų tikslų.

1.4. Veiklos audito standartai

Kiekvienam darbui ar veiklai, kad vyktų sklandžiai, ritmingai ir veiksmingai, reikalingos tam tikros taisyklės, normos, principai, šiuo atveju standartai. Taigi standartai sudaro veiklos audito metodinės bazės pagrindą.

Pagal J. Mackevičių (1994) audito standartai, tai: „taisyklių visuma garantuojanti gerą auditorių profesinės veiklos kokybę. Juose aprašomi pagrindiniai principai ir procedūros, kurių turėtų laikytis audito firmos ir auditoriai, atlikdami auditą“ (p. 57).

Ten pat minima, kad audito standartai nėra specialiųjų audito taisyklių kodeksas, kuris naudojamas visose situacijose ir visomis aplinkybėmis, su kuriomis susiduria auditorius.

Audito teorijoje visi audito standartai skirstomi į dvi grupes:

1. Tarptautiniai audito standartai.
2. Nacionaliniai audito standartai (p. 57).

Pagal Tarptautinę aukščiausiąją audito institucijos organizaciją - INTOSAI: „veiklos audito standartai buvo patvirtinti 1987 m. INTOSAI komiteto ekspertų. 1989 m. šie standartai paskelbti kaip savarankiški, ir rekomenduota juos taikyti praktiniame veiklos auditorių darbe“ (cit. pgl.: Puškorius S., 2004, p. 56)

S. Puškorius savo monografijoje rašė (2004), kad: „veiklos audito standartų struktūra faktiškai pakartoja finansinio audito standartų struktūrą, tačiau yra ir kai kurių kitų ypatumų. Veiklos audito standartuose išskiriami tik specifiniai reikalavimai, kurie taikomi tik veiklos auditoriams bei veiklos

audito procesui. Šie standartai suskirstyti pagal jų turinį į keturis pogrupius, apibrėžtus šiais požymiais: nepriklausomumas, kompetencija, profesinis apdairumas ir kiti bendrieji standartai (p. 56).

Anot P. Oržekausko (2012, p. 30) tarptautinius standartus leidžia ir ISO (International Standard Organization). Tai pasaulinė nacionalinių standartizacijos įstaigų federacija. ISO tikslas yra propaguoti, kad būtų garantuojama prekių bei paslaugų kokybė. ISO techninio darbo rezultatai – leidžiami Tarptautiniai standartai. Šie standartai – viena iš kokybės reguliavimo formų. Lietuvoje ISO standartų įdiegimas įmonėje asocijuojasi su aukščiausiu kokybės lygiu. Įmonės, kuriose įdiegta tokia sistema, tai pabrėžia kaip privalumą. Kalbant apie nacionalinius audito standartus, Lietuvos auditorių rūmai sudarė ir narių susirinkime patvirtino 31 Nacionalinį audito standartą, tačiau šie audito standartai yra daugiau orientuoti į finansinį auditą.

Pagal ISO standartų gaires, veiklos audito standartų paskirtis yra:

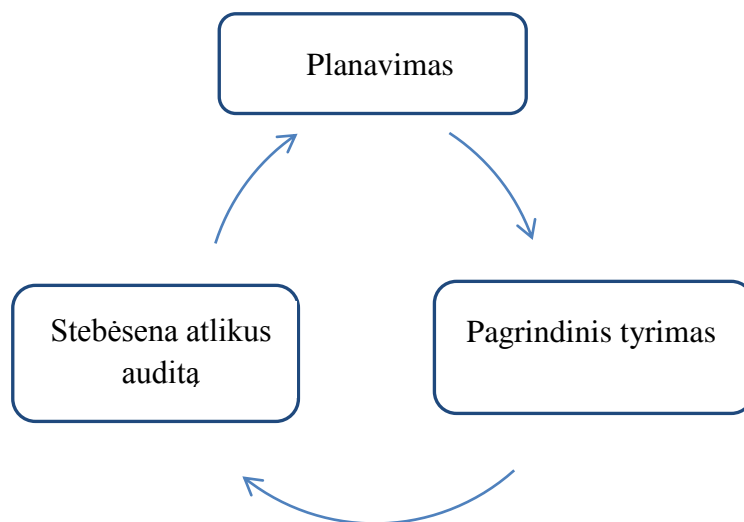
- „padėti aukščiausiai audito institucijai atlikti, efektyviai ir veiksmingai valdyti šiuolaikinį veiklos auditą;
- skatinti efektyvios ir veiksmingos veiklos audito praktikos diegimą;
- sukurti veiklos audito metodologijos plėtros ir profesinio tobulėjimo pagrindus;
- nustatyti ribas priimamiems sprendimams ir numatyti sąlygas, leidžiančias auditoriui tobulėti ar visiškai realizuoti savo galimybes” (cit. pgl. Puškorius S., 2004, p. 68 – 69).

Apibendrinant veiklos audito standartai, tai taisyklės skirtos auditorių profesinei veiklos kokybei garantuoti. Veiklos audito standartai skirstomi į tarptautinius ir nacionalinius standartus. Tarptautinius veiklos audito standartus yra išleidusios INTOSAI ir ISO organizacijos. Lietuvoje dalis įmonių yra įsidiegusios ISO standartus, kuris siejamas su aukščiausiu kokybės lygiu.

1.5. Veiklos audito procesas ir taikomi metodai

Pradedant nuo audito proceso apibrėžimo, pagal I. Matickienę (1997): „tai sudėtingos struktūros visuma, dėsningai vieno paskui kitą einančių auditinės veiklos etapų tvarka. Audito procesas yra auditinės veiklos svarbiausioji dalis, audito darbo chronologinė seka“ (p. 30).

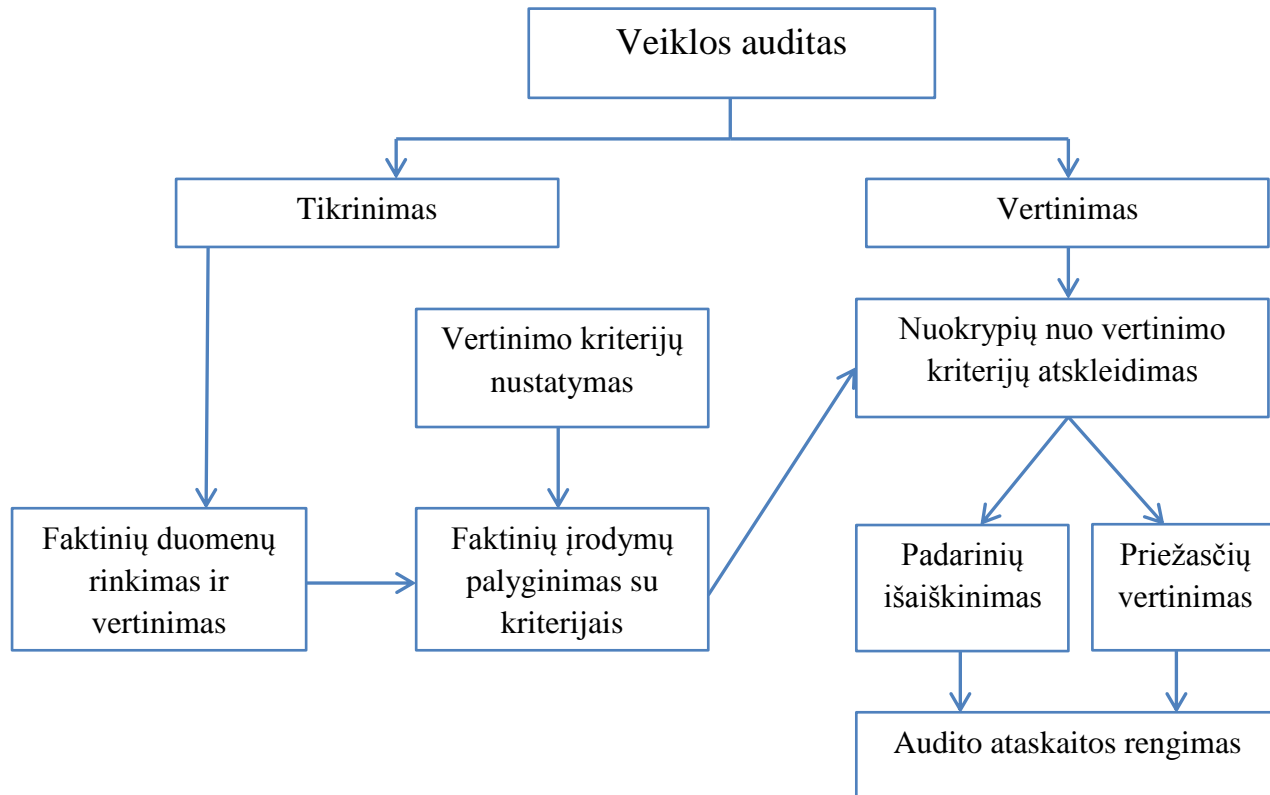
Įvairiuose mokslo darbuose, nagrinėjami skirtingi audito proceso elementai, bei tikrinimo ir vertinimo veiksmų seka. 7 paveiksle, vaizduojamas supaprastintas audito proceso variantas:

7 pav. Veiklos audito etapai

Cit. pagal: Veiklos audito vadovas, 2010, 13 p.

Tačiau anot D. Daujotaitės ir J. Mackevičiaus (2011, p. 33) veiklos audito funkcija apibūdinama, taip pat kaip ir finansinio audito, kuri tradiciškai yra tapatinama su tikrinimu ir vertinimu. D. Daujotaitė ir J. Mackevičius apibendrinę esančius požiūrius, pateikia veiklos audito proceso schemą, kuri yra 8 paveiksle.

8 pav. Veiklos audito procesas

Cit. pagal: Mackevičius J., Daujotaitė D., Veiklos auditas: veiklos tikrinimo ir vertinimo instrumentas, *Informacijos mokslai: mokslo darbai*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011, t. 57, 34 p.

Tikrinimas. A. Kustienė (2008, p. 24) tikrinimo sampratą apibūdina, kaip audito etapą, kuris reiškia, kas yra tikrinama, o kaip audito procedūra – kaip ir kokia tvarka yra tikrinama.

D. Daujotaitės ir J. Mackevičiaus (2011) tikrinimo sąvoką apibūdina plačiau ir išsamiau: „tikrinimas – tai dažniausiai naudojama audito procedūra, kurios metu tikrinami įrašai, dokumentai, materialusis turtas. Galima tikrinti kontrolės procedūras ir auditoriams patiems atliekant procedūras. Atliekant tikrinimą rekomenduojama išnagrinėti finansinių ataskaitų formas, apskaitos registrus, apskaitos dokumentus. Ši procedūra leidžia surinkti audito įrodymus, kurie pagrindžia visus tvirtinimus.

Tikrinimas gali būti:

- 1) natūrinis;
- 2) dokumentinis“ (p. 34).

Pagal A. Kustienę (2008, p. 24) natūrinis tikrinimas – tai materialiojo turto tikrinimas arba, kitaip tariant, tai audituojamoje įmonėje esančių vertybių tikrinimas natūra. Dažniausiai materialinių vertybių inventorizacija įmonėje atliekama metų pabaigoje. Natūrinio tikrinimo esmė yra ta, kad atlikdamas natūrinį tikrinimą auditorius gali įsitikinti, ar įmonės apskaitos sistemoje parodytas turtas tikrai egzistuoja. O anot D. Daujotaitės ir J. Mackevičiaus (2011, p. 34) natūrinio tikrinimo metu skaičiuojami pinigai, specialieji nepanaudoti dokumentų blankai, ne tik materialusis turtas, bet nematerialusis turtas.

Ten pat (2011, p. 34) apibūdinamas dokumentinis tikrinimas, kuris apima įrašų dokumentuose ir apskaitos registruose tikrinimą. Šis tikrinimas atliekamas formaliuoju arba lyginamuoju būdu. Tikrinant formaliuoju būdu, nustatoma ar dokumentai turi visus rekvizitus, ar teisingi skaičiavimai ir jų forma. Tikrinant lyginamuoju būdu, gretinami įrašai, padaryti kituose dokumentų egzemplioriuose.

Vertinimas. D. Daujotaitė ir J. Mackevičius (2011) taip pat apibūdina vertinimo sampratą: „vertinimo kriterijai reikalingi audito duomenims bei nustatytiems faktams palyginti ir veiklos rezultatams įvertinti. Surinkti duomenys ir nustatyti faktai rodo, kokia yra esama situacija. Tačiau auditas turi įvertinti ir atsakyti į klausimą, ar ši situacija yra gera, ar ji tenkina valstybės institucijas, visuomenę, ar sudaro prielaidas maksimaliai ekonomiškai, efektyviai ir rezultatyviai naudoti organizacijos išteklius“ (p. 34).

Taip pat D. Daujotaitė ir J. Mackevičius (2011, p. 35) faktinių duomenų palyginimo su nustatytais vertinimo kriterijais etapą išskaido į keturis smulkesnius etapus:

- 1) Faktinės padėties vertinimas – tai esamos veiklos, praktikos, aplinkybių būklės atspindėjimas, apimantis duomenų ir informacijos rinkimą ir lyginimą su nustatytais audito vertinimo kriterijais.
- 2) Nuokrypių nuo vertinimo kriterijų – tai siekiamų ir pasiektų rezultatų išreiškimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriais.

3) Padarinių išsiaiškinimas – lyginant faktinius duomenis su vertinimo kriterijais formuojami audito įrodymai.

4) Priežasčių identifikavimas – priežastys apibūdinamos kaip aplinkybės, lemiančios tam tikras veiklos problemas.

Audito ataskaitos rengimas. Pagal D. Daujotaitę et. al. (2012): „veiklos auditas turi būti organizuotas taip, kad veiklos duomenis būtų galima palyginti su vertinimo kriterijais, aptartais su audituojamo subjekto vadovybe, ir surinkti audito faktus, reikalingus parengti patikimai veiklos audito ataskaitai, atskleidžiančiai esančias problemas ir tobulinamas sritis” (p. 155).

Atliekant veiklos auditą, nepakanka nustatyti kokios veiklos sritys turėtų būti tiriamos ir vertinamos. Labai svarbu atliekant auditą, kokiais metodais tai bus padaryta.

P. Oržekauskas (2008) išskiria: „veiklos audito atlikimo metodus:

- Informacijos rinkimas;
- Susipažinimas su įmonės veikla;
- Pokalbiai su darbuotojais;
- Darbo dokumentų analizė (procesų ir procedūrų aprašymai, pareiginiai nuostatai, darbo instrukcijos, planų, ataskaitų formos ir kt.);
- Anketavimas, interviu ėmimas“ (p. 50).

Valstybinio audito reikalavimuose, 73 punkte, išskiriama: „audito procedūros audito įrodymams gauti:

- Perskaičiavimas (matematinio tikslumo patikrinimas);
- Išorės patvirtinimas (informacijos patvirtinimas arba paneigimas);
- Tikrinimas (dokumentų, turto ir kt.);
- Stebėjimas (procesų, procedūrų ir kt.);
- Paklausimas (klausimų pateikimas ir atsakymų į juos gavimas);
- Pakartotinis atlikimas (procesų, procedūrų ir kt.);
- Analitinės procedūros.“¹³

J. Mackevičius (1999, p. 185) išskiria taip pat panašias audito procedūras, tačiau papildomai priskiriama:

- Atranka;
- Įvertinimas;
- Prognozavimas.

Anot J. Mackevičiaus (1999): „audito procedūros naudojamos numatytiems testų tikslams pasiekti. Jų parinkimas pirmiausia priklauso nuo audito tikslų, apimties ir sudėtingumo. Tam tikriems

¹³ LR Valstybės kontrolieriaus 2012 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. V – 171 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“, prieiga per internetą: <<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=32>>, (žiūrėta 2014 11 04).

audituojamiems objektams, sritims ir klausimams patikrinti gali būti naudojamos skirtingos procedūros. Todėl negali būti vienodų procedūrų visiems audito atvejams. Kiekvieną kartą auditorius pasirenka procedūras, padedančias pasiekti numatytus audito tikslus“ (p. 184).

Apibendrinant, veiklos audito procesas, tai audito darbo chronologinė seka, kuri literatūroje yra įvardijama įvairiai, tačiau apimanti tikrinimą ir vertinimą. Atliekant auditą, pirmiausia auditorius turėtų iš įvairių šaltinių surinkti reikalingą informaciją, o po to – ją patikrinti, bei įvertinti. Literatūroje išskiriama nemažai audito procedūrų audito įrodymams gauti, tačiau jų pasirinkimas priklauso nuo audito tikslų, apimties ir sudėtingumo. Svarbu pasirinkti tinkamus metodus, nes audito įrodymai turi būti pakankami ir patikimi, kad auditorius galėtų remtis įrodymais, pagrindžiant audito išvadas ir rekomendacijas. Surinkus audito įrodymus, kitas etapas - audito ataskaitos parengimas, bei tolimesnės veiklos stebėsenos vykdymas.

2. VEIKLOS AUDITO YPATUMAI IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE

2.1. Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojanti teisinė bazė

Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą ikimokyklinio ugdymo įstaiga – juridinis asmuo, valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, kurio pagrindinė veikla – neformalusis švietimas. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos įsteigimo tikslas – tenkinti įvairius ikimokyklinio ugdymo srities viešuosius interesus.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų pagrindinė teikiama paslauga – ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.¹⁴

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos vadovaujasi nacionaliniais ir savivaldybės lygmens Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą grindžiančiais įstatymais ir teisės aktais: LR švietimo įstatymu, Vaiko teisių konvencija, LR Konstitucija, LR Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministerijos norminiais aktais, Socialinio departamento Švietimo skyriaus įsakymais, savivaldybių tarybų sprendimais, veiklos dokumentais: nuostatais, darbo tvarkos taisyklėmis, įstaigos veiklą reglamentuojančiomis tvarkomis ir kt.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos vertinimo teisinė bazė sudaryta pagal veiklos vertinimo sritis:

Infrastruktūros valdymas ir aprūpinimas. Kurti ir turtinti materialiąją aplinką padeda Švietimo aprūpinimo standartai patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2011 m. gruodžio 12 d. Nr. V- 2368 (Žin., 2011, Nr. 155 - 7373).

Maitinimo vykdymas: maitinimo vykdymą reglamentuoja Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo mokyklose, ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu 2011 m. lapkričio 11 d. Nr. V-964 (Žin., 2011, Nr. 140 - 6573).

Personalo vadyba. Darbuotojų samda, darbo turinio nustatymas ir reglamentavimas: auklėtojų pareigybę ir darbo turinį reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. lapkričio 11d. įsakymu Nr. ISAK-2249 patvirtintas Pavyzdinis auklėtojo pareigybės aprašymas (Žin., 2005, Nr. 137 - 4952), priešmokyklinio ugdymo pedagogo darbą reglamentuoja Pavyzdinis pareigybės aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. ISAK-1581 (Žin., 2003, Nr. 111-4971).

¹⁴ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, *Valstybės žinios*, 1991, Nr. 23-593, *Valstybės žinios*, Nr. 2011, Nr. 38-1804.

Darbo laiko nustatymas, darbo užmokesčio nustatymas, darbuotojų motyvavimas, kvalifikacija ir atestacija: įstaigos nustatytos darbo tvarkos taisyklės parengtos remiantis pagal Lietuvos Respublikos prezidento 2002 m. birželio 4 d. įstatymo Nr. IX – 926 Darbo kodeksą (Žin., 2002, Nr. 64 – 2569).

Saugaus darbo užtikrinimas: Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. 70 - 3170), darbuotojų saugos ir sveikatos norminiai teisės aktai, įstaigų darbuotojų saugos ir sveikatos bendri nuostatai.

Vaiko priėmimas į ikimokyklinio ugdymo įstaigą. Vaiko priėmimas į darželį: pagal LR Švietimo įstatymo 64 straipsnį priėmimo į ikimokyklinio ugdymo įstaigą tvarką nustato savivaldybė ar kitas steigėjas, jei darželis yra privatus (Žin., 2011, Nr. 38 – 1804).

Beveik visos savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigos taiko centralizuotą prašymų registravimo sistemą pagal LR švietimo ir mokslo ministro 2003 m. birželio 25 d. įsakymą Nr. ISAK – 918 „Dėl rekomendacijų savivaldybėms dėl centralizuoto vaikų priėmimo į švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes“.

Vaiko paskyrimas į grupę: ugdymo grupės formuojamos iš to paties amžiaus arba įvairaus amžiaus vaikų pagal Lietuvos higienos normą HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 (Žin., 2010, Nr. 50-2454)

Vaiko pirmosios dienos darželyje: vaiko išankstinis paruošimas pagal ikimokyklinio ugdymo įstaigos parengtą adaptacijos programą.

Vaiko brandumo įvertinimas: vaiko pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos parengimas vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V- 1009 (Žin., 2011, Nr. 71 - 3448).

Ugdymas. *Ugdymo programos parengimas; ugdymo būdai, metodai, formos; vaiko įvertinimas:* ikimokyklinio ugdymo įstaigos ugdymo programa turi atitikti Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašą patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V- 1009, taip pat šiame kriterijų apraše yra pateikiama ugdymo būdai, metodai, vaiko pažangos ir pasiekimų įvertinimo procesas (Žin., 2011, Nr. 71 - 3448).

Vaikų saugumas: saugią ir sveiką aplinką garantuoja - švara ir tvarka visose vaiko gyvenimo ir veiklos zonose: grupės patalpose, tualete, prausykloje, gamtos kampelyje, valgykloje, lauko žaidimų aikštelėse ir kt. Nuolatinis patalpų vėdinimas, įrenginių, baldų ir žaislų valymas bei plovimas, tinkamas mikroklimatas, apšvietimas, triukšmo lygis, šilumos kiekis. Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo proceso organizavimo sveikatos saugos reikalavimus nustato Lietuvos higienos norma HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo

programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 (Žin., 2010, Nr. 50-2454).

Vaiko brandumo įvertinimas: vaiko brandumo mokytis pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas įvertinimo tvarkos aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir ministro 2005 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. ISAK- 2173 (Žin., 2005, Nr. 131- 4747).

Priešmokyklinio ugdymo pedagogas vertina vaikų pažangą ir pasiekimus vadovaudamasis Priešmokyklinio ugdymo standartu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. ISAK-1015 (Žin., 2003, Nr. 77-3525).

Priešmokyklinis ugdymas: bendruosius priešmokyklinio ugdymo reikalavimus, priešmokyklinio ugdymo organizavimą ir finansavimą nustato Priešmokyklinio ugdymo tvarkos aprašas patvirtintas ikimokyklinio ugdymo įstaigos direktorius pagal vienerių metų Priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi bendrąją programą patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2002 m. birželio 24 d. įsakymu Nr. 1147 (Žin., 2003, Nr. 5 - 214).

Finansų valdymas. *Pajamų ir išlaidų planavimas, buhalterinės apskaitos vykdymas, finansinių sutarčių priežiūra, finansinės būklės ataskaitų rengimas:* finansų kontrolės taisyklės parengtos direktoriaus įsakymu, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K - 123 „Dėl minimalių finansų kontrolės reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 142 - 5144), biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės reglamentuoja parengtos LR Finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K – 170 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 67 – 2431).

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojanti teisinė bazė:

Vidaus auditas atliekamas remiantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu (Žin., 2002, Nr. 123 - 5540), bei patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 1K – 117 „Dėl pavyzdinės vidaus audito metodikos ir vidaus auditorių profesinės etikos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 64 - 3169), 2005 m. liepos 22 dieną patvirtinta Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK – 1557 rekomendacine „Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika“.

Finansinis auditas ikimokyklinio ugdymo įstaigose atliekamas remiantis Lietuvos Respublikos audito įstatymu (Žin., 2008, Nr. 82 - 3233).

Apibendrinant ikimokyklinio ugdymo įstaigos vadovaujasi nacionaliniais ir savivaldybės lygmens Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą grindžiančiais įstatymais ir teisės aktais. Pagrindinis ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą reglamentuojantis įstatymas – LR Švietimo įstatymas, bei jį įgyvendinantys teisės aktai ir kiti įstatymai. Sukurta ikimokyklinio ugdymo įstaigų įsivertinimo metodika. Valstybinėse ikimokyklinio ugdymo įstaigose auditas atliekamas savivaldybių tarnybų pagal

auditą reglamentuojančius įstatymus ir teisės aktus. Privačioms įstaigoms auditas teisiškai nėra privalomas.

2.2. Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą atliekančios institucijos

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 64 straipsnis numato švietimo priežiūros tvarką, kuri apima švietimo priežiūros paskirtį, švietimo priežiūros apimtį, taip pat nustatytus švietimo teikėjų veiklos priežiūrą atliekančias institucijas ir kitus vertintojus.

Šio įstatymo tame pačiame straipsnyje nurodoma, kad: „mokyklos veiklos priežiūrą atlieka savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) (valstybinės ir savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos), savininkas (dalyvių susirinkimas) (kitų mokyklų), prireikus pasitelkdami išorinius vertintojus“.¹⁵ Taigi, visų pirma ikimokyklinio ugdymo įstaigos veiklą kontroliuoja pats įstaigos steigėjas.

Valstybinių ir savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą atliekančios institucijos.

Siekiant užtikrinti savivaldybei pavaldžių įstaigų veiklą, kiekvienoje savivaldybėje veikia *savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba)*, remiantis LR Vietos savivaldos įstatymu - tai subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Kitaip tariant savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atlieka finansinį ir veiklos auditą savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose bei savivaldybės kontroliuojamose įmonėse.¹⁶

Pagal LR Vietos savivaldos įstatymą *savivaldybės centralizuota vidaus audito tarnyba* – savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys, įsteigtas vidaus auditui atlikti savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse, kurios valdo, naudoja savivaldybės turtą ir juo disponuoja.¹⁷

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą, remiantis turintys teisės aktų jiems suteiktais įgaliojimais prižiūri *savivaldybių švietimo skyriai*, kurie vykdo švietimo ir mokslo stebėseną. Valstybės švietimo ir mokslo stebėseną yra švietimo ir mokslo stebėsenos subjektų vykdoma nuolatinė švietimo ir mokslo būklės bei kaitos analizė, vertinimas, prognozavimas, taip pat tam reikalingų duomenų rinkimas. Ji

¹⁵ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, *Valstybės žinios*, 1991, Nr. 23-593, *Valstybės žinios*, 2011, Nr. 38-1804.

¹⁶ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, *Valstybės žinios*, 1994, Nr. 55-1049, *Valstybės žinios*, 2014, Nr. 2014-10138.

¹⁷ Ten pat.

apima duomenų rinkimą ne tik apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą, bet ir kitas švietimo įstaigas.¹⁸

Nevalstybinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą atliekančios įstaigos. Kaip jau buvo minėta, pagal Švietimo įstatymo 64 straipsnį, veiklos įšivertinimą kontroliuoja pats įstaigos steigėjas. Nevalstybinėse ikimokyklinio ugdymo įstaigose kontroliuoja taip pat pats ikimokyklinio ugdymo įstaigos steigėjas, kuris gali remtis rekomendacine „Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika“ arba kita ne mažiau patikima vertinimo metodika.

Nevalstybinėse ikimokyklinio ugdymo įstaigose, kaip ir kitose įstaigose, atliekamas išorinis vertinimas, kai tikrinama higienos normų, darbo saugos laikymasis, maitinimo organizavimo vykdymas ir t.t. Taip pat steigėjo nuožiūra gali būti samdoma privati audito įmonė atlikti veiklos įvertinimui.

Valstybinės ir nevalstybinės ikimokyklinio ugdymo įstaigas tikrinančios institucijos.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų aplinka, kurioje ugdomi vaikai, turi būti maksimaliai saugi, švari, jauki, estetiška, skatinanti vaikus veikti, kurti. Kad būtų sukurta, viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose, tinkama aplinka ugdymui ir vykdoma veikla būtų pagal teisės aktų reikalavimus, kontrolę atlieka šios institucijos:

Pagal LR Valstybinės darbo inspekcijos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatus *Valstybinės darbo inspekcijos* inspektoriai vykdo darbuotojų saugą ir sveikatą, darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevenciją įmonėse, kontroliuodami, kaip laikomasi šių teisės aktų ir konsultuodami darbuotojus, jų atstovus, profesines sąjungas, darbdavius, įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybas ir komitetus.

Valstybinei darbo inspekcijai priskirta funkcija - vykdyti nelegalaus darbo reiškinų kontrolę, Valstybinė darbo inspekcija, kontroliuodama, kaip laikomasi darbo santykius reglamentuojančių įstatymų, tikrina, kaip vykdomos Darbo kodekso nuostatos, tarp jų – susijusios su darbo sutartimis, darbo apmokėjimu, darbo ir poilsio organizavimu, taip pat, kaip vykdomi atitinkami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įsakymai. Darbo inspektoriai nagrinėja pareiškimus ir skundus Valstybinės darbo inspekcijos kompetencijos klausimais, teikia pastabas bei pasiūlymus dėl darbuotojų saugos ir sveikatos, darbo santykių klausimais.¹⁹

Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė prižiūri, kad įstaigose būtų užtikrinta Visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimus atitinkanti aplinka. Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamente nurodomas visuomenės ir sveikatos saugos

¹⁸ Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašas. Patvirtinta LR Švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. V- 1201, priega per internetą <http://svis.emokykla.lt/lt/index/a_view/34>, (žiūrėta 2014-10-09).

¹⁹ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. A1- 595 „Dėl LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymo Nr. A1-316 „Dėl LR Valstybinės darbo inspekcijos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo, priega per internetą <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=388985&p_query=&p_tr2=>>, (žiūrėta 2014-10-09).

kontrolės tikslas – nustatyti ar objektai laikosi visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ar tinkamai tuos reikalavimus vykdo, ir įgyvendinti priemones, mažinančias galimų pažeidimų skaičių, teikti metodinę pagalbą objektams, juos konsultuoti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo klausimais.²⁰ Apibendrinant Visuomenės sveikatos centras tikrina kaip laikomasi higienos normų reikalavimų, kontroliuoja ir taiko nuobaudas.

Pagal *Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos* nuostatus, ši tarnyba yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, kuri dalyvauja formuojant valstybės politiką maisto ir pašarų saugos, kokybės, ženklinimo, informacijos apie prekes, įskaitant kainų nurodymą, teikimo ir kitų privalomųjų reikalavimų laikymosi, maisto, šalutinių gyvūninių produktų, pašarų, pašarų priedų, veterinarinių vaistų ir veterinarinių priemonių tvarkymo, gyvūnų sveikatos ir gerovės, bendrų žmonėms ir gyvūnams užkrečiamų ligų, vartotojų teisių apsaugos maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo srityse ir šią politiką įgyvendina.²¹

Siekiant išryškinti viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos reglamentavimo ir organizavimo specifiką, šių ikimokyklinio ugdymo įstaigų teisinių formų esminiai bruožai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Veiklos reglamentavimo ir organizavimo specifiką viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose

Lyginimo kategorija	Viešojo ikimokyklinio ugdymo įstaiga	Privati ikimokyklinio ugdymo įstaiga	Apibendrinimas
Veiklos teisinis reguliavimas	Pagrindinis įstatymas – LR Švietimo įstatymas, bei jį įgyvendinantys teisės aktai ir įstatymai.	Pagrindinis įstatymas – LR Švietimo įstatymas, bei jį įgyvendinantys teisės aktai ir įstatymai.	Įstatymai vienodai reguliuoja abiejų rūšių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą.
Steigėjai	Valstybė arba savivaldybė, bei fiziniai ir juridiniai asmenys	Juridiniai, fiziniai asmenys	Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos steigėjai gali būti valstybė arba savivaldybė, bei fiziniai ir juridiniai asmens. Privačios įstaigos steigėjais gali būti tik juridiniai ar fiziniai asmenys.

²⁰ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. V- 880 „Dėl LR Sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymo Nr. V-946 „Dėl Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento patvirtinimo“ pakeitimo, prieiga per internetą <<https://www.etar.lt/portal/legalAct.html?documentId=98ebec70292311e4a6deb7cdea22d38c>>, (žiūrėta 2014-10-09).

²¹ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nuostatai. Patvirtinta LR Vyriausybės 2011 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 639, prieiga per internetą <<http://vmvt.lt/lt/top/veikla/nuostatai/>> (žiūrėta 2014-10-09).

Lyginimo kategorija	Viešoji ikimokyklinio ugdymo įstaiga	Privati ikimokyklinio ugdymo įstaiga	Apibendrinimas
Veiklos tikslas	Viešųjų interesų tenkinimas	Privačių interesų tenkinimas	Viešoji ikimokyklinio ugdymo įstaiga – tai pelno nesiekianti įstaiga, kurios tikslas – siekti visuomenei naudingų interesų, priešingai, privati įstaiga, kuri yra siekianti naudoti.
Finansavimo šaltiniai	Dalininkų įnašai, Valstybės arba savivaldybės lėšos	Asmeninės lėšos	Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos veikla vykdoma naudojant dalininkų įnašus ir valstybės arba savivaldybės lėšas, privačios įstaigos – asmenines lėšas.
Laisvė rinktis veiklos kontrolės būdus	Privalomas auditas	Neprivalomas auditas	Viešosioms ikimokyklinio ugdymo įstaigoms auditas – privalomas. Privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditas teisiškai nereglamentuojamas.
Auditą ir veiklos stebėseną atliekančios institucijos	Veiklos priežiūrą atlieka įstaigos steigėjas. Valstybei ir savivaldybei pavaldžias įstaigas tikrina savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, savivaldybės vidaus audito tarnyba, savivaldybės švietimo skyrius.	Veiklos priežiūrą atlieka įstaigos steigėjas	Abiejų rūšių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą kontroliuoja pats įstaigos steigėjas.
Veiklos patikrinimus atliekančios institucijos	Valstybinė darbo inspekcija Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.	Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.	Tos pačios institucijos vertina abiejų rūšių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklą.

Sudaryta darbo autorės pagal: LR Viešųjų įstaigų įstatymas, *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 68 - 1633, *Valstybės žinios*, 2014, Nr. 2014 – 10454.

Apibendrinant LR švietimo įstatymą, tai pagrindinis ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir kitų švietimo įstaigų įstatymas, numatantis švietimo priežiūros tvarką, kuri apima švietimo priežiūros paskirtį, švietimo priežiūros apimtį, taip pat nustatytus švietimo teikėjų veiklos priežiūrą atliekančias institucijas ir kitus vertintojus. Abiejų rūšių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos priežiūrą kontroliuoja įstaigos steigėjas. Tačiau valstybei ir savivaldybei pavaldžias įstaigas tikrina savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, savivaldybės vidaus audito tarnyba, savivaldybės švietimo skyrius. Tiek viešųjų, tiek privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos pažeidimų nustatymą atlieka Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, bei Visuomenės sveikatos priežiūros centras, darbo saugą prižiūri Valstybinė darbo inspekcija

3. VEIKLOS AUDITO VALSTYBINĖJE IR PRIVAČIOJE IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOJE LYGINAMOJI ANALIZĖ

3.1. Tyrimo metodika

Šiame poskyriuje aptartas tyrimas, nukreiptas į viešų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos auditą, darbuotojus, veiklos sritis, metodikos pasirinkimo priežastis ir būdus, instrumentarijus (klausimyno) rengimą.

Tyrimo problema – siekiama išsiaiškinti viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose taikomo veiklos audito – organizavimo, vykdymo ypatumus, nustatant problemas ir audito tobulinimo galimybes.

Tyrimo tikslas – ištirti veiklos audito procesą, tobulinant viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos kokybę.

Tyrimo uždaviniai:

- Ištirti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vadovų ir pedagogų požiūriu aspektu.
- Išanalizuoti ir palyginti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Problemai ištirti buvo pasirinktas mišrių metodų tyrimo prieiga. „Mišrių metodų tyrimo prieiga – numato ir kiekybinių, ir kokybinių duomenų rinkimą tyrimo klausimui atsakyti. Pagrindiniai mišrių metodų taikymo motyvai: (1) siekis įveikti atskirų metodų trūkumus, (2) siekis surinkti įvairesnę, turtingesnę empirinę medžiagą, (3) siekis pagrįsti tyrimo rezultatus skirtingais duomenų šaltiniais ir formomis“.²²

Motyvai, nulėmę mišrių metodų tyrimo tipo pasirinkimą:

- *Tiriamąjį klausimą specifika:* informacijos, tyrimų apie Lietuvos viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų taikomą veiklos auditą yra labai mažai. Veiklos audito organizavimo būklė viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vienu metu nebuvo ištirta. Tyrimo metu buvo svarbu gauti respondentų atsakymus apie tiriamąją problemą, išsiaiškinti esminius veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklės ypatumus viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose, nustatyti respondentų nuomonę apie darbuotojų požiūrį į auditą, atlikimo priežastis, teikiamą naudą, įtraukimą į rekomendacijų įgyvendinimą, pastebimus pokyčius po rekomendacijų įgyvendinimo.

²² Telešienė A., Mišrių metodų prieiga, prieiga į internetą:

< http://www.lidata.eu/index.php?file=files/mokymai/NVivo/nvivo.html&course_file=nvivo_II_2_9.html >, (žiūrėta 2014 11 04).

- *Poreikis parengti išsamų vaizdą apie* viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose taikomo veiklos audito – organizavimo, vykdymo ypatumus, nustatant problemas ir audito tobulinimo galimybes.
- *Respondentų imlumas šiam tyrimui*, nes jie yra viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų atstovai, t.y. vadovai atsakingi už personalo valdymą ir ugdymo kokybę, darbuotojai vykdančys ugdymo procesą ir kitas paskirtas pareigas. Respondentai yra suteikiantys validžią informaciją apie tiriamąją problemą.

Mišrių metodų tyrimo tipo pasirinkimą nulėmė *tyrimo pobūdis, objektas, problema ir tikslas*.

Magistro baigiamojo darbo tyrimo rezultatams gauti pasirinkta mišrių metodų tyrimo prieiga, kurios metu derinama kiekybinis ir kokybinis metodas:

Kiekybinių duomenų rinkimo ir analizės metodai:

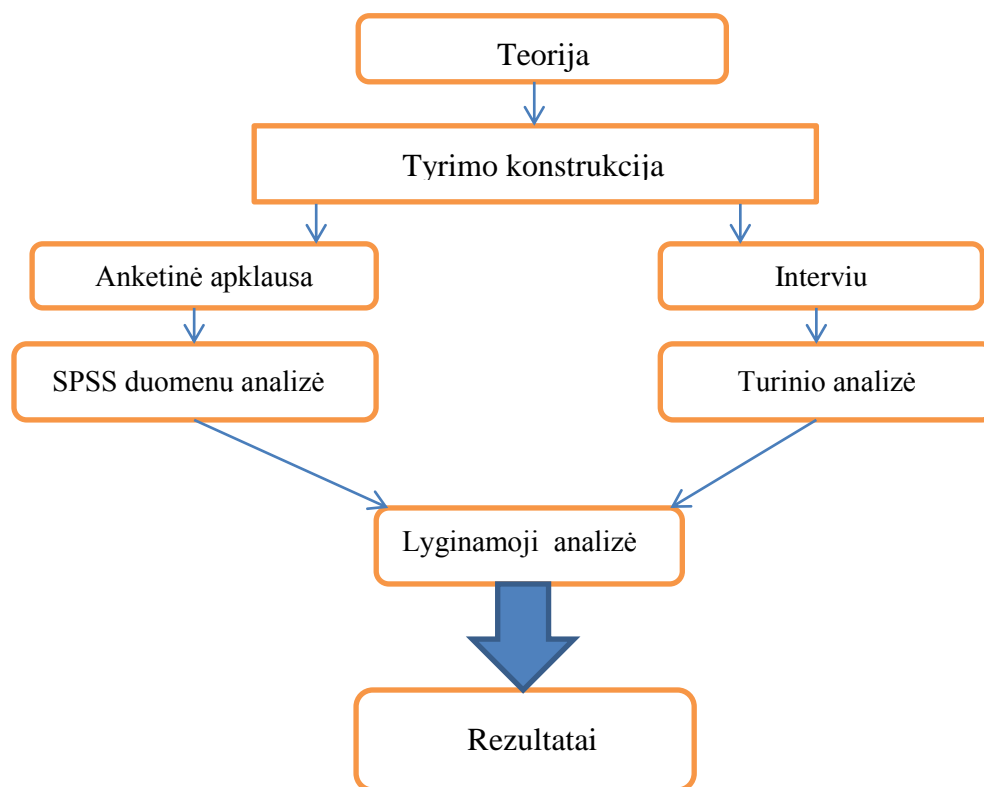
1. *Anketinė apklausa*. Duomenų apdorojimas naudojant SPSS for Windows 17.0 statistinių duomenų apdorojimo programą.

Kokybinių duomenų rinkimo ir analizės metodai:

2. *Interviu*. Taikytas pusiau struktūrizuotas interviu ir fokus grupė. Gauti duomenys apdoroti atliekant turinio (angl. content) analizę.

3. Gautos informacijos mišrių metodų prieigos būdu - *duomenų lyginimas*.

Suformuluota tyrimo schema pavaizduota 9 paveiksle.

9 pav. Tyrimo schema.

Tyrimo schemoje atskleista tyrimo instrumentarijus sudarymo logika. Tyrimo konstravimas prasideda išanalizavus mokslinę literatūrą. Teoriniais aspektais magistro baigiamajame darbe aprašyta veiklos audito teoriniai aspektai, išanalizuojama veiklos audito samprata, nustatomi veiklos audito tikslai, objektai ir rūšys, išskiriami pagrindiniai vertinimo kriterijai, išnagrinėjamas audito procesas ir audito modelis. Antroje magistro baigiamojo darbo dalyje išanalizuota viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojanti teisinė bazė, išskirtos viešąsias ir privačias ikimokyklinio ugdymo įstaigas tikrinančios įstaigos, pateiktas veiklos reglamentavimo ir organizavimo specifikos palyginimas viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Teorinė literatūros analizė ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojančių teisės aktų analizė įtakojo tyrimo instrumentarijus (klausimų) sudarymo logiką.

3.1.1. Viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojų anketinės apklausos rezultatų analizė

Tyrimo procesas. Tyrimas vykdytas 2014 metų rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais.

Tyrimo populiacija ir imtis. Tiriamųjų kiekybinę imtį sudaro dalyvavusieji anketinėje apklausoje, viešų ir privačių ikimokyklinių ugdymo įstaigų 191 darbuotojas ir vadovas, iš visų 688 Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Apklausa buvo organizuojama keliais etapais:

1. Anketinė apklausa buvo suformuota pagal iš anksto parengtą klausimyną (žr. 1 priedą), anketos klausimus patalpinus į interneto svetainę [www.apklausa.lt](http://apklausa.lt). Anketą galima rasti pasinaudojus šia nuoroda: <http://apklausa.lt/f/veiklos-auditas-viesojoje-ir-privacioje-ikimokykliniougdyimoistaigoje6dd3zfa.fullpage>.

2. Švietimo ir mokslo ministerijos tvarkomoje Atviros informavimo, konsultavimo, orientavimo sistemos (AIKOS) interneto svetainėje, adresas www.aikos.smm.lt, 2014 m. rugpjūčio 1 d. skelbiamais duomenimis, Lietuvoje viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklą sudaro 688 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, iš jų pagal priklausomybę – 613 valstybinės, ir 75 nevalstybinės ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Taip pat, šioje registro duomenų svetainėje pateikiami ikimokyklinio ugdymo įstaigų elektroninio pašto ir interneto svetainių adresai, kurie buvo panaudoti anketinei apklausai vykdyti.

3. Pirmame etape klausimynai buvo išsiųsti 688 ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, po savaitės sumažėjus atsakymų aktyvumui, buvo iš naujo organizuojama apklausa, pakartotinai išsiunčiant klausimynus neatsakiusioms įstaigoms. Priminimai ikimokyklinio ugdymo įstaigoms buvo siunčiami tik neužpildžiusiems anketų, po vieną kartą į savaitę. Iš viso anketinė apklausa užtruko 5 savaites.

Klausimynai išsiųsti visoms 688 ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, iš jų gauta 191 užpildyta anketa.

Tyrimo etika. Respondentai tyrime dalyvavo laisvanoriškai. Respondentams buvo paaiškinta ir pažadėta, kad bus užtikrintas informacijos teikėjo konfidencialumas ir anonimiškumas.

Tyrimo metodai. Duomenų rinkimo metodas – anketinė apklausa internetu naudojant iš anksto parengtą klausimyną. Gauti duomenys apdoroti atliekant statistinę duomenų analizę. Lietuvos viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito taikymui atskleisti buvo taikyti šie statistiniai metodai (naudota SPSS for Windows 17.0 programinė įranga): tyrimo duomenų kiekybinė aprašomoji statistika.

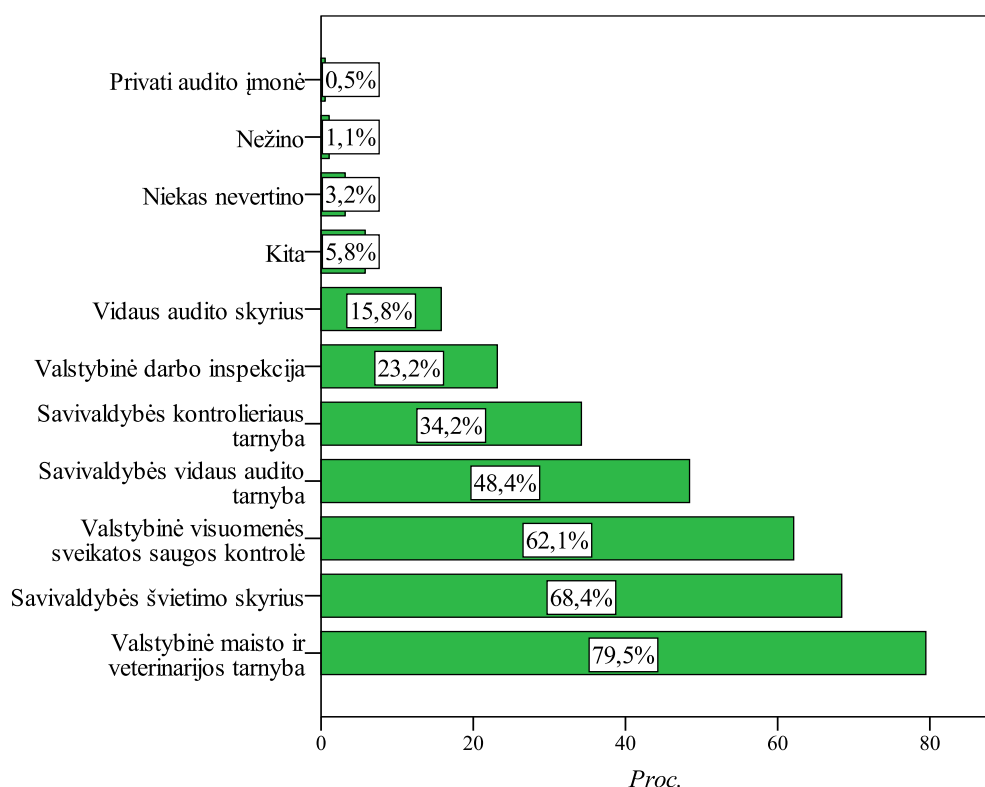
Demografinės tiriamųjų charakteristikos pateikiamos 2 lentelėje.

2 lentelė. Respondentų socialinės – demografinės charakteristikos (N=191)

Demografinė charakteristika		N	Proc.
Amžius	18 - 24 m.	3	1,6%
	25 - 35 m.	21	11,1%
	36 - 45 m.	42	22,1%
	46 - 55 m.	74	38,9%
	56 ir daugiau	50	26,3%
Išsilavinimas	Vidurinis	1	0,5%
	Profesinis	3	1,6%
	Aukštasis neuniversitetinis	14	7,4%
	Aukštasis universitetinis bakalauro	86	45,3%
	Aukštasis universitetinis magistro	86	45,3%
Institucija	Valstybinės ir savivaldybių	172	90,5%
	Privačios	18	9,5%
Užimamos pareigos	Ikimokyklinio ugdymo įstaigos direktoriai	112	58,9%
	Ikimokyklinio ugdymo įstaigos pavaduotojai	58	30,5%
	Sekretorės	3	1,6%
	Buhalterės	4	2,1%
	Vyr. auklėtojos	1	0,5%
	Auklėtojos	3	1,6%
	Auklėtojos padėjėjos	0	0,0%
	Kita	9	4,7%

Tyrimo, atliekamo anketinės apklausos būdu, buvo apklausta 191 ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojai, iš kurių daugiau nei pusė (65,2 proc.) buvo vyresni nei 46 metų amžiaus, tačiau didžioji dauguma šių darbuotojų turėjo (90,6 proc.) aukštąjį universitetinį magistro arba bakalauro išsilavinimą. Matyti ir tai, kad dauguma apklaustų darbuotojų (90,5 proc.) dirbo valstybinėse ar savivaldybių įstaigose, o daugiau nei pusė apklaustų darbuotojų buvo vadovai (58,9 proc.).

Tyrimo dalyvavusių respondentų buvo prašoma nurodyti, kokios institucijos vertino jų darbą per paskutinius 5 metus (žr. 10 pav.).

10 pav. Institucijos, vertinusios darbą per paskutinius 5 metus (N = 191)

Matyti, kad dažniausiai darbą vertino Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, savivaldybių švietimo skyriai, Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė ir savivaldybių vidaus audito tarnybos, kiek rečiau - savivaldybės kontrolieriaus tarnyba ir Valstybinė darbo inspekcija. Rečiausiai ikimokyklinio ugdymo įstaigas vertindavo privatūs auditoriai ir vidaus audito skyriai.

3 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos institucijos, vertinusios darbą per paskutinius 5 metus (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Savivaldybės vidaus audito tarnyba	52,3%	11,1%	11,083	1	0,001
Savivaldybės švietimo skyrius	73,8%	16,7%	24,649	1	0,000
Savivaldybės kontrolieriaus tarnyba	37,2%	5,6%	7,254	1	0,007
Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė	61,6%	66,7%	0,176	1	0,675
Valstybinė darbo inspekcija	24,4%	11,1%	1,622	1	0,203
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	80,2%	72,2%	0,641	1	0,423
Privati audito įmonė	0,6%	0,0%	0,105	1	0,746

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Vidaus audito skyrius	16,3%	11,1%	0,327	1	0,567
Niekas nevertino	1,7%	16,7%	11,865	1	0,001
Nežino	1,2%	0,0%	0,212	1	0,646
Kita	4,7%	16,7%	4,313	1	0,038

Lentelėje pateikiami valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių darbuotojų atsakymai, kokios institucijos vertino jų darbą per paskutinius 5 metus. Įvertinus statistiškai reikšmingus ($p < 0,05$) atsakymus nustatyta, kad valstybinėse ir savivaldybių įstaigose vertinimą statistiškai reikšmingai dažniau atlieka savivaldybių vidaus audito skyriai, švietimo skyriai ir kontrolieriaus tarnybos, tačiau privačiose įstaigose vertinimo statistiškai reikšmingai dažniau niekas nevertina, arba vertina kitos institucijos.

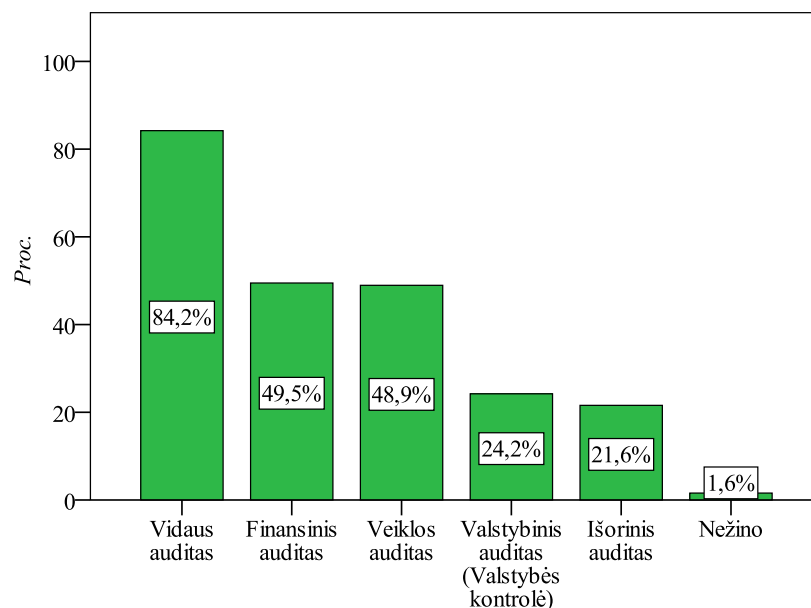
4 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos institucijos, vertinusios darbą per paskutinius 5 metus (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Savivaldybės vidaus audito tarnyba	48,2%	50,0%	0,022	1	0,881
Savivaldybės švietimo skyrius	71,2%	45,0%	5,675	1	0,017
Savivaldybės kontrolieriaus tarnyba	34,1%	35,0%	0,006	1	0,937
Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė	66,5%	25,0%	13,077	1	0,000
Valstybinė darbo inspekcija	23,5%	20,0%	0,125	1	0,723
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	81,2%	65,0%	2,871	1	0,090
Privati audito įmonė	0,6%	0,0%	0,118	1	0,731
Vidaus audito skyrius	17,1%	5,0%	1,957	1	0,162
Niekas nevertino	2,9%	5,0%	0,248	1	0,618
Nežino	0,0%	10,0%	17,181	1	0,000
Kita	6,5%	0,0%	1,374	1	0,241

Tuo tarpu įvertinus vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų atsakymus nustatyta, kad vadovaujantį darbą dirbančius darbuotojus statistiškai reikšmingai ($p < 0,05$) dažniau vertindavo savivaldybių švietimo skyriai ir Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė.

Pastebėtina ir tai, kad asmenys, pasirinkę kitą atsakymo variantą, dažniausiai nurodė tokias institucijas kaip priešgaisrinė apsauga, darbo birža, tėvai.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, kokios audito rūšys yra taikomos ikimokyklinio ugdymo įstaigose (žr. 11 pav.).

11 pav. Institucijoje taikomos audito rūšys (N = 191)

11 paveiksle, pateikiami tyrime dalyvavusių respondentų pasiskirstymo pagal jų institucijoje taikomas audito rūšis duomenys. Nustatyta, kad dažniausiai ikimokyklinėse įstaigose taikomas vidaus auditas, kiek rečiau – finansinis ir veiklos auditai, o rečiausiai – valstybiniai ir išoriniai auditai.

5 lentelė. Valstybinėse ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbančių respondentų nurodytos įstaigoje taikomos audito rūšys (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Valstybinis auditas (Valstybės kontrolė)	25,6%	11,1%	1,859	1	0,173
Vidaus auditas	87,2%	55,6%	12,279	1	0,000
Išorinis auditas	22,7%	11,1%	1,288	1	0,257
Finansinis auditas	51,7%	27,8%	3,744	1	0,053
Veiklos auditas	52,3%	16,7%	8,292	1	0,004
Nežino	0,0%	16,7%	29,127	1	0,000

Įvertinus valstybinių ir privačių įstaigų respondentų atsakymus nustatyta, kad vidaus ir veiklos auditai statistiškai reikšmingai ($p < 0,05$) dažniau yra taikomos valstybinėse įstaigose, nei kad

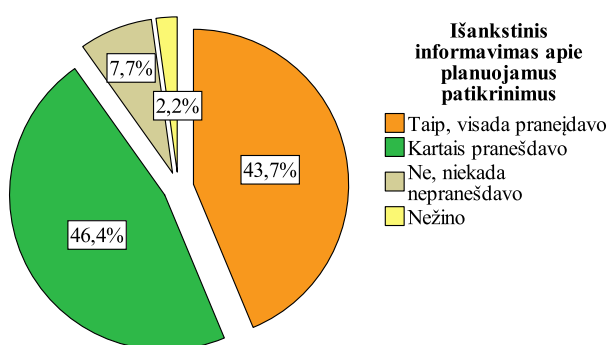
privačiose. Tuo tarpu kitos audito rūšys valstybinėse ir privačiose įstaigose taikomos statistiškai reikšmingai panašiai.

6 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos institucijoje taikomos audito rūšys (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Valstybinis auditas (Valstybės kontrolė)	22,4%	40,0%	3,037	1	0,081
Vidaus auditas	85,9%	70,0%	3,395	1	0,065
Išorinis auditas	21,8%	20,0%	0,033	1	0,856
Finansinis auditas	49,4%	50,0%	0,002	1	0,960
Veiklos auditas	50,0%	40,0%	0,716	1	0,397
Nežino	1,2%	5,0%	1,683	1	0,194

Įvertinus vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą dirbančių respondentų atsakymus nustatyta, kad šių respondentų nuomonės statistiškai reikšmingai neišsiskyrė ($p > 0,05$). Tai rodo, kad vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą dirbantys darbuotojai nurodė statistiškai panašias jų institucijose taikomas audito rūšis.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ar vyksta išankstinis informavimas apie planuojamus patikrinimus ikimokyklinio ugdymo įstaigose (žr. 12 pav.).

12 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal išankstinį informavimą apie planuojamus patikrinimus (N = 191)

12 paveiksle, pateikiami respondentų pasiskirstymo pagal išankstinio informavimo apie planuojamus patikrinimus duomenys. Matyti, kad net 43,7 proc. respondentų nurodė, kad apie planuojamus patikrinimus jie visada yra informuojami, o dar 46,4 proc. nurodė, kad informuojami yra tik kartais.

7 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal išankstinį informavimą apie planuojamus patikrinimus (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>Proc.</i>	<i>Proc.</i>			
Taip, visada pranešdavo	45,8%	20,0%	10,350	1	0,016
Kartais pranešdavo	45,8%	53,3%			
Ne, niekada nepranešdavo	6,0%	26,7%			
Nežino	2,4%	0,0%			

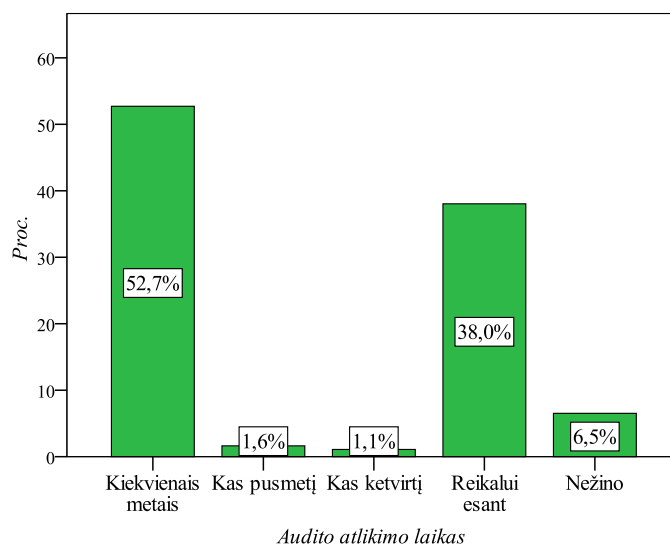
Kaip matyti esančioje lentelėje pateiktų duomenų, valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių darbuotojų atsakymai statistiškai reikšmingai skyrėsi ($p < 0,05$). Tai rodo, kad valstybinėse įstaigose dirbantys darbuotojai iš anksto apie planuojamus patikrinimus yra informuojami statistiškai reikšmingai dažniau nei kad darbuotojai, dirbantys privačiose įstaigose.

8 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal išankstinį informavimą apie planuojamus patikrinimus (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>Proc.</i>	<i>Proc.</i>			
Taip, visada pranešdavo	44,5%	36,8%	1,381	1	0,710
Kartais pranešdavo	46,3%	47,4%			
Ne, niekada nepranešdavo	7,3%	10,5%			
Nežino	1,8%	5,3%			

Tuo tarpu vadovų ir kitų darbuotojų atsakymai statistiškai reikšmingai nesiskyrė. Tai rodo, kad šie darbuotojai apie išankstinius patikrinimus yra informuojami statistiškai panašiai ($p > 0,05$).

Tyrimu siekta išsiaiškinti, audito atlikimo periodiškumas ikimokyklinio ugdymo įstaigose (žr. 13 pav.).

13 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal audito atlikimo laiką (N = 191)

Daugiau nei pusė darbuotojų (52,7 proc.) nurodė, kad jų įstaigose auditas atliekamas kiekvienais metais, tačiau kiek daugiau nei trečdalis nurodė, kad jų įstaigos audituojamos tik esant reikalui.

9 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal audito atlikimo laiką (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Kiekvienais metais	52,7%	53,3%	2,815	1	0,589
Kas pusmetį	1,2%	6,7%			
Kas ketvirtį	1,2%	0,0%			
Reikalui esant	38,5%	33,3%			
Nežino	6,5%	6,7%			

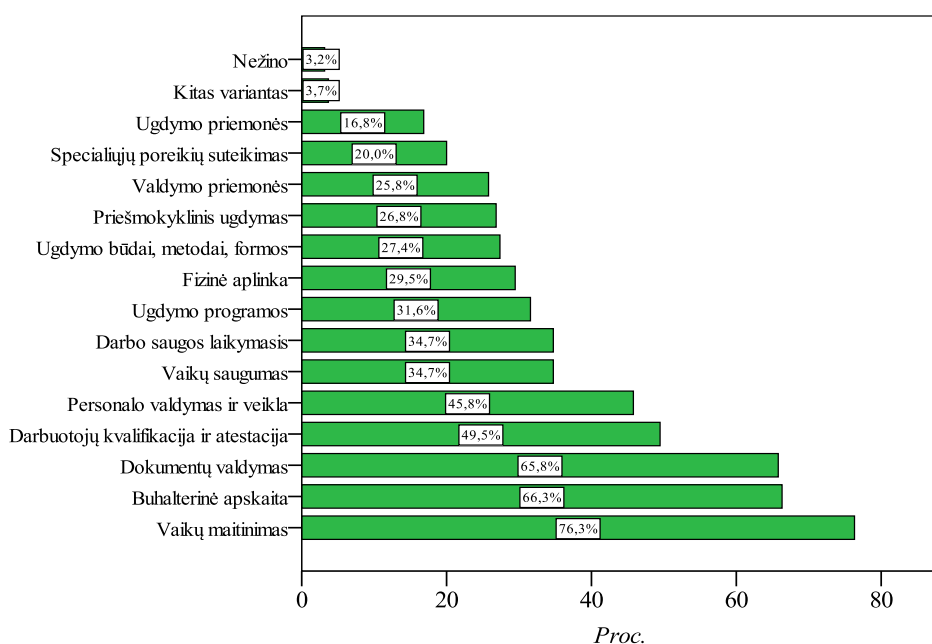
Kaip matyti esančioje lentelėje pateiktų duomenų, audito atlikimo laikas valstybinėse ir privačiose įstaigose statistiškai reikšmingai nesiskyrė ($p > 0,05$), kas rodo, kad šiose įstaigose auditi atliekami statistiškai panašiu dažnumu.

10 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal audito atlikimo laiką (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Kiekvienais metais	53,9%	42,1%	3,911	1	0,418
Kas pusmetį	1,8%	0,0%			
Kas ketvirtį	1,2%	0,0%			
Reikalui esant	37,6%	42,1%			
Nežino	5,5%	15,8%			

Taip pat nesiskyrė ir vadovų bei kitų darbuotojų atsakymai ($p > 0,05$), kas rodo, kad šie darbuotojai laikosi statistiškai panašios nuomonės apie jų įstaigos audito periodiškumą.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ikimokyklinio ugdymo įstaigose audituojamas veiklos sritis (žr. 14 pav.).

14 pav. Įstaigoje audituojamos veiklos sritys (N = 191)

Kaip matyti esančiame paveiksle pateiktų duomenų, dažniausiai ikimokyklinio ugdymo įstaigoje audituojamos tokios sritys kaip vaikų maitinimas, buhalterinė apskaita, dokumentų valdymas, darbuotojų kvalifikacija, personalo valdymas, kiek rečiau – vaikų saugumas, darbo sauga, ugdymo programos, fizinė aplinka, tuo tarpu rečiausiai – ugdymo priemonės, specialiųjų priemonių suteikimas, valdymo priemonės.

11 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos dažniausiai audituojamos sritys (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Buhalterinė apskaita	71,5%	16,7%	21,942	1	0,000
Fizinė aplinka	29,7%	27,8%	0,028	1	0,868
Valdymo priemonės	26,2%	22,2%	0,132	1	0,716
Dokumentų valdymas	68,0%	44,4%	4,025	1	0,045
Personalo valdymas ir veikla	48,3%	22,2%	4,449	1	0,035
Darbuotojų kvalifikacija ir atestacija	53,5%	11,1%	11,706	1	0,001
Priešmokyklinis ugdymas	28,5%	11,1%	2,506	1	0,113
Specialiųjų poreikių suteikimas	20,9%	11,1%	0,982	1	0,322
Ugdymo programos	33,7%	11,1%	3,855	1	0,050
Ugdymo būdai, metodai, formos	29,1%	11,1%	2,644	1	0,104
Ugdymo priemonės	16,9%	16,7%	0,000	1	0,983
Vaikų saugumas	35,5%	27,8%	0,425	1	0,515
Vaikų maitinimas	77,9%	61,1%	2,543	1	0,111
Darbo saugos laikymasis	36,6%	16,7%	2,864	1	0,091
Nežino	3,5%	0,0%	0,648	1	0,421

Įvertinus valstybinių ir privačių įstaigų respondentų atsakymus nustatyta, kad valstybinėse įstaigose statistiškai reikšmingai dažniau ($p < 0,05$) yra audituojamos tokios veiklos sritys kaip buhalterinė apskaita, dokumentų valdymas, personalo valdymas ir veikla bei darbuotojų kvalifikacija ir atestacija. Tuo tarpu kitos veiklos sritys valstybinėse ir privačiose įstaigose audituojamos statistiškai panašiai.

12 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos dažniausiai audituojamos sritys (N = 191)

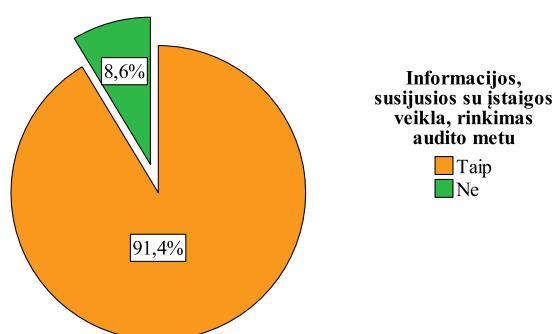
	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Buhalterinė apskaita	67,6%	55,0%	1,281	1	0,258
Fizinė aplinka	30,0%	25,0%	0,215	1	0,643
Valdymo priemonės	26,5%	20,0%	0,391	1	0,532
Dokumentų valdymas	68,8%	40,0%	6,605	1	0,010
Personalo valdymas ir veikla	46,5%	40,0%	0,302	1	0,583
Darbuotojų kvalifikacija ir atestacija	52,4%	25,0%	5,356	1	0,021
Priešmokyklinis ugdymas	27,6%	20,0%	0,533	1	0,465
Specialiųjų poreikių suteikimas	21,2%	10,0%	1,397	1	0,237
Ugdymo programos	31,2%	35,0%	0,121	1	0,728

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Ugdymo būdai, metodai, formos	27,6%	25,0%	0,063	1	0,802
Ugdymo priemonės	17,1%	15,0%	0,054	1	0,816
Vaikų saugumas	35,3%	30,0%	0,221	1	0,638
Vaikų maitinimas	77,1%	70,0%	0,493	1	0,482
Darbo saugos laikymasis	33,5%	45,0%	1,039	1	0,308
Nežino	1,2%	20,0%	20,733	1	0,000

Įvertinus vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą dirbančių respondentų atsakymus nustatyta, kad vadovai statistiškai reikšmingai dažniau nei kiti darbuotojai ($p < 0,05$) buvo linkę sutikti, kad jų įstaigoje yra audituojamas dokumentų valdymas ir darbuotojų kvalifikacija, tačiau nevadovaujantį darbą dirbantys darbuotojai statistiškai reikšmingai dažniau nežinojo, kokios veiklos sritys yra audituojamos jų įstaigoje.

Pastebėtina ir tai, kad darbuotojai, greta nurodę ir kitas veiklos sritis, dažniausiai nurodė tokias sritis kaip priešgaisrinė sauga, maitinimo organizavimas, apsauga.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ar audito metu buvo renkama informacija iš ikimokyklinės ugdymo įstaigos darbuotojų (žr. 15 pav.).

15 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal informacijos, susijusios su įstaigos veikla, rinkimą (N = 191)

Didžioji dauguma darbuotojų (91,4 proc.) sutiko, kad audito metu buvo renkama informacija, susijusi su įstaigos veikla.

13 lentelė. Valstybinėse ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal informacijos, susijusios su įstaigos veikla, rinkimą (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>Proc.</i>	<i>Proc.</i>			
Taip	92,9%	73,3%	6,708	1	0,010
Ne	7,1%	26,7%			

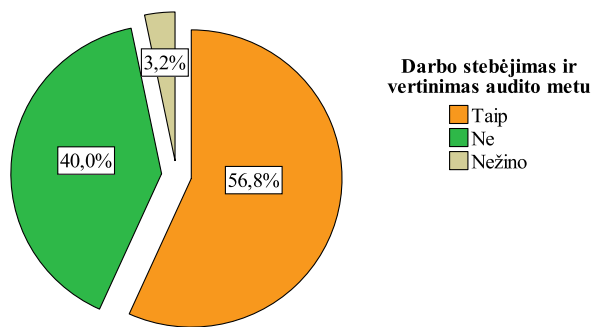
Informacija, susijusi su įstaigos veikla, statistiškai reikšmingai dažniau ($p < 0,05$) buvo renkama valstybinėse įstaigose, nei kad privačiose.

14 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal informacijos, susijusios su įstaigos veikla, rinkimą (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>Proc.</i>	<i>Proc.</i>			
Taip	92,7%	80,0%	3,657	1	0,056
Ne	7,3%	20,0%			

Vadovų ir kitų darbuotojų nuomonės statistiškai reikšmingai nesiskyrė ($p > 0,05$). Tai rodo, kad vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą dirbantys darbuotojai statistiškai panašiai sutinka dėl informacijos, susijusios su įstaigos veikla, rinkimo.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ar audito metu ikimokyklinio ugdymo įstaigose buvo stebimas darbuotojų darbas (žr. 16 pav.).

16 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal darbo stebėjimą ir vertinimą audito metu (N = 191)

Didžioji dauguma darbuotojų sutiko (56,8 proc.), kad audito metu buvo stebimas ir vertinamas jų darbas, tačiau 40 proc. darbuotojų teigė, kad tai nėra atliekama.

15 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal darbo stebėjimą ir vertinimą audito metu (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Taip	60,0%	20,0%	9,010	1	0,011
Ne	37,1%	73,3%			
Nežino	2,9%	6,7%			

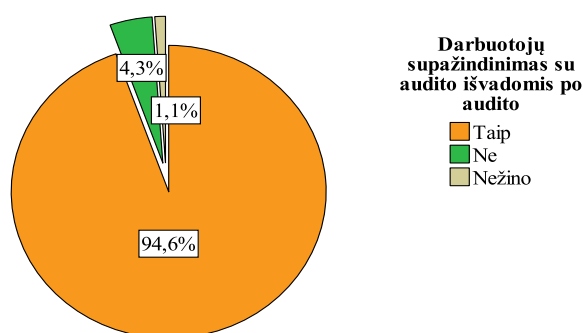
Darbuotojų stebėjimas ir vertinimas audito metu statistiškai reikšmingai ($p < 0,05$) dažniau yra atliekamas valstybinėse įstaigose, nei kad privačiose.

16 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal darbo stebėjimą ir vertinimą audito metu (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Taip	56,6%	57,9%	0,324	1	0,850
Ne	40,4%	36,8%			
Nežino	3,0%	5,3%			

Vadovų ir kitų darbuotojų nuomonės statistiškai reikšmingai nesiskyrė ($p > 0,05$). Tai rodo, kad vadovų ir kitų darbuotojų darbas audito metu yra stebimas ir vertinamas statistiškai panašiai.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ar po audito ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojai buvo supažindinti su audito išvadomis (žr. 17 pav.).

17 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal supažindinimą su audito išvadomis (N = 191)

Kaip matyti esančiame paveiksle pateiktų duomenų, didžioji dauguma darbuotojų (94,6 proc.) yra supažindinami su audito išvadomis, o su jomis nesupažindinami tik 4,3 proc.

17 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal supažindinimą su audito išvadomis (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Taip	95,3%	86,7%	3,318	1	0,190
Ne	3,6%	13,3%			
Nežino	1,2%	0,0%			

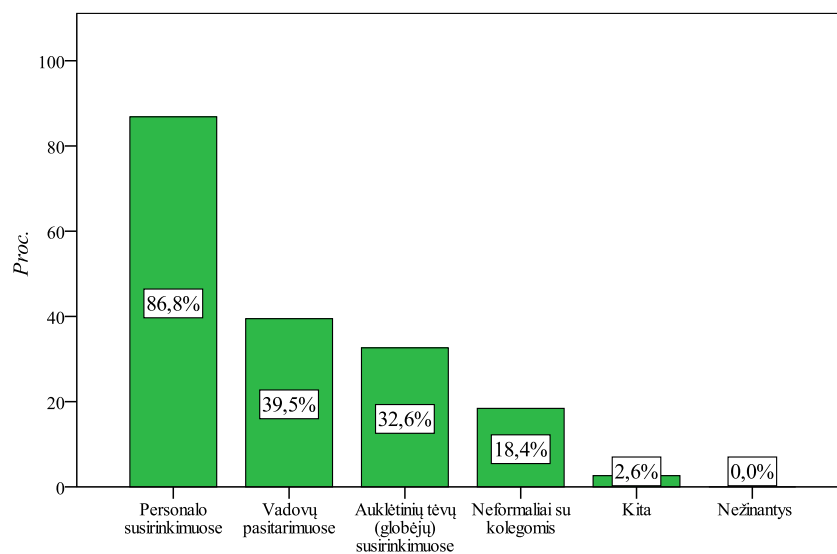
Supažindinimas su audito išvadomis valstybinėse ir privačiose įstaigose statistiškai reikšmingai nesiskyrė ($p > 0,05$). Tai rodo, kad tiek valstybinėse, tiek privačiose įstaigose darbuotojai su audito išvadomis supažindinami statistiškai panašiai.

18 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal supažindinimą su audito išvadomis (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Taip	95,8%	84,2%	5,500	1	0,064
Ne	3,6%	10,5%			
Nežino	0,6%	5,3%			

Taip pat statistiškai reikšmingai nesiskyrė ir vadovų bei kitų darbuotojų atsakymai ($p > 0,05$). Tai rodo, kad vadovaujantys ir nevadovaujantys darbuotojai su audito išvadomis yra supažindinami statistiškai vienodai.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, audito rezultatų aptarimo būdai ikimokyklinio ugdymo įstaigose (žr. 18 pav.).

18 pav. Vietos, kuriose aptariami audito rezultatai (N = 191)

Audito rezultatai ikimokyklinio ugdymo įstaigose dažniausiai aptariami personalo susirinkimuose, kiek rečiau – vadovų pasitarimuose ir auklėtinių tėvų susirinkimuose. Rečiausiai audito išvados aptiriamos neformaliai su kolegomis.

19 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos vietos, kuriose aptariami audito rezultatai (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Vadovu pasitarimuose	40,7%	27,8%	1,138	1	0,286
Personalo susirinkimuose	89,5%	61,1%	11,521	1	0,001
Neformaliai su kolegomis	17,4%	27,8%	1,158	1	0,282
Auklėtinių tėvų (globėjų) susirinkimuose	34,3%	16,7%	2,305	1	0,129
Nežino	0,0%	0,0%	–	–	–
Kitas variantas	2,9%	0,0%	0,537	1	0,464

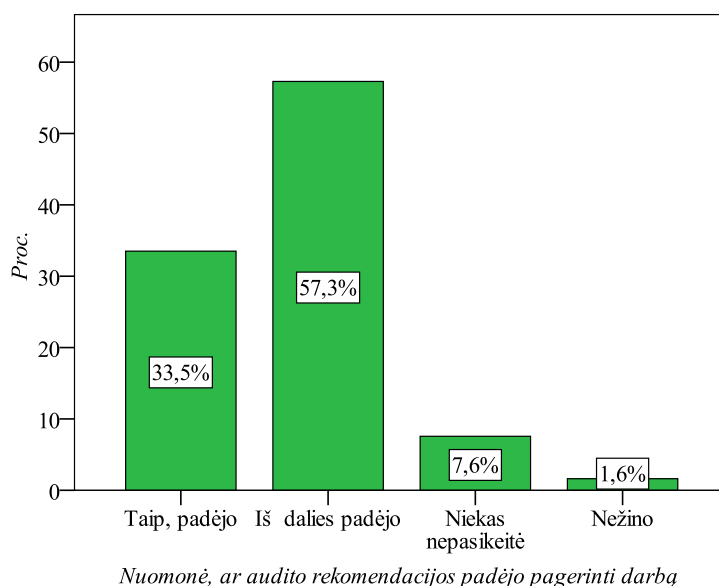
Kaip matyti esančioje lentelėje pateiktų duomenų, personalo susirinkimuose audito rezultatai yra statistiškai reikšmingai dažniau aptariami valstybinėse įstaigose, nei kad privačiose ($p < 0,05$). Tuo tarpu kitose vietose audito rezultatai privačiose ir valstybinėse įstaigose aptariami statistiškai vienodai.

20 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos vietos, kuriose aptariami audito rezultatai (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Vadovų pasitarimuose	39,4%	40,0%	0,003	1	0,959
Personalo susirinkimuose	88,2%	75,0%	2,743	1	0,098
Neformaliai su kolegomis	16,5%	35,0%	4,088	1	0,043
Auklėtinių tėvų (globėjų) susirinkimuose	34,1%	20,0%	1,622	1	0,203
Nežino	0,0%	0,0%	–	–	–
Kitas variantas	2,9%	0,0%	0,604	1	0,437

Kaip matyti esančioje lentelėje pateiktų duomenų, neformaliai su kolegomis audito išvados yra aptariamoms tarp nevadovujančias pareigas užimančių darbuotojų, nei tarp vadovų ($p < 0,05$).

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojams (žr. 19 pav.).

19 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą (N = 191)

Analizuojant, 10 paveiksle, pateiktus duomenis matyti, kad didžioji dalis darbuotojų (92,6 proc.) sutiko, kad audito rekomendacijos visiškai ar bent iš dalies padėjo pagerinti jų darbą, tuo tarpu teigiančių priešingai tebuvo 7,6 proc.

21 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Taip, padėjo	34,7%	20,0%	27,777	1	0,000
Iš dalies padėjo	59,4%	33,3%			
Niekas nepasikeitė	4,7%	40,0%			
Nežino	1,2%	6,7%			

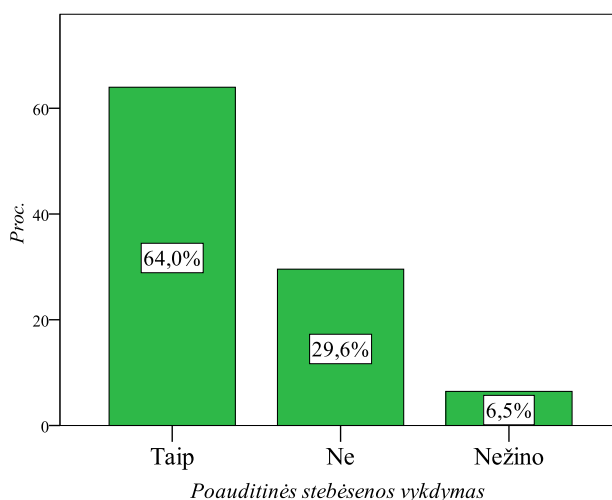
Kaip matyti iš lentelėje pateiktų duomenų, nuomonės, kad audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą, statistiškai reikšmingai ($p < 0,05$) dažniau laikėsi valstybinių įstaigų darbuotojai, nei kad darbuotojai, dirbantys privačiose įstaigose.

22 lentelė. Dirbančių vadovaujanti ir nevadovaujanti darba respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą (N = 191)

	Dirbantys vadovaujanti darbą	Dirbantys nevadovaujanti darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Taip, padėjo	32,7%	40,0%	8,386	1	0,039
Iš dalies padėjo	60,0%	35,0%			
Niekas nepasikeitė	6,1%	20,0%			
Nežino	1,2%	5,0%			

Tuo tarpu kaip matyti iš lentelėje pateiktų duomenų, nevadovaujanti darbą dirbantys darbuotojai statistiškai reikšmingai dažniau nei vadovai laikėsi nuomonės, kad po audito rekomendacijų jų darbe niekas nepasikeitė ($p < 0,05$).

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ar ikimokyklinio ugdymo įstaigose buvo vykdoma poauditinė stebėseną (žr. 20 pav.).

20 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal poauditinės stebėsenos vykdymą (N = 191)

Kaip matyti iš paveiksle pateiktų duomenų, daugiau nei pusė darbuotojų (64 proc.) nurodė, kad jų įstaigoje yra vykdoma poauditinė stebėseną, ir tik apie trečdalis (29,6 proc.) nurodė, kad tokia stebėseną nevykdoma.

23 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal poauditinės stebėsenos vykdymą (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>Proc.</i>	<i>Proc.</i>			
Taip	64,3%	60,0%	0,120	1	0,942
Ne	29,2%	33,3%			
Nežino	6,4%	6,7%			

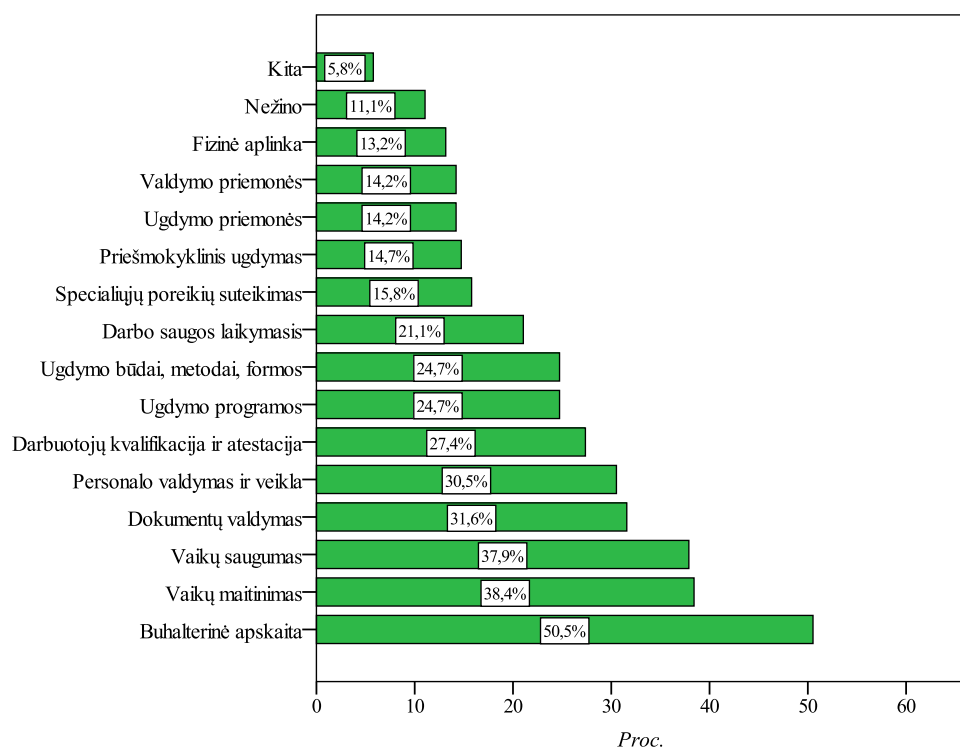
Įvertinus lentelėje pateiktus duomenis nustatyta, kad poauditinė stebėseną tarp valstybinių ir privačių įstaigų statistiškai reikšmingai nesiskyrė ($p > 0,05$), t. y. stebėseną vykdoma tiek privačiose, tiek valstybinėse įstaigose.

24 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų pasiskirstymas pagal poauditinės stebėsenos vykdymą (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>Proc.</i>	<i>Proc.</i>			
Taip	66,9%	40,0%	41,802	1	0,000
Ne	30,7%	20,0%			
Nežino	2,4%	40,0%			

Tuo tarpu vadovų ir kitų darbuotojų atsakymai statistiškai reikšmingai išsiskyrė ($p < 0,05$), kas rodo, kad vadovai statistiškai reikšmingai dažniau nei kiti darbuotojai laikėsi nuomonės, kad poauditinė stebėseną yra vykdoma, tuo tarpu eiliniai darbuotojai apie tokios stebėsenos vykdymą statistiškai reikšmingai dažniau nieko nežinojo.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, kokias vertinimo sritis reikėtų vertinti auditoriams ikimokyklinio ugdymo įstaigose (žr. 21 pav.)

21 pav. Vertinimo sritys, kurioms auditas turėtų skirti daugiausia dėmesio (N = 191)

Kaip matyti iš paveiksle pateiktų duomenų, labiausiai ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojai daugiausia dėmesio siūlo skirti tokioms sritims kaip buhalterinė apskaita, vaikų maitinimas, vaikų saugumas, dokumentų valdymas, personalo valdymas, kiek rečiau – darbuotojų kvalifikacija, ugdymo programos, tuo tarpu mažiausiai dėmesio siūloma skirti fizinei aplinkai, valdymo priemonėms ir ugdymo priemonėms.

25 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų nurodytos vertinimo sritys, kurioms auditas turėtų skirti daugiausia dėmesio (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Buhalterinė apskaita	52,9%	27,8%	4,116	1	0,042
Fizinė aplinka	14,5%	0,0%	3,013	1	0,083
Valdymo priemonės	14,0%	16,7%	0,098	1	0,754
Dokumentų valdymas	33,1%	16,7%	2,046	1	0,153
Personalo valdymas ir veikla	32,6%	11,1%	3,534	1	0,060
Darbuotojų kvalifikacija ir atestacija	29,1%	11,1%	2,644	1	0,104
Priešmokyklinis ugdymas	14,5%	16,7%	0,059	1	0,808
Specialiųjų poreikių suteikimas	16,9%	5,6%	1,566	1	0,211
Ugdymo programos	26,2%	11,1%	1,983	1	0,159

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Ugdymo būdai, metodai, formos	26,7%	5,6%	3,929	1	0,047
Ugdymo priemonės	15,7%	0,0%	3,294	1	0,070
Vaikų saugumas	39,5%	22,2%	2,075	1	0,150
Vaikų maitinimas	39,0%	33,3%	0,218	1	0,641
Darbo saugos laikymasis	22,1%	11,1%	1,182	1	0,277
Nežino	9,9%	22,2%	2,523	1	0,112
Kita	5,8%	5,6%	0,002	1	0,964

Kaip matyti iš lentelėje pateiktų duomenų, buhalteriniai apskaitai ir ugdymo būdams ir metodams statistiškai reikšmingai dažniau dėmesio skirti siūlo valstybinių įstaigų darbuotojai ($p < 0,05$). Tuo tarpu kitoms sritims valstybinių ir privačių įstaigų darbuotojai siūlo skirti statistiškai panašų dėmesį ($p > 0,05$).

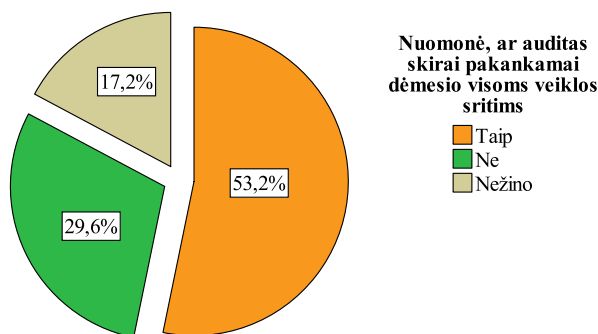
26 lentelė. Dirbančių vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą respondentų nurodytos vertinimo sritys, kurioms auditas turėtų skirti daugiausia dėmesio (N = 191)

	Dirbantys vadovaujantį darbą	Dirbantys nevadovaujantį darbą	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Buhalterinė apskaita	52,4%	35,0%	2,156	1	0,142
Fizinė aplinka	13,5%	10,0%	0,195	1	0,659
Valdymo priemonės	14,7%	10,0%	0,325	1	0,569
Dokumentų valdymas	33,5%	15,0%	2,844	1	0,092
Personalo valdymas ir veikla	32,4%	15,0%	2,541	1	0,111
Darbuotojų kvalifikacija ir atestacija	28,8%	15,0%	1,720	1	0,190
Priešmokyklinis ugdymas	15,3%	10,0%	0,399	1	0,528
Specialiųjų poreikių suteikimas	15,9%	15,0%	0,010	1	0,918
Ugdymo programos	25,9%	15,0%	1,138	1	0,286
Ugdymo būdai, metodai, formos	25,3%	20,0%	0,269	1	0,604
Ugdymo priemonės	13,5%	20,0%	0,615	1	0,433
Vaikų saugumas	37,6%	40,0%	0,042	1	0,837
Vaikų maitinimas	40,0%	25,0%	1,702	1	0,192
Darbo saugos laikymasis	21,8%	15,0%	0,493	1	0,483
Nežino	8,2%	35,0%	13,039	1	0,000
Kita	5,9%	5,0%	0,026	1	0,873

Kaip matyti iš lentelėje pateiktų duomenų, vadovaujantį ir nevadovaujantį darbą dirbančių darbuotojų nuomonės statistiškai reikšmingai ($p < 0,05$) išsiskyrė vienu atveju – matyti, kad eiliniai darbuotojai statistiškai reikšmingai dažniau nei vadovai nežino, kokioms veiklos sritims reikėtų skirti daugiausia dėmesio. Tuo tarpu šių darbuotojų nuomonės ties kitomis sritimis statistiškai reikšmingai

nesiskyrė ($p > 0,05$), t. y. vadovai ir eiliniai darbuotojai laikosi statistiškai panašios nuomonės, kokioms veiklos sritims reikėtų skirti daugiausia dėmesio.

Tyrimu siekta išsiaiškinti, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims (žr. 22 pav.).

22 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims (N = 191)

22 paveiksle pateikti duomenys rodo darbuotojų pasiskirstymą pagal nuomonę, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims. Matyti, kad daugiau nei pusė darbuotojų (53,2 proc.) su šia nuomone sutiko, tuo tarpu su šia nuomone nesutiko apie trečdalis (29,6 proc.) darbuotojų.

27 lentelė. Valstybinėse ir privačiose įstaigose dirbančių respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims (N = 191)

	Valstybinės ir savivaldybių įstaigos	Privačios įstaigos	χ^2	df	p
	Proc.	Proc.			
Taip	56,1%	20,0%	8,912	1	0,012
Ne	28,7%	40,0%			
Nežino	15,2%	40,0%			

Įvertinus lentelėje pateiktus duomenis nustatyta, kad valstybinių įstaigų darbuotojai statistiškai reikšmingai ($p < 0,05$) dažniau linkę sutikti, kad auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims, nei kad privačių įstaigų darbuotojai

28 lentelė. Dirbančių vadovaujanti ir nevadovaujanti darba respondentų pasiskirstymas pagal nuomonę, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims (N = 191)

	Dirbantys vadovaujanti darba	Dirbantys nevadovaujanti darba	χ^2	<i>df</i>	<i>p</i>
	<i>Proc.</i>	<i>Proc.</i>			
Taip	54,8%	40,0%	5,020	1	0,081
Ne	30,1%	25,0%			
Nežino	15,1%	35,0%			

Tuo tarpu vadovų ir kitų darbuotojų atsakymai statistiškai reikšmingai išsiskyrė ($p < 0,05$), kas rodo, kad vadovai ir eiliniai darbuotojai laikosi statistiškai panašios nuomonės, ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims.

3.1.2. Interviu rezultatų analizė

Tyrimo procesas. Tyrimas vykdytas 2014 metų rugsėjo ir spalio mėnesiais.

Tyrimo populiacija ir imtis. Tyrimo populiaciją sudaro 8 Vilniaus miesto ir rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigos (5 viešosios ir 3 privačios įstaigos).

Respondentų imtis yra kokybinė – tikslinė. B. Bitinas, et. al. (2008, p. 98) teigia, kad kokybinė informantų imtis būna tikslinė, kai pasirenkami tokie atvejai, kurie yra informatyvūs tiriamuoju požiūriu. Tyrimo imties dydis ir konkretūs tyrimui pasirinkti imties vienetai iš esmės priklauso nuo tyrimo tikslų. Kitaip tariant, buvo pasirinkti nagrinėjamos srities specialistai, galintys samprotauti apie tiriamą problemą.

Demografinės tiriamųjų charakteristikos pateikiamos 29 lentelėje.

29 lentelė. Demografinės tiriamųjų charakteristikos

Kriterijai:	Valstybinis darželis	Privatus darželis	Iš viso:
Įstaigų skaičius	5	3	8
Lytis	Moterys	Moterys	Moterys (100 proc.)
Pareigos	2 – vadovai, 11 – auklėtojos	3 – vadovai, 6 – auklėtojos	5 – vadovai, 17 – auklėtojos
Imties dydis	13	9	N = 22

Tyrimo dalyvių atranka. Iš generalinės aibės buvo pasirinkti Vilniaus miesto ir rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojai. Tyrime iš valstybinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų sutiko dalyvauti - 5 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, o iš privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų – 3 ikimokyklinio ugdymo įstaigos.

Tyrimo etika. Respondentai tyrime dalyvavo laisvanoriškai, jie buvo informuoti apie tyrimo esmę, tyrimo etikos principų laikymąsi, gautas žodinis sutikimas dėl dalyvavimo interviu. Respondentams buvo pranešta, kad bus užtikrintas informacijos konfidencialumas ir anonimiškumas.

Tyrimo metodai. Duomenų rinkimo metodas – pusiau struktūrizuotas interviu ir fokus grupė.

Anot Veselkovos N. V. pusiau standartizuotas (struktūrizuotas) interviu – „iš anksto numatomi būtini ir galimi klausimai. Pusiau standartizuoto interviu procedūra ir klausimai standartizuojami tik iš

dalies. Ši rūšis patogi tuo, kad griežtai neformalizuojamas pašnekesys ir tarp klausėjo su respondentu būna laisvesnė atmosfera”(cit. pgl: Tidikis R., 2003, p. 467).

Fokus grupė – viena iš populiariausių kokybinių tyrimų metodų. Tai grupinė diskusija vedama moderatoriaus, pagal iš anksto parengtą pokalbio planą. Fokus grupėje dalyvauja žmonės atrinkti pagal tikslinius konkrečiau tyrimo uždavinius.²³

Tyrimo instrumento charakteristikos. Pusiau struktūruotas atvirų klausimų interviu vykdytas naudojant diktofoną, visi fokus grupėje dalyvaujantys tiriamieji sutiko kalbėtis prie įjungto diktofono. Dalis interviu buvo atliekama užsirašant pokalbio metu svarbiausias mintis ir po interviu iš karto atkuriamas pokalbis ir rašomas interviu protokolas. Siekiant tyrimo tikslo, iš anksto buvo numatyti interviu klausimai (žr. 2 priedą), kurie buvo sudaryti tam, kad nurodytų audito tikslingumą, atliekamas procedūras, teikiamą naudą įstaigos veiklai (žr. 30 lentelę).

30 lentelė. Interviu klausimai nurodantys audito tikslingumą, procedūras, teikiamą naudą

1. Audito tikslingumas	1. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?
2. Audito procedūros	2. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais? 5. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; ištekliai ir mokyklos valdymas? 6. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?
3. Audito nauda	3. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išveigtos? 4. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išveigiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

²³ Focus grupės, prieiga per internetą: < <http://www.spinter.lt/site/lt/vidinis/vidmenu/focus-grupes>>, (žiūrėta 2014 10 31).

Duomenų analizės metodas. Pasirinktas kokybinės turinio analizės (angl. content) metodas.

Turinio analizės (angl. content) metodas – metodas skirtas reziumuoti reikšmingus kiekybinius duomenis iš kokybinių duomenų, kurie susiję su bendravimo aspektu.²⁴ Anot A. Balčytienės (2000) „turinio analizė yra nuoseklus informacijos tyrimo metodas, kurio esmė – suformuluoti tyrimo klausimą, parinkti tiriamojo reiškinių kriterijus (t.y. tiriamą reiškinį detalizuoti, išskleidžiant į atitinkamas vertinimo kategorijas), ir skaičiuoti šių kategorijų pasikartojimo dažnumą įvairaus pobūdžio tekstuose” (p. 110).

Tikslas: tyrimo analizės būdu siekiama išanalizuoti ir palyginti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Tyrimo medžiaga: analizuojama tik konkretaus teksto kontekste. Interviu duomenys buvo išanalizuoti. Interviu protokolai pateikiami 3 - 10 prieduose.

Tyrimo reikšmingumas: siekiama atskleisti viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę. Nagrinėjami aspektai yra aktualūs ne tik tyrime dalyvavusioms viešosioms ir privaçioms ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, bet ir nedalyvavusioms.

Rezultatų pagrindimas: analitinėje dalyje pateikti rezultatai pagrįsti interviu teksto turiniu ir iš jo išskirtais duomenimis kategorijų ir subkategorijų pavidalu.

Teksto prasmė: gautuose tekstuose atsispindi viešų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų ir darbuotojų patirtis ir nuomonė, susijusi su auditu ir veiklos įsivertinimu.

Analizės atlikimas: teksto turinys yra nuosekliai nagrinėjamas. Interviu klausimai formuojami į kategorijas, t.y. audito taikymo priežastys įstaigoje, veiklos įsivertinimo taikymas prieš išorinį auditą, bei rezultatų sąsaja, audito teikiama nauda įstaigai, darbuotojų įtraukimas į rekomendacijų įgyvendinimo procesą, pokyčiai po rekomendacijų įgyvendinimo, rekomendacinės Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos taikymas ir vertinimas, veiklos sritys, kurioms auditas turėtų skirti daugiau dėmesio. Kategorijos išskiriamos į subkategorijas, respondentų atsakymai interpretuojami ir atsakoma į tyrimo klausimus.

Turinio analizės rezultatai yra lyginami tarp viešų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Rezultatai lyginami vadovų, tiek darbuotojų lygmeniu, taip pat apibendrinant gautus rezultatus. Rezultatų palyginimas leidžia išskirti viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę. Tyrimo rezultatais susidomėję asmenys, galės lengvai pamatyti esamos veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklės trūkumus, problemas ir priežastis.

Atlikus interviu duomenų turinio analizę, suklasifikuotos priežastys, dėl kurių atliekamas auditas viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Tikslas – nustatyti, ar yra žinomos ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojams dėl kokių priežasčių atliekamas auditas jų įstaigoje.

²⁴ Žukauskienė R., Kokybiniai ir kiekybiniai metodai, 2006, prieiga per internetą: <<http://rzukausk.home.mruni.eu/wpcontent/uploads/kokybiniai-ir-kiekybiniai-tyrimai1.ppt>>, (žiūrėta 2014 10 31).

Turinio analizės duomenys pateikti 31 ir 32 lentelėje, kurioje pavaizduotos audito atlikimo priežastys viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Audito atlikimo priežasčių analizės rezultatai pateikiami pagal kokybės, kontrolės ir nežinomas darbuotojams priežastis.

31 lentelė. Vadovų įvardijamos priežastys, dėl kurių atliekamas auditas ikimokyklinio ugdymo įstaigose

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Priežastys	Kokybė	Vadovų lygmuo	Viešoji įstaiga	(4): „...planuoti veiklą.“
				(5): „...veiklos kokybės gerinimui.“
	Kontrolė		Privati įstaiga	(6): Dėl kontrolės.
				(7): „...dėl veiklos kontrolės.“
(8): „...dėl galimų pažeidimų nustatymo ir pašalinimo.“				

31 lentelėje, lyginant viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų nuomones šiuo klausimu jos nesutapo. Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos vadovai nurodė, kad jų įstaigose auditas atliekamas dėl veiklos kokybės gerinimo. O privačios įstaigos vadovai nurodė, kad jų įstaigose auditas atliekamas dėl veiklos kontrolės ir pažeidimų nustatymo.

32 lentelė. Darbuotojų įvardijamos priežastys, dėl kurių atliekamas auditas ikimokyklinio ugdymo įstaigose

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Priežastys	Kokybė	Darbuotojų lygmuo	Viešoji įstaiga	(2): „...išsiaiškinti stipriąsias ir silpnąsias įstaigos darbo sritis“
				(3): „...norint atlikti kokybišką darbą ugdymo srityje, vadybos srityje, visose srityse....“
				(3): „...užtikrinti ar gerai yra atliekamos veiklos...“
				(5): Problemoms rasti ir joms išspręsti.
				(4): Įsivertinti savo veiklą ir save.
				(4): Įsivertinti, bei tobulinti savo veiklą.
	(5): Veiklos tobulinimui, neatitikimų, problemų šalinimui.			
	(3): Priežasčių nežinau.			
Nežinomos priežastys	Kokybė	Privati įstaiga	(7): Dėl veiklos teikiamų paslaugų gerinimo.	
Kontrolė			(6): „Dėl kontrolės,...“	
			(6): Dėl patikrinimo, kontrolės.	

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Priežastys	Kontrolė	Darbuotojų lygmuo	Privati įstaiga	(7): „...dėl įstaigos veiklos neatitikimų nustatymo.“
				(8): Vykdoma kontrolė, darželio veiklai patikrinti.
				(8): „...dėl darželio vykdomos veiklos teisingumo.“

Darbuotojų lygmeniu analizuojant interviu duomenis, viešosios įstaigos respondentai atsakė, kaip ir jų vadovai, kad auditas atliekamas dėl veiklos kokybės. Tačiau R7 respondentui buvo nežinomos atlikimo priežastys. Privačios įstaigos respondentai nurodė, kad auditas jų įstaigose atliekamas dėl kontrolės palaikymo, tik vienas respondentas mano, kad atliekamas dėl veiklos kokybės gerinimo.

Apibendrinant viešųjų ir privačiųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentų nuomonę išsiskyrė dėl atliekamo audito priežasčių. Viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentų nuomone, auditas atliekamas dėl veiklos kokybės gerinimo, o privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai teigia, kad auditas jų įstaigose atliekamas dėl kontrolės, veiklos neatitikimo ir pažeidimų nustatymo.

Veiklos įsivertinimo atlikimas prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja, jų klasifikacija, respondentų atsakymų pasiskirstymas tyrime dalyvavusių įstaigų atžvilgiu pavaizduoti 33 lentelėje.

33 lentelė. Vadovų teiginiai apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos įsivertinimą prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja

Kategorija	1 subkategorija	2 subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Veiklos įsivertinimas, rezultatų sąsaja	Atliekamas įsivertinimas	Rezultatai siejasi	Vadovų lygmuo	Viešoji	(4): „...įstaiga atlieka savo įsivertinimą. Gauti rezultatai būna panašūs.“
					(5): „Taip...dažnai sutampa su išorinio audito rezultatais.“
	Neatliekamas įsivertinimas			Privati	(6): „...atliekamas kasmet, tai atspindi ir išorinių patikrinimų metu.“
					(7): Atliekama, susijęs su higienos normų laikymusi. Rezultatai, po to siejasi teigiamai.
			(8): Neatliekame.		

Interviu metu buvo bandoma sužinoti ar viešosios ir privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos atlieka savo veiklos įsivertinimą prieš išorinį auditą, bei kaip siejasi įsivertinimo ir išorinio audito rezultatai. Interviu metu gauti duomenys suklasifikuoti į 2 subkategorijas. 1 subkategorija išskiriama į

2 dalis: atliekamas ir neatliekamas įsivertinimas. 2 subkategorija patikslina rezultatų siejimąsi ir nesutapimus su išorinio audito rezultatais.

Viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai nurodo, kad atlieka savo veiklos įsivertinimą ir tai, kad rezultatai siejasi su išorinio audito metu pateiktais rezultatais. Privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai teigia, kad veiklos įsivertinimo neatlieka.

11 priede, pateikta lentelė, kurioje suklasifikuota darbuotojų teiginiai apie veiklos įsivertinimą prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja. 4 iš 5 viešųjų įstaigų darbuotojai teigia, kad atlieka savo veiklos įsivertinimą, tačiau vienos įstaigos darbuotojai pasisakė neatliekantys įsivertinimo, o kita teigė, kad nebuvo atliekamas išorinis auditas, tik veiklos įsivertinimas. Viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigos respondentams atliekantiems veiklos įsivertinimą, ne visuomet siejasi audito rezultatai su išorinio audito rezultatais. O 2 iš 3 privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai teigia, kad atlieka veiklos įsivertinimą ir gauti rezultatai siejasi.

34 lentelėje, pateikta interviu metu identifikuota audito teikiama nauda viešoms ir privačioms ikimokyklinio ugdymo įstaigoms.

34 lentelė. Vadovų nuomone teikiama audito nauda ikimokyklinio ugdymo įstaigoms

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Audito teikiama nauda įstaigai	Nustatytos veiklos problemos	Vadovų lygmuo	Viešoji	(5): Auditas padeda atsakyti į klausimus: kaip mums sekasi? Iš kur mes tai žinome? Ką darysime toliau? Lyginant su išoriniu auditu išvelgtos problemos dažnai sutampa, sprendžiame jas tik pastebėję, o išorinio audito rekomendacijos padeda jas išspręsti.
				(4): Taip, audito dėka, išsiaiškiname veiklos problemas.
			Privati	(8): Taip, padeda išsiaiškinti savo vykdomos veiklos trūkumus ir juos panaikinti.
				(7): Taip, tikrai yra padėję aptikti neatitikimus ir juos ištaisyti. (6): Leidžia paprasčiausiai vykdyti kontrolę, pastebimi pažeidimai, konkrečiai identifikuojami, jiems pašalinti sudaromas planas.

Audito teikiama nauda įstaigoms suklasifikuota, 34 lentelėje, pagal šią subkategoriją: nustatytas ir nenustatytas veiklos problemas, bei nežinomą teikiamą naudą. Tiek viešųjų, tiek privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai nurodė, kad auditas padėjo nustatyti veiklos problemas.

35 lentelė. Darbuotojų nuomone teikiama audito nauda ikimokyklinio ugdymo įstaigoms

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Audito teikiama nauda įstaigai	Nustatytos veiklos problemos	Darbuotojų lygmuo	Viešoji	(1): Auditas leidžia įvertinti visas įstaigos veiklos sritis, numatyti tobulinimo kryptis ir planuoti veiklą.
				(1): Įsivertiname visose veiklos srityse, garantuojama ugdymo kokybė, stiprina bendruomenę, darbuotojai planuoja atsižvelgdami į audito išvadas ir pasiūlumus, pastebimas tylesnis žmogus.
				(4): Taip, auditas yra naudingas tuo, kad padeda nustatyti veiklos problemas, pastebi, kur yra trūkumai.
				(5): Visiškai sutinku su direktorės nuomone.
				(3): „Taip, auditas pagerina darbo kokybę, rezultatą, o taip padeda ir išvelgt, ...problemos, kokių nepastebi.“
				(3): Pritariu kolegės nuomonei.
	Nenustatytos veiklos problemos		Viešoji	(4): Taip, nustatėme trūkumus ir problemas.
				(2): Ne visas, nes dauguma darbuotojų, o taip pat tėvų nenori atsakyti į klausimus taip kaip jiems atrodo, nes dauguma bijo pasekmių.
				(2): Nemanau, kad auditas padėjo nustatyti problemas, kurių anksčiau nepastebėjome.
				(5): „...problemas išvelgiame patys, susidurdami su jomis dirbant, o išorinis auditas tik pateikia rekomendacijas joms pašalinti.“
	Nežino		Viešoji	(3): Man nėra žinoma...
	Nustatytos veiklos problemos			Privati
			(6): Padeda pagerinti įstaigos veiklą, rasti tobulintinas sritis ir jas patobulinti vykdant numatytų veiksmų planą.	
(7): Taip, padeda rasti problemas ir gerinti veiklą.				
(7): Taip, randamos veiklos problemos.				
(8): Taip, manau, kad nustato klaidas ir pasako ką reikia taisyti.				
(8): Taip, yra padėję nustatyti problemas, kurių neįžvelgėme. Manau, kad tokiu būdu - teikiama nauda.				

35 lentelėje, suklasifikuota darbuotojų teiginiai apie audito teikiamą naudą įstaigai. Lyginant darbuotojų lygmeniu, viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai daugiausiai teigia, kad auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kiek mažiau pasisako, jog auditas nepadeda nustatyti problemų, nes darbuotojai patys išvelgia problemas susidurdami su jomis dirbant. Taip pat R7 respondentui buvo nežinoma audito teikiama nauda vykdomai viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos veiklai. O privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų visi respondentai teigia, kad auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas jų atliekamoje veikloje.

36 lentelėje, pateikta ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų ir darbuotojų pasisakymai apie įtraukimą į audito rekomendacijų įgyvendinimo procesą ir nuomonę apie pastebėtus pokyčius po audito rekomendacijų įgyvendinimo.

36 lentelė. Vadovų nuomonė apie rekomendacijų įgyvendinimo procesą ir pokyčius

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Rekomendacijų įgyvendinimo procesas, pokyčiai	Lakoniška informacija, pokyčiai teigiami	Vadovų lygmuo	Viešoji	(4): Ataskaitos būtinos, o pokyčiai naudingi, tačiau gauname konkrečią, bet lakonišką informaciją.
	Rekomendacijos naudingos, pokyčiai teigiami			(5): Žinoma audito rekomendacijos yra vertingos ir naudingos. Į rekomendacijų įgyvendinimo procesą įtraukiame visus darbuotojus. Išskeldami uždavinius ir atitinkamas priemones uždavinių įgyvendinimui. Galutiniai rezultatai būna teigiami.
			Privati	(8): Rekomendacijas vertiname gerai, atsižvelgiame ir ilgai nelaukė taisome trūkumus. Pokyčiai būna geri, kitų vertinimų metu, randamų problemų vis mažiau.
				(7): Vertinu teigiamai, atsižvelgiame į pastabas, ištaisome neatitikimus. Pokyčiai, žinoma, būna geri.
				(6): Ataskaitos būna išsamios, o rekomendacijos, žinoma, visada naudingos ir vertingos. Žinoma, tik pokyčiu į gerąją pusę.

Viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai vienodai teigia, kad audito metu pateiktos rekomendacijos yra naudingos, o pokyčiai po rekomendacijų įgyvendinimo yra teigiami vykdomai veiklai. Vienas viešosios įstaigos vadovas nurodė, kad gauna lakonišką informaciją, tačiau pokyčiai įstaigai vistiek naudingi.

12 priede, pateikta lentelė, kurioje suklasifikuota darbuotojų nuomonė apie rekomendacijų įgyvendinimo procesą ir pokyčius. Lyginant darbuotojų lygmenyje, 3 iš 5 viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai teigia, kad jų veiklai rekomendacijos yra naudingos ir pokyčiai teigiami, bet likusių viešųjų įstaigų respondentai teigia, kad jų veiklai rekomendacijos nenaudingos, pokyčiai nepastebimi. Taip pat R7 respondentas nurodė, kad jam rekomendacijos nebuvo pateiktos. Tačiau visi privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai nurodė, kad jiems rekomendacijos yra naudingos, o pokyčiai po rekomendacijų įgyvendinimo teigiami.

Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos naudojimas ir vertinimas, respondentų pasisakymų pasiskirstymas tyrime dalyvavusių viešųjų ir privačių įstaigų atžvilgiu pateikiamas 37 lentelėje.

37 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos vertinimas – vadovų požiūriu

Kategorija	1 subkategorija	2 subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Metodikos vertinimas	Taikoma	Vertinama objektyviai	Vadovų lygmuo	Viešoji	(5): „Teigiamai, kadangi tai patogi metodika, pasirenkant tik vieną veiklos sritį arba apžvelgiant visas. Galimybės yra pakankamos šios metodikos taikymui.“
					(4): Pedagogai stengiasi visada objektyviai atsakinėti ir vertinti savo ir kitų veiklą.
	Netaikoma	Vertinimas nesusijęs su ugdymo procesu		Privati	(8): Vidaus audito metodikos savo įstaigoje netaikome. Mūsų įstaigoje dėmesio skiriama pakankamai visoms veiklos sritims.
					(7): „Šios metodikos mes netaikome. Ugdymo procesą nuolatos vertina ir stebi patys pedagogai, tėvai.“
			(6): „Privačioje įstaigoje auditas atliekamas maitinimo, aplinkos ir tvarkos veiksniams įvertinti. Ugdomoji veikla kontroliuojama tik įstaigos pedagogų. Įtakos turi išteklių ir mokyklos valdymui.“		

Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos vertinimo kategorijos subkategorija – taikoma, netaikoma ir nežinoma metodika. 2 subkategorija – objektyvus vertinimas, neobjektyvus vertinimas ir vertinimas nesusijęs su ugdymo procesu. Viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų pasisakymai išsiskyrė, kadangi viešosiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika yra taikoma veiklos įsivertinimui, kuris yra atliekamas objektyviai. Tačiau privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai teigia, kad netaikoma ši metodika, o veiklos vertinimas nesusijęs su ugdymo procesu.

13 priede, pateikta lentelė, kurioje suklasifikuota darbuotojų išsakytos mintys apie Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką. Lyginant interviu duomenis darbuotojų lygmenyje, viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai teigia, kad įsivertinant veiklą yra naudojama Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika, tačiau nevysi respondentai sutiko, kad veikla yra vertinama objektyviai, nuomonės pasiskirstė beveik per pusę. Taip pat R7 respondentas teigė nežinantis šios metodikos.

Privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai teigia, kad jų darbovietėje ši metodika netaikoma, nes veiklos vertinimas nesusijęs su ugdymo procesu.

14 priede, pateiktoje lentelėje, suklasifikuotos interviu metu identifikuotos ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos sritys, kurias, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai

padėtų įstaigoms tobulinti veiklą, bei veiklos sričių pasikartojimas tarp tyrime dalyvavusių viešų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų.

Kaip pateikta 14 priede, visi viešų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai nurodė, kad reikėtų vertinti visas veiklos sritis vienodai, neišskiriant nei vienos daugiau ar mažiau.

Viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojai finansus ir paramą, pagalbą vaikui ir šeimai identifikavo kaip pačias svarbiausias veiklos sritis, kurios audito metu vertinamos per mažai jų įstaigoje ir reikėtų skirti daugiau dėmesio. Taip pat viešosios įstaigos respondentai nurodė, kad etosas, ištekliai ir mokyklos valdymas yra vertinamas per daug. Privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojai nurodė tik tai, kad reikia vertinti visas sritis vienodai. Dauguma privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojai neišskyrė per mažai vertinamų veiklos sričių, tik du respondentai nurodė, kad reikėtų vertinti pedagogų kompetenciją ir vaiko ugdymosi pasiekimus. Tačiau privačios įstaigos respondentai neišskyrė nei vienos veiklos srities, kuri būtų vertinama per daug (žr. 15 priedą).

3.2. Viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos vertinimas

Šiame darbe viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito lyginamajai analizei buvo pasirinkta mišrių metodų prieiga. Visų pirma, buvo naudojamas kiekybinis metodas. Naudojant iš anksto parengtą klausimyną buvo bandoma apklausti visus Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojus ir vadovus, visą generalinę aibę. Jei būtų pavykę tai atlikti, gauti duomenys būtų labiau patikimi, jų validumas tiksliau atspindėtų veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Lietuvos viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų kiekybinį empirinį tyrimą sudaro svarbiausios dalys, kuriose buvo tiriama institucijos tikrinusios įstaigą, taikomos audito rūšys, audito taikymo periodiškumas, vertinamos veiklos sritys, darbuotojų supažindinimas su audito išvadomis, poauditinės stebėsenos vykdymas, pokyčių vertinimas.

Kiekybinio tyrimo duomenų lyginamosios analizės apibendrinimas:

1. *Institucijos vertinusių darbą, per paskutinius 5 metus.* Nustatyta, kad valstybinėse ir savivaldybių įstaigose vertinimą statistiškai reikšmingai dažniau atlieka savivaldybių vidaus audito skyriai, švietimo skyriai ir kontrolieriaus tarnybos, nei privačiose. Tačiau privačiose įstaigose vertinimo statistiškai reikšmingai dažniau niekas neatlieka, arba vertina kitos institucijos, nei valstybinėse.

2. *Taikomos audito rūšys.* Vidaus ir veiklos auditas dažniau yra taikomos valstybinėse įstaigose, nei kad privačiose. Tuo tarpu kitos audito rūšys valstybinėse ir privačiose įstaigose taikomos panašiai.

3. *Audito periodiškumas.* Audito atlikimo laikas valstybinėse ir privačiose įstaigose nesiskyrė, šiose įstaigose auditai atliekami panašiu dažnumu, daugiausiai nurodė, kad atliekama kiekvienais metais, kiek mažiau reikalui esant, tačiau buvo ir nežinančių.

4. *Vertinamos veiklos sritys.* Valstybinėse įstaigose dažniau yra audituojamos tokios veiklos sritys kaip buhalterinė apskaita, dokumentų valdymas, personalo valdymas ir veikla bei darbuotojų kvalifikacija ir atestacija, negu privačiose. Tuo tarpu kitos veiklos sritys valstybinėse ir privačiose įstaigose audituojamos statistiškai panašiai.

5. *Informacijos rinkimas.* Informacija, susijusi su įstaigos veikla, buvo renkama valstybinėse įstaigose, nei kad privačiose. Taip pat duomenys rodo, kad privačiose įstaigose daugiau buvo nežinančių, nei valstybinėse įstaigose.

6. *Darbo stebėjimas ir vertinimas.* Darbuotojų stebėjimas ir vertinimas audito metu dažniau yra atliekamas valstybinėse įstaigose, nei kad privačiose. Taip pat daugiau privačių įstaigų respondentai teigė, nežinantys arba, kad stebėjimas ir vertinimas neatliekamas, nei valstybinių įstaigų respondentai.

7. *Supažindinimas su audito išvadomis.* Tiek valstybinėse, tiek privačiose įstaigose darbuotojai su audito išvadomis supažindinami panašiai. Taip pat daugiau privačių įstaigų respondentų nurodė, kad nesupažindinama su išvadomis, nei kad valstybinėse įstaigose. Dar valstybinėse įstaigose tiesiog nežinojo, ar yra supažindinama su išvadomis, o privačiose įstaigose tokių respondentų nebuvo.

8. *Rezultatų aptarimo vieta.* Personalu susirinkimuose audito rezultatai yra dažniau aptariami valstybinėse įstaigose, nei kad privačiose. Tuo tarpu kitose vietose audito rezultatai privačiose ir valstybinėse įstaigose aptariami panašiai.

9. *Rekomendacijų nauda.* Nuomonės, kad audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą, dažniau laikėsi valstybinių įstaigų darbuotojai, nei kad darbuotojai, dirbantys privačiose įstaigose. Taip pat ženkliai daugiau privačių įstaigų respondentų nežinojo apie audito teikiamą naudą.

10. *Poauditinės stebėsenos vykdymas.* Įvertinus duomenis nustatyta, kad poauditinė stebėseną tarp valstybinių ir privačių įstaigų vykdoma tiek privačiose, tiek valstybinėse įstaigose. Taip pat panašus skaičius respondentų nežino arba teigia, kad neatliekama poauditinė stebėseną.

11. *Vertinimo sritys, kurias reikėtų vertinti.* Buhalteriniai apskaitai ir ugdymo būdams ir metodams dažniau dėmesio skirti siūlo valstybinių įstaigų darbuotojai. Tuo tarpu kitoms sritims valstybinių ir privačių įstaigų darbuotojai siūlo skirti panašų dėmesį.

12. *Audito dėmesys visoms veiklos sritims.* Valstybinių įstaigų darbuotojai daugiau linkę sutikti, kad auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims, nei kad privačių įstaigų darbuotojai.

Kokybinio tyrimo metu taikytu pusiau struktūruotu interviu gauti duomenys papildė kiekybinio empirinio tyrimo duomenis. Kokybinio tyrimo uždavinys – išanalizuoti ir palyginti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Kokybinio tyrimo metodas yra pasirinktas kaip labiausiai tinkamas būdas tirti respondentų išsakytas nuomones ir

patirtį, susijusį su auditu. Pusiau struktūruotas interviu leidžia pačiam tiriamajam išsakyti tai, ką jis žino ir galvoja atsakant į jam teikiamą klausimą. Šis tyrimas atskleidžia Vilniaus miesto ir rajono veiklos audito taikymo ir organizavimo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Per interviu respondentams pateikiamus klausimus buvo stengiamasi atskleisti skirtumus ir panašumus, kurie lemia veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Apibendrinus gautus tyrimo duomenis galima teigti, kad tyrimo kokybinės kategorijos atskleidžia priežastis, dėl kurių taikomas auditas, veiklos įsivertinimo taikymą prieš išorinį auditą, auditų rezultatų sąsają, audito naudingumą įstaigoms, rekomendacinės Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos taikymą ir vertinimą, daugiausiai ir mažiausiai audito metu vertinamas veiklos sritis (žr. 38 lentelę).

38 lentelė. Kokybinio tyrimo duomenų lyginamosios analizės apibendrinimas

Interviu klausimas	Viešoji įstaiga	Privati įstaiga
1. Audito taikymo priežastys	Kokybė	Kontrolė, neatitikimai, pažeidimai
2. Veiklos įsivertinimas prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja	Atliekamas. Rezultatai ne visuomet sutampa.	Atliekamas, tačiau nesusijęs su ugdymosi procesu. Rezultatai siejasi.
3. Audito teikiama nauda, nepastebėtų problemų nustatymas	Nevisi sutiko, kad auditas yra padėjęs nustatyti neįžvelgtų problemų.	Padedą nustatyti veiklos problemas.
4. Audito rekomendacijų vertinimas, pokyčiai po įgyvendinimo	Nevisi sutiko, kad audito rekomendacijos yra naudingos, taip ne visiems pokyčiai pastebimi.	Rekomendacijos naudingos, pokyčiai teigiami.
5. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos vertinimas	Metodika taikoma, tačiau nuomonės pasiskirsto per pusę. Manoma, kad veikla vertinama objektyviai ir neobjektyviai.	Netaikoma metodika.
6. Veiklos sritys, kurioms auditas turėtų vertinti ir skirti daugiau dėmesio	Visas veiklos sritis auditas turi vertinti vienodai. Skirti daugiau dėmesio: finansams, parama, pagalba vaikui ir šeimai. Per daug dėmesio skiriama: etosas, išteklių ir mokyklos valdymas.	Visas veiklos sritis auditas turi vertinti vienodai.

Šiame darbe atliktas kiekybinis ir kokybinis tyrimas atskleidžia veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Iš gautų duomenų, kurie yra atitinkamai apdoroti ir apibendrinti, formuojamos tyrimo išvados ir rekomendacijos viešosioms ir privaçioms ikimokyklinio ugdymo įstaigoms.

IŠVADOS

Pažymėtina, kad iškeltas tikslas ir suformuluoti tyrimo uždaviniai leido kryptingai atlikti tiriamąjį darbą, atskleisti viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose taikomo veiklos audito – organizavimo ir vykdymo ypatumus, nustatant problemas ir audito tobulinimo galimybes.

Atlikus viešųjų ir privačiųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito lyginamąją analizę bei apibendrinus gautus duomenis, galima teikti šias išvadas:

1. Lietuvoje sukurta teisinė bazė, užtikrinanti ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos funkcionavimą, sudarytos sąlygos įstaigoms atlikti veiklos įsivertinimą pagal rekomendacinę Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką. Valstybinėse ikimokyklinio ugdymo įstaigose auditas atliekamas savivaldybių tarnybų pagal auditą reglamentuojuočius įstatymus ir teisės aktus. Privačioms įstaigoms auditas teisiškai nėra privalomas.

2. Pagrindinė priežastis skatinanti viešąsias ikimokyklinio ugdymo įstaigas taikyti auditą yra siekis nuolat tobulinti ugdymo įstaigos veiklos kokybę. Tačiau privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose atliekamas veiklos įsivertinimas, dėl veiklos kontrolės, pažeidimų ir neatitikimų nustatymo.

3. Pats audito procesas viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentų vertinamas nevienareikšmiškai. Beveik pusė tyrime dalyvavusių respondentų suvokia ir įžvelgia auditą naudą, reikšmingumą, rekomendacijų vertingumą, teigiamus pokyčius įstaigai bei joje dirbantiems pedagogams, tačiau panašus skaičius respondentų abejoja ir su tuo nesutinka. Privačių įstaigų respondentai vienareikšmiškai sutinka su veiklos vertinimo teikiama nauda.

4. Beveik visos tyrime dalyvavusios viešosios ikimokyklinio ugdymo įstaigos organizuoja ir vykdo vidaus auditą, kaip veiklos kokybės vertinimo būdą, remiantis Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika. Interviu metu dalyvavusių respondentų metodika buvo vertinama gana teigiamai. Tačiau privačios įstaigos šia metodika nesiremia, kadangi veiklos vertinimas nesusijęs su ugdymo procesu.

5. Tiek viešųjų, tiek privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų respondentai mano, kad auditui reikia vertinti visas veiklos sritis vienodai. Tačiau dar viešųjų įstaigų respondentai išskiria finansus, paramą, pagalbą vaikui ir šeimai, kaip per mažai vertinamas veiklos sritis, o etosą, išteklius ir mokyklos valdymą, kaip per daug vertinamas veiklos sritis. Privačių įstaigų respondentai papildomai veiklos sričių neišskyrė, kurios yra vertinamos per mažai ar per daug.

Atlikto tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad viešosiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose neretai auditas yra atliekamas formaliai, todėl nevisiškai išnaudojamas jo naudingumas ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenei bei reikšmingumas veiklos kokybės nuolatiniam siekimui ir tobulinimui. Privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose auditas nėra organizuojamas, taikomas tik veiklos įsivertinimas higienos normų ir kitiems reikalavimams. Tyrimo hipotezė – pasitvirtino.

PASIŪLYMAI

Šis magistrinis darbas ir jame pateikiami tyrimų duomenys yra skirti mūsų šalies ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovams ir darbuotojams, taip pat kitiems specialistams, kurių veikla susijusi su ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditu ir veiklos vertinimu, o rekomendacijos turėtų būti praktiškai naudingos ir reikšmingos.

1. Viešųjų ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovams rekomenduočiau visus įstaigos darbuotojus supažindinti su audito išvadomis, teikiamomis rekomendacijomis, įtraukti į rekomendacijų įgyvendinimo procesą.

2. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojams siūlyčiau atsižvelgti į teikiamas audito ar kito veiklos vertinimo rekomendacijas, bei teikti savo pasiūlymus veiklos kokybės gerinimui arba pranešti apie pastebėtas problemas.

3. Privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovams ir darbuotojams rekomenduočiau pradėti organizuoti ir vykdyti veiklos įsivertinimą, ne tik susijusį su veiklos pažeidimų, ar neatitikimų nustatymu, bet ir su ugdymo procesu, bei remtis rekomendacine Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika arba kita priimtina, tačiau ne ką mažiau patikima vertinimo metodika.

4. Atsižvelgiant į viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų identifikuotas veiklos sritis, kurioms audito metu reikėtų skirti dėmesį, derėtų maždaug proporcingai paskirstyti dėmesį visoms veiklos sritims. Taip būtų išvelgta daugiau veiklos trūkumų, bei labiau pagerinta kokybė susijusi su įstaigos vykdoma veikla.

BIBLIOGRAFIJOS ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

Teisės aktai ir kiti normatyviniai aktai:

1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. A1- 595 „Dėl LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymo Nr. A1-316 „Dėl LR Valstybinės darbo inspekcijos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo, prieiga per internetą
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=388985&p_query=&p_tr2=>, (žiūrėta 2014 10 09).
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. V- 880 „Dėl LR Sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymo Nr. V-946 „Dėl Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento patvirtinimo“ pakeitimo, prieiga per internetą
<<https://www.etar.lt/portal/legalAct.html?documentId=98ebec70292311e4a6deb7cdea22d38>>, (žiūrėta 2014 10 09).
3. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, *Valstybės žinios*, 1991, Nr. 23-593, *Valstybės žinios*, Nr. 2011, Nr. 38-1804.
4. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas, *Valstybės žinios*, 1995, Nr. 51-1243, *Valstybės Žinios*, 2014, Nr. 2014 – 00712.
5. LR Valstybės kontrolieriaus 2010 m. kovo 8 d. įsakymas Nr. V – 51 „Dėl veiklos audito vadovo patvirtinimo“, prieiga per internetą:
<<http://www.veiklosauditas.lt/dokumentai/Veiklos%20Audito%20Vadovas.docx>>, (žiūrėta 2014 11 05),
6. LR Valstybės kontrolieriaus 2012 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. V – 171 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“, prieiga per internetą: <<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=32> >, (žiūrėta 2014 11 04).
7. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, *Valstybės žinios*, 1994, Nr. 55-1049, *Valstybės žinios*, 2014, Nr. 2014-10138.
8. LR Viešųjų įstaigų įstatymas, *Valstybės žinios*, 1996, Nr. 68 - 1633, *Valstybės žinios*, 2014, Nr. 2014 – 10454.
9. TAAIS 1, Tarptautinės aukščiausiųjų kontrolės institucijų organizacijos (INTOSAI) Limos deklaracija, prieiga per internetą: <<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=37>>, (žiūrėta 2014 04 24).
10. 1003 TAAIS, INTOSAI finansinio audito gairių sąvokų žodynas, Tarptautinių audito ir kokybės kontrolės standartų vadovo sąvokų žodynas, prieiga prie interneto:

<http://www.vkontrolė.lt/INTOSAI_standartai/TAAIS_1003_LT.pdf> , (žiūrėta 2014 05 09).

11. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nuostatai. Patvirtinta LR Vyriausybės 2011 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 639, prieiga per internetą: <<http://vmvt.lt/lt/top/veikla/nuostatai/>>, (žiūrėta 2014 10 09).

12. Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašas. Patvirtinta LR Švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. V- 1201, prieiga per internetą <http://svis.emokykla.lt/lt/index/a_view/34>, (žiūrėta 2014 10 09).

13. Veiklos audito įgyvendinimo rekomendacijos, Veiklos audito standartai ir rekomendacijos, pagrįsti INTOSAI audito standartais ir praktine patirtimi, prieiga prie interneto: <http://www.vkontrolė.lt/INTOSAI_standartai/TAAIS_3000_LT.pdf>, (žiūrėta 2014 05 09).

14. Veiklos audito vadovas, Europos audito rūmai, prieiga per internetą: <http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/PERF_AUDIT_MANUAL/PERF_AUDIT_MANUAL_LT.PDF>, (žiūrėta 2014 04 15).

Moksliniai šaltiniai:

15. Aleliūnas I., Atkočiūnienė Z., Informacijos auditas kitų audito rūšių kontekste, *Informacijos mokslai*, Nr. 54, 2010, p. 7–16, prieiga per internetą:

<http://www.leidykla.eu/fileadmin/Informacijos_mokslai/2010-54/7-16.pdf>, (žiūrėta 2014 04 02).

16. Balčytienė A., Žiniasklaidos tekstai, *Darbai ir dienos*, Nr. 24, 2000, p. 109 -120, prieiga per internetą:

<<http://donelaitis.vdu.lt/publikacijos/balcytiene.pdf>>, (žiūrėta 2014 10 31).

17. Bitinas B., et al., *Kokybinių tyrimų metodologija: vadovėlis vadybos ir administravimo studentams*, Klaipėda: S. Jokužio leidykla - spaustuvė, 2008, 304 p.

18. Daujotaitė D., et al., *Veiklos audito teorija ir praktika: vadovėlis*, Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2012, 448 p.

19. Daujotaitė D. Viešojo sektoriaus veiklos auditas naujojo viešojo administravimo paradigmoje, *Viešoji politika ir administravimas*, Nr. 28, 2009, p. 29 - 39, prieiga per internetą:

<http://www.mruni.eu/en/mokslo_darbai/vpa/archyvas/dwn.php?id=241021>, (žiūrėta 2014 11 03).

20. Kustienė A., *Audito pagrindai: mokomoji knyga*, Akademija: Lietuvos žemės ūkio universiteto Leidybos centras, 2008, 99 p.

21. Mackevičius J., *Finansinių ataskaitų auditas ir analizė: monografija*, Vilnius: TEV, 2009, 389 p.

22. Mackevičius J., *Audito teorija ir praktika: monografija*, Vilnius: Lietuvos mokslas, 1999, 700 p.

23. Mackevičius J., Daujotaitė D., Veiklos audito elementai: analizė ir auditas, *Socialinių mokslų studijos: mokslo darbai*, Mykolo Romerio universitetas, 2011, Nr. 3(2), 459-472 p., prieiga per

internetą: <https://www.mruni.eu/lt/mokslo_darbai/sms/archyvas/dwn.php?id=293014>, (žiūrėta 2014 04 14).

24. Mackevičius J., *Audito pradžios pradmenys*, Vilnius: Mintis, 1994, 264 p.

25. Mackevičius J., Daujotaitė D., Veiklos auditas: veiklos tikrinimo ir vertinimo instrumentas, *Informacijos mokslai: mokslo darbai*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011, t. 57, p. 26 - 38, prieiga per internetą:

<<http://www.vu.lt/leidyba/dokumentai/zurnalai/INFORMACIJOS%20MOKSLAI/Informacijos%20mokslai%202011%2057/26-38.pdf>>, (žiūrėta 2014 05 06).

26. Matickienė I., *Audito planavimas ir organizavimas: mokomoji knyga*, Kaunas: Technologija, 1997, 139 p.

27. Oržekauskas P., *Valdymo ir veiklos audito pagrindai: mokomoji knyga*, Kaunas: Technologija, 2012, 73 p.

28. Puškorius S., 3E koncepcijos plėtra, *Viešojo politika ir administravimas*, Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras, 2002, Nr. 3, 42-53 p., prieiga per internetą:

<<http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-0001:J.04~2002~1367160396118/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>>, (žiūrėta 2014 04 08).

29. Puškorius S., *Veiklos auditas: monografija*, Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras, 2004, 352 p.

30. Tidikis R., *Socialinių mokslų tyrimų metodologija*, Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras, 2003, 626 p.

31. Valantinas A., Ikimokyklinio ugdymo kokybė, *Švietimo problemos analizė*, 2012, Nr. 13, prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/2012-09_Nr_13_Ikimokyklinio%20ugdymo%20kokybe.pdf>, (žiūrėta 2014 11 10).

32. Žukauskienė R., Kokybiniai ir kiekybiniai metodai, 2006, prieiga per internetą:

<<http://rzukausk.home.mruni.eu/wpcontent/uploads/kokybiniai-ir-kiekybiniai-tyrimai1.ppt>>, (žiūrėta 2014 10 31).

Kiti internetiniai šaltiniai:

33. Audit: Economy, Effectiveness, Objectives of Performance Audit, Concepts, prieiga per internetą: <http://www.zeepedia.com/read.php?audit_economy_effectiveness_objectives_of_performance_audit_concepts_introduction_to_public_administration&b=47&c=31>, (žiūrėta 2014 11 05).

34. Focus grupės, prieiga per internetą: <<http://www.spinter.lt/site/lt/vidinis/vidmenu/focus-grupes>>, (žiūrėta 2014 10 31).

35. Performance audit, prieiga per internetą:

<<http://www.businessdictionary.com/definition/performance-audit.html>>.

36. Performance Auditing – The Tree Es, prieiga į internetą:

<http://www.asosai.org/journal1988/performance_auditing.htm>, (žiūrėta 2014 11 05).

37. Telešienė A., Mišrių metodų prieiga, prieiga į internetą:

<http://www.lidata.eu/index.php?file=files/mokymai/NVivo/nvivo.html&course_file=nvivo_II_2_9.html>, (žiūrėta 2014 11 04).

38. Veiklos sritys, prieiga per internetą: <<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=8>>, (žiūrėta 2014 11 03).

Krickaitė R. Viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito lyginamoji analizė // Veiklos audito magistro baigiamasis darbas. Vadovas prof. dr. Birutė Pitrenaitė – Žilėnienė. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Politikos ir Vadybos fakultetas, 2014. - 70 p.

SANTRAUKA

Temos aktualumas. Veiklos auditas, kaip viena iš priemonių, siūloma ikimokyklinio ugdymo organizavimui ir veiklos kokybės tobulinimui. Nėra mokslinių tyrimų, kuriuose būtų analizuojamas ir lyginamas veiklos audito organizavimas ir vykdymas viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Problema. Siekiama išsiaiškinti viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose taikomo veiklos audito – organizavimo, vykdymo ypatumus, nustatant problemas ir audito tobulinimo galimybes.

Darbo tikslas. Ištirti veiklos audito procesą, tobulinant viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos kokybę.

Darbo uždaviniai. 1. Išanalizuoti veiklos audito sampratą, esminius bruožus, poreikį ir teikiamą naudą organizacijoms. 2. Išnagrinėti veiklos audito procesą viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. 3. Ištirti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vadovų ir pedagogų požiūriu aspektu. 4. Išanalizuoti ir palyginti veiklos audito organizavimo ir vykdymo būklę viešosiose ir privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Pagrindiniai metodai. Mišrių metodų prieiga: kiekybinis empirinis tyrimas - anketinė apklausa. Gauti duomenys apdoroti naudojant SPSS for Windows 17.0 statistinių duomenų apdorojimo programą. Kokybinis metodas - pusiau struktūrizuotas interviu ir fokus grupė. Gauti duomenys apdoroti atliekant turinio (content) analizę. Lyginamoji analizė.

Išvados. Tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad viešosiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose neretai auditas yra atliekamas formaliai, todėl neviseškai išnaudojamas jo naudingumas ikimokyklinio ugdymo įstaigos bendruomenei bei reikšmingumas veiklos kokybės nuolatiniam siekimui ir tobulinimui. Privačiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose auditas nėra organizuojamas, taikomas tik veiklos įsivertinimas higienos normų ir kitiems reikalavimams. Tyrimo hipotezė Nr.1 – pasitvirtino iš dalies, hipotezė Nr.2 – nepasitvirtino.

Darbo struktūra. Magistrinį baigiamąjį darbą sudaro turinys, įvadas, trys pagrindiniai skyriai. Pirmoje darbo dalyje aptariama veiklos audito teoriniai aspektai. Antroje magistro baigiamojo darbo skyriuje išanalizuota ikimokyklinio ugdymo įstaigų auditą reglamentuojanti teisinė bazė, išskirtos tikrinančios įstaigos ir išnagrinėtos taikomos audito rūšys ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Trečioje dalyje apžvelgta tyrimo metodika ir pristatomi tyrimo analizės rezultatai. Darbo pabaigoje pateikiama išvados ir rekomendacijos, bei literatūros sąrašas, santrauka lietuvių ir anglų kalbomis, keli priedai.

Pagrindiniai žodžiai: veiklos auditas, viešoji ir privati organizacija, ikimokyklinis ugdymas, lyginamoji analizė

Krickaitė R. The Comparing Analysis of the Public and Private Pre-School Educational Institutions Performance Audit// Master's Work in Performance Audit. Supervisor prof. dr. Birutė Pitrenaitė – Žilėnienė. – Vilnius: Faculty of Policy and Management, Mykolas Romeris University, 2014. - 70 p.

SUMMARY

Relevance of the topic. Performance audit, is one of the measures proposed for organizing and improving the quality of pre-school education. There is no research, which analyzes and compares the performance audit organization and execution in public and private pre-school educational institutions.

Problem. The aim is to find out the public and private pre-school educational institutions applied performance audit - the organization, performance characteristics determining the audit issues and opportunities for improvement.

Objective. To examine the performance audit process, by improving public and private pre-school performance quality.

Job tasks. 1. To analyze the concept of performance audit, the essential characteristics, needs and benefits to organizations. 2. Analyse the performance audit process in public and private pre-school educational institutions. 3. Analyze the status of the execution and organization of the performance audit in public and private pre-school education institutions, from the point of view of the heads of institutions and teachers 4. Analyze and compare the status of the execution and organization of the performance audit in public and private pre-school education institutions.

Main methods. Mixed method of access: a quantitative empirical research - a questionnaire survey. The obtained data is processed using SPSS for Windows 17.0 statistical data processing program. The qualitative method - semi-structured interviews and focus groups. The obtained data is processed using content analysis. Comparative analysis.

Conclusions. The results suggest that the audit in public pre-school educational institutions are often conducted formally, so it is not very useful for the pre-school community and therefore is not significant for the pursuit of continuous quality improvement. In private pre-school educational institutions the audit is not performed, only self evaluation in hygiene standards and other requirements. Research Hypothesis No. 1 - has proved partially hypothesis No. 2 - did not.

Work structure. The Master's thesis consists of the content, introduction, three main sections. The first part discusses the theoretical aspects of the performance audit. In the second section of the master's thesis analyzes the pre-school audit regulatory framework, identified the inspection institution and audit the types of pre-school education. The third part overviews the survey methodology and presents the analytical results. In the end of the thesis there is the conclusion, recommendations, bibliography, a summary in English and Lithuanian and a few add-ons.

Key Words: performance audit, public and private organization, pre-school education, comparative analysis

PRIEDAI

ANKETA

Gerb. Respondente,

Esu, Rita Krickaitė, Mykolo Romerio universiteto veiklos audito magistro studijų programos I kurso studentė. Tyrimas atliekamas siekiant išsiaiškinti kokie yra viešųjų ir privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos audito atlikimo skirtumai ir panašumai.

Anketa yra anoniminė, o gauti rezultatai bus panaudoti tik magistrinio baigiamojo darbo tyrimo tikslams. Maloniai prašau atsakyti į pateiktus klausimus, pažymint tinkantį atsakymą arba kelis.

Iš anksto dėkoju Jums už sugaištą laiką ir atsakymus.

„Veiklos auditas - tai audituojamos valstybės institucijos, įstaigos ar įmonės administracinės veiklos, siekiant išsikeltų tikslų, taip pat darbo, materialinių, finansinių bei kitų išteklių naudojimo ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo įvertinimas“ (Aleliūnas I., Atkočiūnienė Z., *Informacijos auditas kitų audito rūšių kontekste*, *Informacijos mokslai*, 2010, 11 p.).

1. Kuriai amžiaus grupei Jūs priklausote?

- 18 – 24
- 25 – 35
- 36 – 45
- 46 – 55
- 56 ir daugiau metų.

2. Jūsų išsilavinimas yra:

- Vidurinis Profesinis
- Aukštasis neuniversitetinis išsilavinimas
- Aukštasis universitetinis bakalauro išsilavinimas
- Aukštasis universitetinis magistro išsilavinimas

3. Kokioje įstaigoje dirbate?

- Valstybinėje/savivaldybės įstaigoje
- Nevalstybinėje įstaigoje

4. Kokios yra Jūsų užimamos pareigos?

- Ikimokyklinio ugdymo įstaigos direktorius/-ė
- Ikimokyklinio ugdymo įstaigos pavaduotojas/-a
- Sekretorė
- Buhalterė
- Vyr. auklėtoja
- Auklėtoja
- Auklėtojos padėjėja
- Kita: _____

5. Kokios institucijos vertino Jūsų darbą per paskutinius 5 metus? (Galimi keli atsakymo variantai)

☐ Savivaldybės vidaus audito tarnyba	☐ Privati audito įmonė
☐ Savivaldybės švietimo skyrius	☐ Vidaus audito skyrius
☐ Savivaldybės kontrolieriaus tarnyba	☐ Niekas nevertino
☐ Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė	☐ Nežinau
☐ Valstybinė darbo inspekcija	☐ Kita: _____
☐ Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	

- Jeigu niekas nevertino Jūsų darbo, galite baigti pildyti anketą atsakę į 5 klausimą.

6. Kokios audito rūšys taikomos Jūsų ikimokyklinio ugdymo įstaigoje?

☐ Valstybinis auditas (Valstybės kontrolė)	☐ Finansinis auditas
☐ Vidaus auditas	☐ Veiklos auditas
☐ Išorinis auditas	☐ Nežinau

7. Ar Jums buvo pranešama iš anksto apie vykstančius patikrinimus?

- Taip, visada Kartais Ne, niekada Nežinau

8. Kada yra atliekamas auditas?

☐ Kiekvienais metais	☐ Reikalui esant
☐ Kas pusmetį	☐ Nežinau
☐ Kas ketvirtį	

9. Kokios veiklos sritys buvo tikrinamos audito metu? (Galimi keli atsakymo variantai)

☐ Buhalterinė apskaita	☐ Ugdymo programos
☐ Fizinė aplinka	☐ Ugdymo būdai, metodai, formos
☐ Valdymo priemonės	☐ Ugdymo priemonės
☐ Dokumentų valdymas	☐ Vaikų saugumas
☐ Personalo valdymas ir veikla	☐ Vaikų maitinimas
☐ Darbuotojų kvalifikacija ir atestacija	☐ Darbo saugos laikymasis
☐ Priešmokyklinis ugdymas	☐ Nežinau
☐ Specialiųjų poreikių suteikimas	☐ Kita: _____

10. Ar audito metu iš Jūsų buvo renkama informacija susijusi su įstaigos veikla (su Jumis kalbėjo, prašė iš Jūsų dokumentų)?

Taip Ne

11. Ar audito metu buvo stebimas ir vertinamas Jūsų darbas?

Taip Ne Nežinau

12. Ar po audito Jūsų darbuotojai buvo supažindinti su audito išvadomis?

Taip Ne Nežinau

13. Kur Jūsų darbovietėje aptariami atlikto audito rezultatai?

Vadovų pasitarimuose Auklėtinių tėvų (globėjų) susirinkimuose

Personalo susirinkimuose

Kitur: _____

Neformaliai su kolegomis

Nežinau

14. Ar audito rekomendacijos padėjo pagerinti darbą?

Taip, padėjo Niekas nepasikeitė

Iš dalies padėjo Nežinau

15. Ar buvo vykdoma poauditinė stebėseną?

Taip Ne Nežinau

16. Kurioms vertinimo sritims auditas turėtų skirti daugiausiai dėmesio? (Galimi keli atsakymo variantai)

Buhalterinė apskaita Ugdymo programos

Fizinė aplinka Ugdymo būdai, metodai, formos

Valdymo priemonės Ugdymo priemonės

Dokumentų valdymas Vaikų saugumas

Personalo valdymas ir veikla Vaikų maitinimas

Darbuotojų kvalifikacija ir atestacija Darbo saugos laikymasis

Priešmokyklinis ugdymas Nežinau

Specialiųjų poreikių suteikimas Kita: _____

17. Ar auditas skiria pakankamai dėmesio visoms veiklos sritims?

Taip Ne Nežinau

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

1. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?
2. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?
3. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išvelgtos?
4. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?
5. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; išteklių ir mokyklos valdymas?

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:

6. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Dėkoju Jums už atsakymus!

VIEŠOSIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (1) RESPONDENTŲ INTERVIU PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(D.A. – darbo autorius)

(Priešmokyklinio ugdymo pedagogė (pedagogė (R1)), auklėtoja (R2) – respondentas Nr. 1, 2)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Pedagogė (R1). Auditas atliekamas siekiant įvertinti įstaigos veiklos kokybę.

Auklėtoja (R2). Kad žinotume, kaip mums sekasi, iš kur mes tai žinome, ir ką darysime toliau.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Pedagogė (R1). Kiekvienais metais įstaigoje atliekamas „Platusis“ auditas- šešių įstaigos veiklos sričių problemų analizė, remiantis individualia patirtimi bei nuomone, įvertinamas kiekvienas veiklos rodiklis bei pagalbinis rodiklis. Apklausiami pedagogai, pagalbiniai darbuotojai ir tėvai.

„Giluminis“ auditas išsami pasirinktos srities problemos giluminė analizė, kuria remiantis patikimais duomenimis, įvertinami įstaigos veiklos rodikliai. Manau, kad rezultatai kartais sutampa, kartais nesutampa.

Auklėtoja (R2). Ikimokyklinėm įstaigom auditas iki šiol buvo neprivalomas, tik rekomenduojamas, tačiau kasmet įsivertiname visas veiklos sritis. Kaip siejasi rezultatai neesu pastebėjusi, manau, kad ne visuomet sutampa, galbūt mes ne visas problemas pastebime.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išvelgtos?

Pedagogė (R1). Auditas leidžia įvertinti visas įstaigos veiklos sritis, numatyti tobulinimo kryptis ir planuoti veiklą.

Auklėtoja (R2). Įsivertiname visose veiklos srityse, garantuojama ugdymo kokybė, stiprina bendruomenę, darbuotojai planuoja atsižvelgdami į audito išvadas ir pasiūlumus, pastebimas tylesnis žmogus.

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Pedagogė (R1). Audito ataskaita tampa pagrindu strateginiam planavimui. Remiantis audito rezultatais nustatomos veiklos tobulinimo sritys ir planuojama įstaigos veikla. Audito rekomendacijos naudingos atliekant auditą įstaigoje.

Auklėtoja (R2). Sudarydami strateginį planą daugiau dėmesio skiriame silpnųjų pusių tobulinimui. Audito duomenys daro įtakos ir įstaigos vizijai, misijai, prioritetams ir filosofijai: sukonkretiname prioritetus, iškeliamo uždavinius jiems įgyvendinti. Padaromos išvados ir pateikiami siūlymai problemoms spręsti.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; išteklių ir mokyklos valdymas?

Pedagogė (R1). Manau, kad naudinga siekiant įsivertinti įstaigos stipriąsias ir silpnąsias sritis. Galima objektyviai įvertinti panaudojant tinkamus metodus ir būdus.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:
	Etosas
	Parama ir pagalba vaikui, šeimai

Daug dėmesio skiriama vaiko ugdymui ir ugdymuisi, vaiko ugdymosi pasiekimams, bet nemanau kad per daug.

Auklėtoja (R2). Vertinu gerai, tuomet, kai įstaigos bendruomenė geranoriškai priima auditą, objektyviai jame dalyvauja.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:
	Atvirumas pokyčiams
	Finansavimas
	Mokytojų ir kito personalo bendradarbiavimas

	vidaus audite
	Pagalba ir paramos šeimai įvairovė
	Šeimos gaunamos informacijos kokybė

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Pedagogė (R1). Visos veiklos sritys svarbios, aišku svarbiausia parama ir pagalba vaikui, šeimai, vaiko ugdymas ir ugdymasis, vaiko ugdymosi pasiekimai, etosas.

Auklėtoja (R2). Aš taip pat pritariu, kad visos veiklos sritys yra svarbios, ypač manau, kad finansinei sričiai reikėtų skirti daugiau dėmesio.

D.A. Dėkoju Jums už atsakymus!

VIEŠOSIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (2) RESPONDENTŲ INTERVIU
 PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(D.A. – darbo autorius)

(Auklėtoja (R3), auklėtoja (R4) – respondentai Nr. 3, 4)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Auklėtoja (R3). Norint išsiaiškinti įstaigos privalumus ir trūkumus, darbuotojų ir personalo tarpusavio santykius, aplinkos kokybę, teikiamų paslaugų kokybę.

Auklėtoja (R4). Auditas atliekamas išsiaiškinti stipriasias ir silpnasias įstaigos darbo sritis. Ypač norime sužinoti kas vis dėl to mūsų įstaigoje gerai, ir kuo galėtume didžiuotis.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Auklėtoja (R3). Įstaigoje nebuvo atliktas išorinis auditas, buvo atliekamas tik vidaus. Su rezultatais buvo supažindinti visi pedagogai, vadovai, personalas ir tėvai.

Auklėtoja (R4). Išorinio audito nebuvo, atliekame vidaus auditą.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išvelgtos?

Auklėtoja (R3). Ne visas, nes dauguma darbuotojų, o taip pat tėvų nenori atsakyti į klausimus taip kaip jiems atrodo, nes dauguma bijo pasekmių.

Auklėtoja (R4). Pasidžiaugėme pasiektais rezultatais ir numatėme kuria kryptimi reikia tobulėti. Nemanau, kad auditas padėjo nustatyti problemas, kurių anksčiau nepastebėjome.

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Auklėtoja (R3). Ataskaitos dažniausiai neatitinka tikrovės, todėl ir rekomendacijos būna nelabai aktualios. Įstaigos vadovai reaguoja į visas audito ataskaitas, todėl jas ir keičia įstaigos aplinką, kuria geresnius tarpusavio santykius ir visai kitaip kuria įstaigos gerovę.

Auklėtoja (R4). Jei darbas pilnai atliktas, turi būti ir darbo ataskaita. Svarbu, kad tai nebūtų formalumas. Audito rekomendacijos padeda kryptingai gerinti įstaigos darbo spragas, bet ir neužmigti ant laurų. Rekomendacijas įgyvendina tie, kurių darbą konkrečiai keičia. Pokyčių neįžvelgiu, man rodos kaip dirbame, taip ir dirbame.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; išteklių ir mokyklos valdymas?

Auklėtoja (R3). Aš vis dar manau, kad atsakymai į anketinius klausimus nėra objektyvu, dažniausiai visi į juos atsako labai atmetinai, todėl visiškai nepriklauso nuo veiklos vertinimo srities. Dažniausiai visi atsako „nežinau“, „gerai“, „pritariu“, „sutinku“. Ir tik vienetai pasiūlo kažkokį variantą, kuris yra svarbus tik jam vienam, todėl rezultatai nebūna tikslūs.

Auklėtoja (R4). Objektyviai įvertinti neįmanoma. Juk anketas pildo visi darbuotojai dažnai neįsigilindami į klausimo esmę, kartais nesupratę ko klausama – atsakymas parašomas bet koks.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:

Auklėtoja (R3). Nerandu ką išskirti, nes mūsų įstaigoje į visas problemas reaguojama vienodai.

Auklėtoja (R4). Neturiu ką išskirti, visos sritys tikrinamos vienodai.

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Auklėtoja (R3). Kol kas ir be audito įstaigos vadovas mato visas problemas ir kartu su visu personalu, darželio taryba, jas sprendžia, bei tobulina įstaigos veiklą.

Auklėtoja (R4). Kaip jau minėjau, mūsų įstaigoje visos sritys tikrinamos vienodai, taigi trūkumai yra nustatomi ir išsprendžiami.

D.A. Dėkoju Jums už atsakymus!

VIEŠOSIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (3) RESPONDENTŲ INTERVIU PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(Darbo autorius – D.A.)

(Auklėtoja (R5), auklėtoja (R6), auklėtoja (R7) – respondentų Nr. 5, 6, 7)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Auklėtoja (R5). Auditas atliekamas norint atlikti kokybišką darbą ugdymo srityje, vadybos srityje, visose srityse, kurios apima ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojų darbą.

Auklėtoja (R6). Auditas yra atliekamas, kad užtikrinti ar gerai yra atliekamos veiklos, patikrinti ar visos sritys atitinka ir ką dar galima tobulinti.

Auklėtoja (R7). Priežasčių nežinau.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Auklėtoja (R5). Oficialiai kaip ir tas veiklos įsivertinimas neatliekamas, bet kiekvienų metų pabaigoj mes parodome veiklą tėvams, darbuotojams, kuri taip ir parodo ką mes pasiekėme per visus metus.

D.A. Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Auklėtoja (R5). Šiaip turėtų sutapti sakykim, bet būna visko..mums atrodo, kad pas mus galbūt viskas gerai, o išorinio audito galbūt rezultatai gali ir neatitikti, nes vertinama gal kitais kriterijais.

D.A. Ta prasme, norite pasakyti, kad randa daugiau problemų negu Jūs įžvelgiate?

Auklėtoja (R5). Galbūt pamato kokią didesnę problemą, negu, kad mums atrodo.

Auklėtoja (R6). Man atrodo, tas įsivertinimas, tai labai gerai matom savo darbuose ištikrųjų, ir vaikų darbuose, ant kiek va priemonių yra, ir visko, ir kiek yra dirbama, tai..

D.A. Jūs norit pasakyti, kad Jūs labiau įžvelgiate negu auditoriai? Taip?

Auklėtoja (R6). Na, aš manau, kad mes darbą suvokiame, per kiek vaikai pasitobulina irgi ir toj pačioj kalboj ir kūrybinėj sritį.

Auklėtoja (R5). Ne, mes matom kokie vaikai ateina metų pradžioje ir kokius išleidžiam.

Auklėtoja (R7). Taip, mes matom kokie vaikai ateina metų pradžioje ir kokius išleidžiam metų pabaigoje, darom vertinimus.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išvelgtos?

Auklėtoja (R5). Taip, auditas pagerina darbo kokybę, rezultata, o..taip padeda ir išvelgt, sakykim galbūt pasigilinus ir pasiaiškinus išlenda tokios problemos, kokių galbūt ir nepastebi.

Auklėtoja (R6). Pritariu su kolegės nuomone.

Auklėtoja (R7). Man nėra žinoma...

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Auklėtoja (R6). Jeigu auditas atviras, tai mes tiesiog matom..kiekviena auklėtoja, kiekviena pamato savo kitos kolėgės veiklas, jeigu pavyzdžiui, atviras..

Auklėtoja (R5). Jeigu atviras auditas, tai taip..mes tarpusavyje viską rekomenduojam, matom, aptariam..aptariam, pamatom, rekomenduojam, patariam kažką keisti, vistik kažkur kažką patobulinti, o jeigu išorinio audito, tai taip jau priklausomai, kokius rezultatus jie randa, rekomendacijas vėl gali priimti, gali visas rekomendacijas sakykim panaudoti, o gali ir kai kurias sakykim net nepriimti, nes tau jos netinka, nepatinka, ir tu mąstai, kad tau tikrai tos visos rekomendacijos nereikalingos. Aišku ne visais klausimais.

Auklėtoja (R7). Negaliu pasakyti, neesu gavusi rekomendacijų.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; ištekliai ir mokyklos valdymas?

Auklėtoja (R5). Vidaus vertinu teigiamai, nes norint patobulinti, gerinti rezultatus reikia vertinti save ir taisyti klaidas, nes kiekvienas to nepadaro. O išorinio, na gal ir objektyviai vertina, negaliu įtikinėti kitaip, bet kai susiduri praktikoje, o ateina žmogus iš šalies ir vertina tikrai pagal popierius, nemanau, kad gali įvertinti tikrai teigiamai viską, nes praktika ir parašytos visos taisyklės ir visas kitas

tas vertinimas iš išorės gali labai nesusiderinti. O dėl vaiko pagalbos, tai taip, viską darai, ir šeimai pagalba, ir vaikams pagalba.

Auklėtoja (R6). Vėl gi, pritariu kolegės nuomonei, vertinu teigiamai šią metodiką savo darbo įsivertinimui.

Auklėtoja (R7). Ši metodika man nėra žinoma...

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:
	Maitinimas
	Finansai

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Auklėtoja (R5). Maitinimo sritis labai didelė problema darželyje, tikrai reikėtų skirti labai daug dėmesio, ir finansinė pusė, nes irgi labai spragų yra.

D.A. O Jūs irgi taip manote?

Auklėtoja (R6). Aš irgi taip manau, nes per tiek metų ir nelabai kas keičiasi.

Auklėtoja (R7). Aš irgi taip manau, finansinė, materialinė pusė..su tėvais galima susitarti, su vaikais irgi..

D.A. Ačiū Jums už atsakymus!

VIEŠOSIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (4) RESPONDENTŲ INTERVIU PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(Darbo autorius – D.A.)

(Direktorė (R8), auklėtoja (R9), auklėtoja (R10) – respondentai Nr. 8, 9, 10)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Direktorė (R8). Auditas padeda planuoti veiklą.

Auklėtoja (R9). Įsivertinti savo veiklą ir save.

Auklėtoja (R10). Įsivertinti, bei tobulinti savo veiklą.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Direktorė (R8). Taip, mūsų įstaiga atlieka savo įsivertinimą. Gauti rezultatai būna panašūs.

Auklėtoja (R9). Taip, atitiko.

Auklėtoja (R10). Prieš išorinį auditą yra atliekamas vidaus auditas. Siejasi tuo, kad jei vidaus auditas buvo atliktas nekokybiškai, išorinio audito rezultatai bus prasti.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išvelgtos?

Direktorė (R8). Taip, audito dėka, išsiaiškiname veiklos problemas.

Auklėtoja (R9). Taip, nustatėme trūkumus ir problemas.

Auklėtoja (R10). Taip, auditas yra naudingas tuo, kad padeda nustatyti veiklos problemas, pastebi, kur yra trukūmai.

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Direktorė (R8). Ataskaitos būtinos, o pokyčiai naudingi, tačiau gauname konkrečią, bet lakonišką informaciją.

Auklėtoja (R9). Ataskaitų rašymas užima daug laiko. Rekomendacijas stengiamės įgyvendinti. Po audito rekomendacijų įgyvendinimo pagerėja ugdymo kokybė.

Auklėtoja (R10). Ataskaita užima labai daug laiko. Jeigu yra padaryta pagal visus reikalavimus, analizuojant rekomendacijas akivaizdžiai matosi trūkumai, bei ka reikia taisyti.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; ištekliai ir mokyklos valdymas?

Direktorė (R8). Pedagogai stengiasi visada objektyviai atsakinėti ir vertinti savo ir kitų veiklą.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:
	Tolesnio mokymosi sėkmė
	Spec. poreikių mokinių ugdymas

Auklėtoja (R9). Gerai, auditoriai turi galimybę objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklo veiklą.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:
Ištekliai ir mokyklos valdymas	Parama ir pagalba vaikui
Etosas	Vaiko ugdymas ir ugdymasis
	Vaiko ugdymosi pasiekimai

Auklėtoja (R10). Kadangi rekomendacijose nurodomos taisytinios sritys, jeigu tai yra mano veikla susijusi su ta sritimi, tai iškart yra aišku, ką turiu daryti, ypač kai vidaus audito rezultatai yra aptariami pedagogų posėdžio metu. Po audito rekomendacijų įgyvendinimo dažniausiai viskas pasitaiso.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:
Ištekliai ir mokyklos valdymas	Parama ir pagalba vaikui, šeimai
Etosas	
Vaiko ugdymas ir ugdymasis	
Vaiko ugdymosi pasiekimai	

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Direktorė (R8). Aš manau, kad visas, neišskiriant nei vienos.

Auklėtoja (R9). Aš taip pat, manau, kad visas reikia vertinti.

Auklėtoja (R10). Kiekvienai sričiai reikia skirti tiek pat dėmesio.

D.A. Dėkoju Jums už atsakymus!

VIEŠOSIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (5) RESPONDENTŲ INTERVIU PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(Darbo autorius – D.A.)

(Direktorė (R11), auklėtoja (R12), auklėtoja (R13) – respondentai Nr. 11, 12, 13)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Direktorė (R11). Mūsų įstaigoje auditas atliekamas veiklos kokybės gerinimui.

Auklėtoja (R12). Veiklos tobulinimui, neatitikimų, problemų šalinimui.

Auklėtoja (R13). Problemoms rasti ir joms išspręsti.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Direktorė (R11). Taip, kasmet atliekame savo veiklos įsivertinimą, pagal ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką. Gauti rezultatai dažnai sutampa su išorinio audito rezultatais.

Auklėtoja (R12). Kaip jau minėjo direktorė, atliekame kasmet vidaus auditą, o rezultatai mano nuomone sutampa, tik gal išorinis auditas kartais turi kitokių pastebėjimų, nei mes.

Auklėtoja (R13). Kaip auklėtoja, vertinimus atlieku nuolat ugdymo procese...Pritariu nuomonei, kad išorinis auditas turi galbūt kitokių pastebėjimų nei darbuotojai.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išvelgtos?

Direktorė (R11). Auditas padeda atsakyti į klausimus: kaip mums sekasi? Iš kur mes tai žinome? Ką darysime toliau? Lyginant su išoriniu auditu, kaip jau minėjau, išvelgtos problemos dažnai sutampa, sprendžiame jas tik pastebėję, o išorinio audito rekomendacijos padeda jas išspręsti.

Auklėtoja (R12). Visiškai sutinku su direktorės nuomone.

Auklėtoja (R13). Neturiu ką pridurti. Tik, kad dirbame ir problemas išvelgiame patys, susidurdami su jomis dirbant, o išorinis auditas tik pateikia rekomendacijas joms pašalinti.

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Direktorė (R11). Žinoma audito rekomendacijos yra vertingos ir naudingos. Į rekomendacijų įgyvendinimo procesą įtraukiame visus darbuotojus. Išskeldami uždavinius ir atitinkamas priemones uždavinių įgyvendinimui. Galutiniai rezultatai būna teigiami.

Auklėtoja (R12). Rekomendacijos mano darbui būna visad naudingos ir lengvai pritaikomos.

Auklėtoja (R13). Aš taip pat, manau, kad rekomendacijos yra naudingos. Visada yra dar ko pasimokyti ir nuolatos reikia tobulėti.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; ištekliai ir mokyklos valdymas?

Direktorė (R11). Teigiamai, kadangi tai patogi metodika, pasirenkant tik vieną veiklos sritį arba apžvelgiant visas. Galimybės yra pakankamos šios metodikos taikymui. Neturime tokių sričių, kurios būtų vertinamos per daug, ar per mažai.

Auklėtoja (R12). Taip pat teigiamai, nors ir vertinimas reikalauja nemažai laiko.

Auklėtoja (R13). Teigiamai. Manau, kad vertinama veikla yra objektyviai.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Direktorė (R11). Visos sritys yra vertinamos vienodai, neturime ką išskirti.

Auklėtoja (R12). Sutinku su direktorės nuomone.

Auklėtoja (R13). Aš taip pat, manau, kad visos sritys yra vertinamos vienodai mūsų įstaigoje.

D.A. Dėkoju Jums už atsakymus!

PRIVAČIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (6) RESPONDENTŲ INTERVIU
PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(Darbo autorius – D.A.)

(Direktorė (R14), auklėtoja (R15), auklėtoja (R16) – respondentai Nr. 14, 15, 16)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Direktorė (R14). Dėl kontrolės.

Auklėtoja (R15). Dėl patikrinimo, kontrolės.

Auklėtoja (R16). Dėl kontrolės, tam, kad būtų pasiekta geriausių rezultatų veikloje, kuria įstaiga užsiima.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Direktorė (R14). Vidinis auditas atliekamas kasmet, tai atspindi ir išorinių patikrinimų metu.

Auklėtoja (R15). Taip, atlieka vidinį auditą.

Auklėtoja (R16). Vidinis auditas atliekamas, galima sakyti kasmet, būna tai kaip tik sutampa su išoriniu auditu. Žinoma, kad siejasi.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išvelgtos?

Direktorė (R14). Leidžia paprasčiausiai vykdyti kontrolę, pastebimi pažeidimai, konkrečiai identifikuojami, jiems pašalinti sudaromas planas.

Auklėtoja (R15). Auditas padeda pastebėti tam tikrus neatitikimus ir jas analizuojant pašalinti.

Auklėtoja (R16). Padeda pagerinti įstaigos veiklą, rasti tobulintinas sritis ir jas patobulinti vykdant numatytų veiksmų planą.

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Direktorė (R14). Ataskaitos būna išsamios, o rekomendacijos, žinoma, visada naudingos ir vertingos. Žinoma, tik pokyčiu į gerąją pusę.

Auklėtoja (R15). Visiškai sutinku su direktorės nuomone.

Auklėtoja (R16). Manau, ataskaitos yra gana išsamios, o dėl rekomendacijų, dauguma yra tikrai naudingos, tad įgyvendiname. Situacija tikrai pagerėja.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; išteklių ir mokyklos valdymas?

Direktorė (R14). Privačioje įstaigoje auditas atliekamas maitinimo, aplinkos ir tvarkos veiksniams įvertinti. Tai tiesioginės įtakos vaiko ugdymui, jo pasiekimams neturi. Ugdomoji veikla kontroliuojama tik įstaigos pedagogų. Ugdymo veiklos efektyvumui įvertinti auditas nevykdomas. Įtakos turi iššėlių ir mokyklos valdymui.

Mūsų nuomone visoms veiklos sritims yra skiriama pakankamai dėmesio ir taip pat ne per mažai. Ikimokyklinis ugdymas svarbus vaiko gyvenimo etapas. Tai yra, jis turi gauti geriausias sąlygas ir priemones, būti ugdomas. Švara, tvarka yra neatsiejama ugdymo įstaigos dalis.

Auklėtoja (R15). Ugdomąją veiklą, vaikų pasiekimus stebi ir kontroliuoja darželio auklėtojos. Auditas tiesiogiai nesusietas su vaikų ugdymu.

Ikimokyklinėje įstaigoje, dirbant su vaikais per daug dėmesio negali būti skiriama jokiai veiklai. Tiek vaikų ugdymas, bendravimas su tėvais, tiek švara, tvarka yra labai svarbi.

Auklėtoja (R16). Audito metu nevertinamas ugdymas.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:
	Vaiko ugdymosi pasiekimai

Tokių sričių, kurioms skiriama per daug dėmesio nėra, manau visos sritys turėtų būti labai detalios išanalizuojamos. Itin daug dėmesio skiriama analizuojant vaikų maitinimas, aplinka (erdvė), ugdymas.

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Direktorė (R14). Visoms veiklos sritims.

Auklėtoja (R15). Visas reikėtų vertinti.

Auklėtoja (R16). Manau, dėmesio visoms sritims pakanka. Gal labiau tikrinti pedagogų kompetenciją ar tinkamai dirbti gali, čia galioja visoms įstaigoms, o mūsų veiklai gerinti, manau, pas mus viskas puikiai funkcionuoja.

D.A. Dėkoju Jums už atsakymus!

PRIVAČIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (7) RESPONDENTŲ INTERVIU
PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(Darbo autorius – D.A.)

(Direktorė (R17), auklėtoja (R18), auklėtoja (R19) – respondentai Nr. 17, 18, 19)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Direktorė (R17). Mūsų įstaigoje atliekami patikrinimai, dėl veiklos kontrolės.

Auklėtoja (R18). Dėl veiklos teikiamų paslaugų gerinimo.

Auklėtoja (R19). Atliekami patikrinimai, dėl įstaigos veiklos neatitikimų nustatymo.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Direktorė (R17). Atliekama, susijęs su higienos normų laikymusi. Rezultatai, poto siejasi teigiamai.

Auklėtoja (R18). Visos veiklos įsivertinimo neatliekame, įsivertinimui yra samdomas konsultantas higienos normų laikymuisi patikrinti. O rezultatai siejasi puikiai.

Auklėtoja (R19). Taip, prieš išorinį auditą samdomas žmogus, kuris įvertina higienos normų laikymąsi. Vėliau, išorinio vertinimo metu, rezultatai siejasi teigiamai.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išveigtos?

Direktorė (R17). Taip, tikrai yra padėję aptikti neatitikimus ir juos ištaisyti.

Auklėtoja (R18). Taip, padeda rasti problemas ir gerinti veiklą.

Auklėtoja (R19). Taip, randomos veiklos problemos.

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Direktorė (R17). Vertinu teigiamai, atsižvelgiame į pastabas, ištaisome neatitikimus. Pokyčiai, žinoma, būna geri.

Auklėtoja (R18). Teigiamai, visuomet atsižvelgiu jeigu tai yra susiję su mano darbu. Po įgyvendinimo bendra darželio veiklos situacija pagerėja.

Auklėtoja (R19). Vertinu teigiamai, taip pat atsižvelgiu į pastabas, esu pastebėjus, kad darželio veikla pagerėja.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; ištekliai ir mokyklos valdymas?

Direktorė (R17). Šios metodikos mes netaikome. Ugdymo procesą nuolatos vertina ir stebi patys pedagogai, tėvai. Manau, kad mūsų įstaigoje nėra skiriama per daug ar per mažai dėmesio visoms veiklos sritims.

Auklėtoja (R18). Netaikome šios metodikos. Tačiau nuolat vertiname savo darbą, tobulėjame. Mūsų įstaigoje nėra skiriama per daug, ar per mažai dėmesio veiklai.

Auklėtoja (R19). Tokios metodikos netaikome, kaip jau buvo minėta savo darbą ir vaikų pažangą vertiname nuolatos pačios. Aš irgi manau, kad nėra tokių veiklos sričių, kurioms būtų skiriama per mažai, ar per daug dėmesio.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Direktorė (R17). Visas sritis reikia vertinti vienodai, kad reikia tobulėtų.

Auklėtoja (R18). Manau, kad visas reikia vertinti sritis, neišskiriant nei vienos daugiau ar mažiau.

Auklėtoja (R19). Aš taip pat manau, kad reikia visas sritis vertinti vienodai.

D.A. Dėkoju Jums už atsakymus!

PRIVAČIOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOS (8) RESPONDENTŲ INTERVIU
PROTOKOLAS

Šis interviu atliekamas mokymosi tikslais, jo rezultatai bus panaudoti magistrantūros studijų baigiamajame darbe. Temas: X viešosios ir Y privačios organizacijos veiklos audito lyginamoji analizė. Interviu anoniminis. Įstaigų pavadinimai ir informantų pavardės nebus minimi, duomenys bus pateikiami įvardinus įstaigos teisinę formą, informantų pareigas, bei suteikus jiems atitinkamus kodus.

Kontaktinis: prašau pasakyti, kokios viešosios ar privačios ikimokyklinio ugdymo įstaigos darbuotojas esate ir kokios Jūsų pareigos?

(Darbo autorius – D.A.)

(Direktorė (R20), auklėtoja (R21), auklėtoja (R22) - respondentai Nr. 20, 21, 22)

1. D.A. Dėl kokių priežasčių Jūsų įstaigoje atliekamas auditas?

Direktorė (R20). Atliekami veiklos patikrinimai, dėl galimų pažeidimų nustatymo ir pašalinimo.

Auklėtoja (R21). Atliekama kontrolė, dėl darželio vykdomos veiklos tesingumo.

Auklėtoja (R22). Vykdoma kontrolė, darželio veiklai patikrinti.

2. D.A. Ar prieš išorinį auditą Jūsų įstaiga atlieka savo veiklos įsivertinimą? Kaip siejasi gauti rezultatai su išorinio audito rezultatais?

Direktorė (R20). Neatliekame.

Auklėtoja (R21). Ne.

Auklėtoja (R22). Ne.

3. D.A. Kokią naudą Jūsų įstaigai teikia auditas? Ar auditas yra padėjęs nustatyti veiklos problemas, kurios galbūt anksčiau nebuvo išžvelgtos?

Direktorė (R20). Taip, padeda išsiaiškinti savo vykdomos veiklos trūkumus ir juos panaikinti.

Auklėtoja (R21). Taip, manau, kad nustato klaidas ir pasako ką reikia taisyti.

Auklėtoja (R22). Taip, yra padėję nustatyti problemas, kurių neišžvelgėme. Manau, kad tokiu būdu - teikiama nauda.

4. D.A. Kokia Jūsų nuomonė dėl auditų ataskaitų? Kaip vertinate audito rekomendacijas? Kaip (ar) Jus įtraukia į rekomendacijų įgyvendinimo procesą? Kokius pokyčius išvelgiate po audito rekomendacijų įgyvendinimo?

Direktorė (R20). Rekomendacijas vertiname gerai, atsižvelgiame ir ilgai nelaukę taisome trūkumus. Pokyčiai būna geri, kitų vertinimų metu, randamų problemų vis mažiau.

Auklėtoja (R21). Beabejo, teigiamai vertinu, būtent kas susiję su mano darbu išklausu ir vykdu, kad problemos nebeliktų. Pokyčiai tampa pastebimi.

Auklėtoja (R22). Aš taip pat, jei tai susiję su mano pareigomis ir veikla, visuomet įsisavinu pastabas ir taisau. Pokyčiai būna vis geresni.

5. D.A. Kaip vertinate ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodiką? Ką manote apie auditorių galimybes objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklos vertinimo sritis: etosas; vaiko ugdymas ir ugdymasis; vaiko ugdymosi pasiekimai; parama ir pagalba vaikui, šeimai; ištekliai ir mokyklos valdymas?

Direktorė (R20). Vidaus audito metodikos savo įstaigoje netaikome. Mūsų įstaigoje dėmesio skiriama pakankamai visoms veiklos sritims.

Auklėtoja (R21). Šios metodikos negaliu vertinti, kadangi jos netaikome darželyje. Tačiau nuolat sistemingai vertiname savo veiklą, auklėtinių ugdymąsi, taip pat mus vertina tėvai. Negaliu išskirti nei vienos srities, visos vertinamos vienodai.

Auklėtoja (R22). Netaikome šios metodikos, tačiau esame pedagogės ir vertiname auklėtinių pažangą, savo veiklą, beabejo mus vertina iš šalies ir tėvai. Neišskirčiau ir aš, nei vienos srities, neturėtų būti vertinama per daug, ar per mažai.

Veiklos sritys, kurioms skiriama per daug dėmesio:	Veiklos sritys, kurioms skiriama per mažai dėmesio:

6. D.A. Kokias veiklos sritis, Jūsų nuomone, reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio, kad auditas realiai padėtų Jūsų įstaigai tobulinti veiklą?

Direktorė (R20). Visas veiklos sritis reikia vertinti, ne tik mūsų darželyje, bet ir kituose.

Auklėtoja (R21). Sutinku su direktorės nuomone, visas reikia vertinti neišskiriant tik svarbiausių sričių.

Auklėtoja (R22). Na, aš taip pat manau, kad nereikėtų nieko išskirti, reikia vertinti visas sritis, kad veikla vyktų sklandžiai.

D.A. Dėkoju Jums už atsakymus!

39 lentelė. Darbuotojų teiginiai apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos įsivertinimą prieš išorinį auditą, rezultatų sąsaja

Kategorija	1 subkategorija	2 subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Veiklos įsivertinimas prieš išorinį auditą	Atliekamas įsivertinimas	Rezultatai siejasi	Darbuotojų lygmuo	Viešoji	(4): Taip, atitiko.
		Rezultatai ne visuomet sutampa			(1): „...atliekama „platusis“ ir „giluminis auditas“..manau, kad kartais sutampa, kartais nesutampa“
					(1): „...kasmėt įsivertiname visas veiklos sritis. Kaip siejasi rezultatai neesu pastebėjusi, manau, kad ne visuomet sutampa, galbūt mes ne visas problemas pastebime.“
					(4): „...atliekamas...jei vidaus auditas buvo atliktas nekokybiškai, išorinio audito rezultatai bus prasti.“
					(5): „...vertinimus atlieku nuolat ugdymo procese...išorinis auditas turi galbūt kitokių pastebėjimų nei darbuotojai.“
	Nėtaikytas išorinis auditas	(5): „...atliekame kasmėt..sutampa, tik gal išorinis auditas kartais turi kitokių pastebėjimų...“			
		(2): „...nebuvo atliktas išorinis auditas, buvo atliekamas tik vidaus. Su rezultatais buvo supažindinti visi pedagogai, vadovai, personalas ir tėvai.“			
		(2): Išorinio audito nebuvo, atliekame vidaus auditą.			
		(3): „Oficialiai veiklos įsivertinimas neatliekamas, bet mes parodome veiklą tėvams, darbuotojams....galbūt pamato kokią didesnę problemą, negu, kad mums atrodo.“			
		(3): „...tas įsivertinimas, tai labai gerai matom savo darbuose ištikrųjų, ir vaikų darbuose..“			
Neatliekamas įsivertinimas					(3): Taip, mes matom kokie vaikai ateina metų pradžioje ir kokius išleidžiam metų pabaigoje, darom vertinimus.

Kategorija	1 subkategorija	2 subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Veiklos įsivertinimas prieš išorinį auditą	Atliekamas įsivertinimas	Rezultatai siejasi	Darbuotojų lygmuo	Privati	(6): Taip, atlieka vidinį auditą.
					(6): „Vidinis auditas atliekamas kasmet...būna sutampa su išoriniu auditu.“
					(7): „...įsivertinimo neatliekame, įsivertinimui yra samdomas konsultantas higienos normų laikymuisi patikrinti. O rezultatai siejasi puikiai.“
					(7): Taip, prieš išorinį auditą samdomas žmogus, kuris įvertina higienos normų laikymąsi. Vėliau, išorinio vertinimo metu, rezultatai siejasi teigiamai.
	Neatliekamas įsivertinimas				(8): Ne.
					(8): Ne.

40 lentelė. Darbuotojų nuomonė apie rekomendacijų įgyvendinimo procesą ir pokyčius

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Įtraukimas į rekomendacijų įgyvendinimo procesą, pokyčiai	Rekomendacijos naudingos, pokyčiai teigiami	Darbuotojų lygmuo	Viešoji	(1): Audito ataskaita tampa pagrindu strateginiam planavimui. Remiantis audito rezultatais nustatomos veiklos tobulinimo sritys ir planuojama įstaigos veikla. Audito rekomendacijos naudingos atliekant auditą įstaigoje.
				(1): Sudarydami strateginį planą daugiau dėmesio skiriame silpnųjų pusių tobulinimui. Audito duomenys daro įtakos ir įstaigos vizijai, misijai, prioritetams ir filosofijai: sukonkretiname prioritetus, iškeliamo uždavinius jiems įgyvendinti. Padaromos išvados ir pateikiami siūlymai problemoms spręsti.
				(4): Ataskaita užima labai daug laiko. Jeigu yra padaryta pagal visus reikalavimus, analizuojant rekomendacijas akivaizdžiai matosi trūkumai, bei ką reikia taisyti.
				(4): Ataskaitų rašymas užima daug laiko. Rekomendacijas stengiamės įgyvendinti. Po audito rekomendacijų įgyvendinimo pagerėja ugdymo kokybė.
				(5): Rekomendacijos mano darbui būna visad naudingos ir lengvai pritaikomos.
	(5): Aš taip pat, manau, kad rekomendacijos yra naudingos. Visada yra dar ko pasimokyti ir nuolatos reikia tobulėti.			
	Rekomendacijos naudingos, pokyčiai nepastebimi			(2): Audito rekomendacijos padeda kryptingai gerinti įstaigos darbo spragas, bet ir neužmigti ant laurų. Rekomendacijas įgyvendina tie, kurių darbą konkrečiai keičia. Pokyčių neįžvelgiu, man rodos kaip dirbame, taip ir dirbame.
	Rekomendacijos nenaudingos, pokyčiai nepastebimi			(2): Ataskaitos dažniausiai neatitinka tikrovės, todėl ir rekomendacijos būna nelabai aktualios.
				(3): Jeigu auditas atviras, tai mes tiesiog matom..kiekviena auklėtoja, kiekviena pamato savo kitos kolegės veiklas, jeigu pavyzdžiui, atviras..

Kategorija	Subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
	Rekomendacijos nenaudingos, pokyčiai nepastebimi	Darbuotojų lygmuo	Viešoji	(3): „... priklausomai, kokius rezultatus jie randa, rekomendacijas vėl gali priimti, gali visas rekomendacijas sakykim panaudoti, o gali ir kai kurias sakykim net nepriimti, nes tau jos netinka, nepatinka, ir tu mažai, kad tau tikrai tos visos rekomendacijos nereikalingos. Aišku ne visais klausimais.“
	Rekomendacijos nebuvo pateiktos			(3): Negaliu pasakyti, neesu gavusi rekomendacijų.
	Rekomendacijos naudingos, pokyčiai teigiami		Privati	(6): Visiškai sutinku su direktorės nuomone.
				(6): Manau, ataskaitos yra gana išsamios, o dėl rekomendacijų, dauguma yra tikrai naudingos, tad įgyvendiname. Situacija tikrai pagerėja.
				(7): Teigiamai, visuomet atsižvelgiu jeigu tai yra susiję su mano darbu. Po įgyvendinimo bendra darželio veiklos situacija pagerėja.
				(7): Vertinu teigiamai, taip pat atsižvelgiu į pastabas, esu pastebėjus, kad darželio veikla pagerėja.
(8): Beabejo, teigiamai vertinu, būtent kas susiję su mano darbu išklausu ir vykdu, kad problemos nebeliktų. Pokyčiai tampa pastebimi.				
(8): Aš taip pat, jei tai susiję su mano pareigomis ir veikla, visuomet įsisavinu pastabas ir taisau. Pokyčiai būna vis geresni.				

41 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos vertinimas – darbuotojų požiūriu

Kategorija	1 subkategorija	2 subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys
Metodikos vertinimas	Taikoma	Vertinama objektyviai	Darbuotojų lygmuo	Viešoji	(5): Taip pat teigiamai, nors ir vertinimas reikalauja nemažai laiko.
					(5): Teigiamai. Manau, kad vertinama veikla yra objektyviai.
					(4): Gerai, auditoriai turi galimybę objektyviai įvertinti ikimokyklinio ugdymo mokyklos veiklą.
					(4): Kadangi rekomendacijose nurodomos taisytinios sritys, jeigu tai yra mano veikla susijusi su ta sritimi, tai iškart yra aišku, ką turiu daryti, ypač kai vidaus audito rezultatai yra aptariami pedagogų posėdžio metu. Po audito rekomendacijų įgyvendinimo dažniausiai viskas pasitaiso.
		(1): Manau, kad naudinga siekiant įsivertinti įstaigos stipriąsias ir silpnąsias sritis. Galima objektyviai įvertinti panaudojant tinkamus metodus ir būdus.			
		(3): Vertinu teigiamai šią metodiką savo darbo įsivertinimui.			
		(3): „Vidaus vertinu teigiamai, ..O išorinio, na gal ir objektyviai vertina, negaliu įtikinėti kitaip, bet kai susiduri praktikoje, o ateina žmogus iš šalies ir vertina tikrai pagal popierius, nemanau, kad gali įvertinti tikrai teigiamai viską, nes praktika ir parašytos visos taisyklės ir visas kitas tas vertinimas iš išorės gali labai nesusiderinti.“			
		Vertinama neobjektyviai			(2): „Aš vis dar manau, kad atsakymai į anketinius klausimus nėra objektyvu, dažniausiai visi į juos atsako labai atmetinai, todėl visiškai nepriklauso nuo veiklos vertinimo srities.“

Kategorija	1 subkategorija	2 subkategorija	Pareigos	Įstaiga	Įrodantis teiginys			
Metodikos vertinimas	Taikoma	Vertinama neobjektyviai	Darbuotojų lygmuo	Viešoji	(2): Objektyviai įvertinti neįmanoma. Juk anketas pildo visi darbuotojai dažnai neįsigilindami į klausimo esmę, kartais nesupratę ko klausama – atsakymas parašomas bet koks.			
					(1): Vertinu gerai, tuomet, kai įstaigos bendruomenė geranoriškai priima auditą, objektyviai jame dalyvauja.			
					(3): Ši metodika man nėra žinoma...			
	Nežinoma			Vertinimas nesusijęs su ugdymo procesu	Privati	(8): Šios metodikos negaliu vertinti, kadangi jos netaikome darželyje. Tačiau nuolat sistemingai vertiname savo veiklą, auklėtinių ugdymąsi, taip pat mus vertina tėvai. Negaliu išskirti nei vienos srities, visos vertinamos vienodai.		
						(8): Netaikome šios metodikos, tačiau esame pedagogės ir vertiname auklėtinių pažangą, savo veiklą, beabejo mus vertina iš šalies ir tėvai. Neišskirčiau ir aš, nei vienos srities, neturėtų būti vertinama per daug, ar per mažai.		
	Netaikoma					(7): Netaikome šios metodikos. Tačiau nuolat vertiname savo darbą, tobulėjame. Mūsų įstaigoje nėra skiriama per daug, ar per mažai dėmesio veiklai.		
						(7): Tokios metodikos netaikome, kaip jau buvo minėta savo darbą ir vaikų pažangą vertiname nuolatos pačios. Aš irgi manau, kad nėra tokių veiklos sričių, kurioms būtų skiriama per mažai, ar per daug dėmesio.		
						(6): Ugdomąją veiklą, vaikų pasiekimus stebi ir kontroliuoja darželio auklėtojos. Auditas tiesiogiai nesusietas su vaikų ugdymu.		
								(6): Audito metu nevertinamas ugdymas.

42 lentelė. Veiklos sritys, kurias reikėtų auditui vertinti ar skirti daugiau dėmesio

Įstaiga	1 subkategorija											
	Veiklos sritys, kurios vertinamos per mažai											
	Visos sritys	Finansai	Maitinimas	Pedagogų kompetencija	Parama ir pagalba vaikui, šeimai	Vaiko ugdymas ir ugdymasis	Vaiko ugdymosi pasiekimai	Etosas	Atvirumas pokyčiams	Šeimos gaunamos informacijos kokybė	Mokytojų ir kito personalo bendradarbiavimas vidaus	Tolesnio mokymosi sėkmė
Viešos įstaigos vadovai	*										*	*
	*											
Privačios įstaigos vadovai	*											
	*											
	*											
Viešos įstaigos darbuotojai	*				*	*	*	*				
	*	*			*			*	*	*		
	*											
	*											
		*	*									
		*	*									
	*				*	*	*					
	*				*							
	*											
	*											
Privačios įstaigos darbuotojai	*											
	*											
	*						*					
	*											
	*			*								

43 lentelė. Veiklos sritys, kurioms auditas skiria per daug dėmesio

Kategorija	Įstaiga	2 subkategorija			
		Veiklos sritys, kurioms auditas skiria per daug dėmesio			
		Etosas	Ištekliai ir mokyklos valdymas	Vaiko ugdymas ir ugdymasis	Vaiko ugdymosi pasiekimai
Veiklos sritys, kurios vertinamos per daug	Viešos įstaigos vadovai				
	Privačios įstaigos vadovai				
	Viešos įstaigos darbuotojai				
		*	*		
		*	*	*	*
	Privačios įstaigos darbuotojai				